

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Ympäristöministeriön tilinpäätös 2025

Ympäristöministeriön julkaisuja 2026:11

Ympäristöministeriön tilinpäätös 2025

Ympäristöministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Ympäristöministeriö

CC BY-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-361-450-5

ISSN pdf: 2490-1024

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Ympäristöministeriön tilinpäätös 2025

Ympäristöministeriön julkaisuja 2026:11		Teema	Ministeriö
Julkaisija	Ympäristöministeriö		
Yhteisötekijä	Ympäristöministeriö	Sivumäärä	128
Kieli	suomi		
Tiivistelmä	<p>Ympäristöministeriön vuoden 2025 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>		
Asiasanat	ympäristöministeriö, tilinpäätös, toimintakertomukset, laskelmat		
ISBN PDF	978-952-361-450-5	ISSN PDF	2490-1024
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-450-5		

Bokslut för miljöministeriets bokföringsenhet 2025

Miljöministeriets publikationer 2026:11		Tema	Ministeriet
Utgivare	Miljöministeriet		
Utarbetad av	Miljöministeriet	Sidantal	128
Språk	finska		
Referat	<p>Miljöministeriets bokslut för 2025 består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor. Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p>		
Nyckelord	Miljöministeriet, bokslut, verksamhetsberättelse, kalkyler		
ISBN PDF	978-952-361-450-5	ISSN PDF	2490-1024
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-450-5		

Sisältö

1 Toimintakertomus	7
1.1 Johdon katsaus.....	7
1.2 Tuloksellisuus.....	10
1.2.1 Kestävä kehitys.....	10
1.2.2 Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen.....	10
1.2.3 Vihreä siirtymä on kasvun perusta.....	25
1.2.4 Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa.....	34
1.2.5 Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään.....	42
1.2.6 Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen tuloksellisuus.....	46
1.3 Vaikuttavuus.....	48
1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	48
1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	51
1.4 Toiminnallinen tehokkuus.....	56
1.4.1 Toiminnan tuottavuus.....	56
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	57
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	60
1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	61
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta.....	63
1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	63
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	67
1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	73
1.6.1 Henkilöstön määrä ja rakenne.....	74
1.6.2 Työhyvinvointi ja työkykyinvestoinnit.....	77
1.6.3 Osaaminen ja muu aineeton pääoma.....	78
1.6.4 Tehty työaika ja henkilöstökulut.....	79
1.7 Tilinpäätösanalyysi.....	80
1.7.1 Rahoituksen rakenne.....	80
1.7.2 Talousarvion toteutuminen.....	81
1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	86
1.7.4 Tase.....	87
1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	88
1.9 Arviointien tulokset.....	89
1.10 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä.....	90
1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	90
1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	91

2	Talousarvion toteutumalaskelma	92
	Talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella.....	101
3	Ympäristöministeriön tuotto- ja kululaskelma	102
4	Tase	104
5	Liitetiedot	106
	Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	106
	Liite 2: Nettoutetut menot	109
	Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset	110
	Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat	111
	Liite 5: Henkilöstökulujen erittely.....	113
	Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset	114
	Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot.....	115
	Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut.....	117
	Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat.....	118
	Liite 10: Arvopaperit ja muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	119
	Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat	120
	Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	121
	Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	122
	Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	123
	Liite 15: Velan muutokset.....	124
	Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio	125
	Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot	126
	Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista.....	127
6	Allekirjoitukset	128

1 Toimintakertomus

Ympäristöministeriön vuoden 2025 toimintakertomuksen laadinnassa on otettu huomioon laki valtion talousarviosta (423/1988), talousarvioasetus (1243/1992) ja Valtiokonttorin 12.12.2025 antama ohje sekä muut määräykset ja suositukset kertomusten laadinnasta.

Toimintakertomuksessa on tarkasteltu toiminnan tuloksia ja vaikutuksia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Ympäristöministeriön keskeiset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2025 olivat ympäristöministeriön strategian 2035 mukaisesti: 1) Hiilinegatiivinen suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen, 2) Vihreä siirtymä on kasvun perusta 3) Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa ja 4) Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään. Toimintakauden aikana toteutettiin pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaa. Ympäristöministeriön strategian 2035 mukaiset vaikuttavuustavoitteet tukevat hyvin Orpon hallituksen ohjelmaa ”Vahva ja välittävä Suomi” (Valtioneuvoston julkaisu 2023:58). Vuoden 2024 tilinpäätöskertomuksen rakenne noudattaa strategiaa ”Parempi ympäristö tuleville sukupolville – Ympäristöministeriön strategia vuoteen 2035” (2022).

Tuloksia ja vaikuttavuutta tarkastellaan näiden tehtäväkokonaisuuksien pohjalta, jotka organisaatorakenteesta riippumatta antavat kokonaiskuvan koko toimialueen vaikuttavuuden kehittymisestä. Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten raportoinnissa on hyödynnetty muun muassa työajanseurantajärjestelmästä ja kirjanpidosta saatua seurantatietoa.

1.1 Johdon katsaus

Vuosi 2025 oli ympäristöministeriön hallinnonalalla uudistumisen ja merkittävien rakenteellisten uudistusten aikaa nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (Ara) toiminta päättyi, ja sen tehtävät siirtyivät uuteen Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukseen (Varke), joka perustettiin ministeriön yhteyteen. Samalla valmisteltiin toista suurta muutosta:

ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen toiminta päättyi vuoden lopussa, ja niiden tehtävät järjestettiin uudelleen 1.1.2026 aloittavan Lupa- ja valvontaviraston (LVV) sekä elinvoimakeskusten kesken.

Virastouudistusten rinnalla panostettiin luvituksen sujuvoittamiseen ja lainsäädännön uudistamiseen. Aran lakkauttamisen yhteydessä myös valtion asuntorahasto sulautettiin osaksi valtion talousarviota vuoden 2026 alusta.

Ministeriö toteutti tuottavuusohjelmaa suunnitellusti. Säästöistä huolimatta henkilöstömäärä kasvoi Aran henkilöstön siirtyessä ministeriöön. Vuoden aikana käynnistettiin laaja kehittämis- ja sopeuttamisohjelma, jonka tavoitteena on tasapainottaa tehtävät ja käytettävissä olevat resurssit sekä varmistaa säästöjen hallittu toteutus tulevana vuosina.

Suomen turvallisuusympäristön epävakaus jatkui, mikä lisäsi valmius- ja varautumistyön merkitystä koko hallinnonalalla. Ilmasto- ja ympäristökysymysten rooli kokonaisturvallisuudessa vahvistui, ja huoltovarmuuden sekä kriisinsietokyvyn turvaaminen korostui. Yhteistyö muiden viranomaisten, kuntien ja elinkeinoelämän kanssa syveni.

Suurin osa ministeriön resursseista kohdistui säädösvalmisteluun. Eduskunnalle annettiin esityksiä muun muassa jätelain, korkotukilakien, ympäristönsuojelulain ja rikoslain muutoksista. LVV:n ja elinvoimakeskusten toimeenpano edellytti laajaa säädöstyötä sekä uuden tulosohjauksen valmistelua.

Lupamenettelyjen sujuvoittamiseksi valmisteltiin yhden luukun lainsäädäntöhanke (HE 41/2025 vp) ja uudistettiin uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjä. Yhden luukun periaate ohjasi laajasti ympäristötehtävien uudistamista.

Saaristomeren tilan parantamiseksi jatkettiin kuormituksen vähentämistoimia, erityisesti kolmella pilottialueella Aurajoen ja Paimionjoen valuma-alueilla sekä Kemiönsaaren merialueella. Lisäksi käynnistettiin vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmien valmistelu vuosille 2028–2033 ja tuettiin hankkeita Ahti-ohjelman kautta. Luonnonarvomarkkinoiden kehittämishanke Marketta tuotti selvityksiä markkinoiden organisoinnista.

Luonnonsuojelussa edistyi METSO- ja Helmi-ohjelmissa: metsiä suojeltiin noin 3 200 hehtaaria, soita 4 400 hehtaaria ja muita luontokohteita 3 500 hehtaaria. Metsähallituksen luontokohteilla vierailujen määrä oli 7,6 miljoonaa.

Jätelain uudistamisessa keskityttiin kilpailuneutraaliteettiin ja kiertotalouslain valmisteluun. Alueidenkäyttölaki oli lausunnolla kesällä 2025, ja maankäytön, asuminen ja liikenteen sopimusten (MAL) arvio osoitti niiden tukevan kestävästä kaupunkikehitystä.

KIRAilmasto-ohjelma päättyi, ja ministeriö rahoitti 61 vähähiilistä rakentamista edistävää hanketta. Öljy- ja maakaasulämmityksestä luopumisen avustuksilla toteutettiin yli 3 000 remonttia. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuusselvitys vahvisti tavoitteiden tarpeellisuuden. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmäkokonaisuus (Ryhti-hanke), yksi hallinnonalan suurimmista digihankkeista, valmistui. Rakentamislaki ja sen korjaussarja tulivat voimaan vuoden alussa, ja opiskelija-asuntojen rakentamista helpottava lakiuudistus valmistui. Valtion tukema asuntotuotanto pysyi korkealla tasolla.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta tuki hallitusohjelman toimeenpanoa ja hyödynsi ulkoista rahoitusta, kuten Horisontti Eurooppa -kumppanuuksia. Vuoden lopussa käynnistyi vesien hoitoon keskittyvä ACWA LIFE -hanke, ja Suomi osallistui neljään EU-missioon (ilmastonmuutokseen sopeutuminen, meret, kaupungit ja maaperä).

Ministeriön EU-vaikuttamisen keskiössä olivat EU:n 2040-ilmastotavoite, post-2030-ilmastolainsäädäntö, kiertotalouslaki, rahoituskehysneuvottelut sekä suurpetojen ja tiettyjen lintulajien suojelustatusten muuttaminen.

Ministeriön työ sai näkyvyyttä myös Suomen ETYJ-puheenjohtajuuden rinnalla. Geopoliittiset muutokset heijastuivat kansainväliseen yhteistyöhön, erityisesti ympäristösopimusten osapuolikokouksissa. Suomi hoiti Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpuheenjohtajuutta ja osallistui noin 12 kansainväliseen sopimus- ja neuvotteluprosessiin. Ukrainaa tuettiin erityisesti jälleenrakennuksessa ja ympäristötuhojen arvioinnissa.

Kokonaisuutena ympäristöministeriö saavutti vuoden 2025 tavoitteet hyvin. Laajat muutoshankkeet vaativat ennakoitua enemmän työpanosta, mutta tavoitteisiin päästiin. Vuoden aikana käynnistetyt kehittämis- ja säästötoimet tehostavat toimintaa tulevina vuosina ja vahvistavat ministeriön valmiuksia vastata tuleviin haasteisiin. Työkuormasta huolimatta henkilöstön työtyytyväisyys säilyi hyvällä tasolla.

1.2 Tuloksellisuus

1.2.1 Kestävä kehitys

Ympäristöministeriö pyrkii toiminnallaan turvaamaan paremman elinympäristön tuleville sukupolville ja tuomaan ekologisen ympäristön reunaehdot ja sosiaalisen hyvinvoinnin yhteiskunnallisen päätöksenteon keskiöön. Kestävän kehityksen toteutuneiden toimien vaikutuksia kuvataan tarkemmin toiminnan tuloksellisuuden kehittymisen kuvauksessa edempänä.

Eryteisesti luontokadon pysäyttämiseksi ja vesien ja Itämeren suojelemiseksi tehtyä työtä on kuvattu tarkemmin osiossa Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen. Esimerkkejä kokonaisvaltaisesta, eri kestävyiden näkökulmat yhdistävästä toiminnasta ovat syksyllä 2025 julkaistu nettipohjainen kestävä kaupunkikehityksen avainindikaattoripalvelu ja osiossa Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa esitellyt MAL-sopimukset vuosille 2024–2035. Myös useita kiertotalouden edistämisen toimia kuten kiertotalouden green deal -sitoumusta, komission lainsäädäntöaloitteista pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen toimeenpanoa, yhdyskuntajätteen hyödyntämistä ja jätelain kolmivaiheista uudistamista on kuvattu osiossa Vihreä siirtymä on kasvun perusta.

1.2.2 Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen

Ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen keskinäiset riippuvuudet on tunnistettu ja ne ratkaistaan yhdessä. Hiilineutraaliustavoite on saavutettu, Suomi on hiilinegatiivinen.

Ilmastopolitiikan toimeenpano

Vuoden 2024 kasvihuonekaasujen viralliset kokonaispäästöluvut ilman maankäyttösektoria (ennakko joulukuussa 2025, viralliset maaliskuussa 2026) vähenivät 5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Päästökauppasektorin päästöt vähenivät selvästi edellisvuodesta. Taakanjakosektorin päästöt olivat 25,7 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. Ne ylittivät Suomelle asetetun kiintiön vuonna 2024. Maankäyttösektori oli vuonna 2024 päästölähde. Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt (ml. maankäyttösektori) kasvoivat vuoteen 2023 verrattuna eli 48,1 miljoonasta CO₂-ekv. tonnista 49,0 miljoonaan.

Valtioneuvosto hyväksyi 27.6.2025 eduskunnalle annettavan ilmastovuosikertomuksen 2025. Ilmastovuosikertomuksessa pidetään todennäköisenä, että ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla Suomi ei saavuta EU:n LULUCF-asetuksen

mukaisia velvoitteita. Mikäli LULUCF-sektorin vajetta ei saada katettua, siirtyy vaje katettavaksi taakanjakosektorilla tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti. Poliitikatoimiskenaarion mukaan ilmastolain vuoden 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteet saavutetaan, kun otetaan huomioon hiilen talteenottoon perustuvat ratkaisut. Kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.

Valtioneuvosto on 4.12.2025 pidetyssä yleisistunnossa hyväksynyt ja antanut eduskunnalle ilmastolain (423/2022) mukaisen selonteon keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3), joka sisältää toimia taakanjakosektorin päästövähennysten vauhdittamiseksi. KAISU3-suunnitelma valmisteltiin rinnakkain uuden energia- ja ilmastostrategian (EI-strategia) kanssa, mihin sisältyi myös maankäyttösektorin uudet ilmastotoimet kattava päästövelan lyhennysohjelma.

Euroopan unionin jäsenmaat, Euroopan parlamentti ja komissio saavuttivat joulukuussa 2025 alustavan sovun eurooppalaisen ilmastolain muuttamisesta. Sopuun sisältyy uusi, sitova ilmastotavoite vuodelle 2040: EU:n nettopäästöjä vähennetään 90 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2040 mennessä. Tavoite vahvistaa EU:n ilmastotoimien ennakoitavuutta ja investointivarmuutta puhtaaseen teknologiaan.

Suomi edistää teknisten nielujen käyttöönottoa ja hyödyntämistä monin tavoin. Suomen ja Norjan välinen yhteisymmärryspöytäkirja asiasta allekirjoitettiin 4.9.2025. Vastaavasti Suomen ja Tanskan välinen yhteisymmärryspöytäkirja allekirjoitettiin 5.9.2025.

Luontopolitiikan toimeenpano

Suomen luontopolitiikka pohjaa kansalliseen biodiversiteettistrategiaan ja toimintaohjelmaan. Kansallisen luonnon monimuotoisuuden strategian valmistelu aloitettiin edelliseltä hallituskaudella. Strategian laatimisesta säädetään luonnonsuojelulaissa (9/2023, 13 §), jonka mukaan ympäristöministeriö laatii kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian ja strategian toimeenpanevan toimintaohjelman yhteistyössä muiden ministeriöiden ja keskeisten tahojen kanssa. Lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskeva yleissopimus edellyttää, että osapuolet laativat kansalliset strategiat ja toimintaohjelmat. Vuonna 2024 alkaneet poliittiset neuvottelut strategiasta jatkuivat vuoden 2025 aikana. Poliittisten neuvottelujen päätyttyä strategia ja toimintaohjelma lähtevät lausuntokierrokselle. Valmiista strategiasta ja toimintaohjelmasta päättää valtioneuvosto.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus luonnon ennallistamisesta (EU) 2024/1991 julkaistiin 29.7.2024 ja se tuli voimaan 18.8.2024. Jäsenvaltioiden kansallisten ennallistamissuunnitelmien tulee olla valmiina kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaan tulemisesta. Komissio arvioi kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jäsenvaltion on otettava komission mahdolliset havainnot huomioon lopullisessa kansallisessa ennallistamissuunnitelmassaan. Jäsenvaltion on viimeisteltävä, julkaistava ja toimitettava komissiolle kansallinen ennallistamissuunnitelmansa kuuden kuukauden kuluessa komission havaintojen vastaanottamisesta.

Ennallistamissuunnitelmaa laaditaan parhaillaan valtioneuvostossa ympäristöministeriön johdolla viidessä eri teemaryhmässä, joiden työtä projektiryhmä koordinoi. Teemaryhmät on jaettu ennallistamisasetuksen artikloiden aihealueiden mukaan. Ryhmät ovat 1) maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvasanteet, 2) meriluonnon tilan parantaminen, 3) kaupunkiympäristöt, 4) maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat ja 5) metsäluonto. Korkean tason ohjausryhmä käsittelee työn keskeisimpiä linjauksia ja seuraa työn etenemistä. Vastuu suunnitelman laatimisesta jakautuu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön kesken. Ennallistamissuunnitelman laatimishankkeessa luodaan tietopohja suunnitelman laatimiselle, tehdään tarvittavat indikaattoreita koskevat valinnat, laaditaan suunnitelma indikaattoreiden kasvavan kehityssuunnan saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä ja valmistaudutaan kansallisten tavoitetasojen määrittämiseen. Lisäksi määritellään keinot asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, tunnistetaan rahoitustarpeet ja -keinot, varmistetaan riittävä eri politiikkojen välinen koherenssi ja laaditaan ehdotus kansalliseksi ennallistamissuunnitelmaksi. Toimenpiteiden valinnalla pyritään kustannusvaikuttavaan asetuksen toimeenpanoon. Hankkeessa osallistetaan kaikkia asianmukaisia sidosryhmiä avoimessa prosessissa.

YK:n biodiversiteettisopimuksen (CBD) uusi maailmanlaajuinen luonnon monimuotoisuuskehys, Kunming-Montreal maailmanlaajuinen biodiversiteettikehys, hyväksyttiin loppuvuodesta 2022, ja siihen liittyvä raportointi tehdään määräajoin. Vuoden 2025 aikana valmisteltiin ympäristöministeriön johdolla seuraavaa, Suomen seitsemättä maaraporttia, joka tulee toimittaa biodiversiteettisopimuksen sihteeristölle viimeistään 28.2.2026. Maaraportissa Suomi raportoi miten se on edistynyt Kunming-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehysten tavoitteiden osalta.

Ympäristöministeriössä on ollut käynnissä hanke luonnonarvomarkkinoiden edistämiseksi (Marketta). Hankkeen osana valmistui muun ohella selvitys luonnonarvomarkkinoiden organisoitumisesta. Selvitys osoitti, että markkinat ovat alkuvaiheessa ja keskeisiä kehittämiskohteita ovat kysynnän vahvistaminen erilaisin

politiikkatoimin sekä toimivat välittäjä- ja markkinapaikkaratkaisut. Lisäksi hankkeessa valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain muuttamiseksi. Lain muutoksella mahdollistettaisiin voimassa olevien säännösten mukaisesti tuotettavien luonnonarvojen eli luonnonarvohehtaareiden käyttäminen myös muuhun kuin heikennyksen hyvittämiseen (ekologiseen kompensatioon) eli esimerkiksi yritysten ympäristövastuullisuuteen sekä yhteisöjen ja kansalaisten vapaaehtoiseen luontotekoihin. Säännöksillä on tarkoitus vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä Suomessa. Esitys oli lausunnoilla 30.1.2026 saakka. Hanke mahdollistaa uusia monikanavaisia rahoituskeinoja vaikuttavimpiin ja pilotoitaviin toimiin.

Helmi-elinympäristöohjelma

Luonnon monimuotoisuutta vahvistava Helmi-elinympäristöohjelma eteni suunnitelmallisesti kaikkien tavoitteiden osalta ja ohjelman toimeenpanon myötä karttuneella asiantuntemuksella ja tietotaidolla on ollut tärkeä rooli ennallistamissuunnitelman laadinnassa. Ohjelman tavoitteet edistyivät vuoden 2024 tapaan ohjelman alkuvuotia hitaampaa tahtia. Ohjelman edistymistä hidasti kokonaisuudessaan määrärahatason lasku. Arvokkaiden perinnebiotooppikohteiden osalta määrällisten tavoitteiden saavuttamista hidastivat myös haasteet kunnostettujen kohteiden saattamisessa jatkuvan hoidon piiriin. Positiivista edistymistä tapahtui muun muassa ELY-keskusten toimeenpanemassa suojelualueiden ulkopuolisten soiden ennallistamisessa ja Metsähallituksen luontopalvelujen toteuttamisessa suojelualueiden purokunnostuksissa. Myös arvokkaiden lintuvesien kunnostukset ja niiden edellyttämät lupaprosessit edistyivät resurssitasoon nähden hyvin vuonna 2025.

Vuonna 2025 Helmi-ohjelmassa ylläpidettiin ja täydennettiin usealla tavalla heikentyneiden elinympäristöjen tilaa parantavien toimien edellyttämää tietopohjaa ja osaamista. Ohjelmassa valmistui muun muassa kattava ojitettujen soiden ennallistamisopas. Vuoden 2025 puolella alkoi myös urakoitsijoiden ja muiden ennallistamistoimia toteuttavien yritysten osaamista vahvistava koulutushanke, joka toteutetaan osana Priodiversity LIFE -hanketta Helmi-ohjelman rahoituksen turvin. Helmi-ohjelmaa edistetään myös osana muita LIFE-hankkeita.

Metsien suojelu

Metsiensuojelua edistettiin sekä lakisääteisen että vapaaehtoisen luonnonsuojelun keinoin vuonna 2025. Metsien vapaaehtoista suojelua edistettiin noin 3 200 hehtaarin verran METSO-ohjelmassa. Helmi-ohjelman mukaista vapaaehtoista soidensuojelua edistettiin noin 4 400 hehtaarin suuruisella alueella. Muuta luonnonsuojelua edistettiin noin 3 500 hehtaarilla. Toimintaa rajoitti korvausmäärärahojen niukkuus.

Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut suojelemaan jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset, vanhat metsät. Valtioneuvosto hyväksyi periaatepäätöksen luonnontilaisten ja vanhojen metsien kriteereistä 20. maaliskuuta 2025. Kriteerejä ja niiden raja-arvoja voidaan soveltaa Suomessa kaikkien maanomistajaryhmien metsissä. Ne eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Ympäristönäkökulmien huomioon ottaminen metsäsektorilla

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö perustivat työryhmän valmistelemaan esitystä siitä, miten muun muassa jokihelmisimpukan eli raakun esiintymätiedon saatavuutta ja käyttöä voitaisiin parantaa. Työryhmä aloitti työkentelynsä helmikuun alussa, ja sen toimikautta pidennettiin kahdella viikolla huhtikuun puoliväliin. Työryhmä tunnisti tarpeita tarkastella ja tarvittaessa päivittää uhanalaisten lajien salassapitotarpeita (luetteloa nk. sensitiivisistä lajeista), päivittää raakun osalta esiintymisalueiden suojavyöhykkeiden (nk. ilmoitusalue) rajauksia ja arvioida tarvittaessa lainsäädännön muutostarpeita.

Työryhmän muistio luovutettiin ministeriöiden kansliapäällikölle 15.4.2025. Sidosryhmille järjestettiin 27.5.2025 tilaisuus, jossa esiteltiin työryhmämuistio ja sidosryhmillä oli mahdollisuus antaa palautetta.

Lajitietokeskuksen viranomaistyöryhmä on alkanut päivittää sensitiivisten lajien osalta arviota, onko esiintymispaikkatietojen salassapitoa perusteltua jatkaa vai voidaanko tiedot antaa toimijoiden käyttöön. Viranomaistyöryhmän saatua työnsä valmiiksi tarkastellaan tarpeen mukaan uudelleen lainsäädännön muutostarpeita.

Lajisuojelun sopimukset

Euroopan luonnonsuojelusopimuksen (Bernin sopimus) 45. pysyvä komitea (8.–12.12.2025 Strasbourg, Ranska) päätti useista lajeista koskevista suojelutoimista.

Ramsarin kosteikkosopimuksen 15. osapuolikokouksessa (23.–31.8.2025 Victoria Falls, Zimbabwe) hyväksyttiin sopimuksen vahvistamista koskevia päätöksiä ja tuettiin tieteellis-teknisen paneelin työtä kosteikkojen suojelun toteutuksessa.

Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta laaditun sopimuksen (AEWA) hanhilajien kestävä käyttöä pohtiva työryhmä lisäsi Suomen lyhytnokkahanhen itäisen muuttoreitin ns. referenssimaihin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Suomen odotetaan seuraavan itäisen muuttoreitin kannan kasvua ja raportoivan siitä vuosittain sopimuksen sihteeristölle.

Meriluonnon suojelu

Meriluonnon suojelua ja kestäväää käyttöä on edistetty sekä jatkamalla Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden (Velmu) inventointiohjelmaa että toteuttamalla Biodiversea Life IP (2021–2029) -hanketta. Velmussa toteutettiin Saaristomeren arvoalueiden selvitystyötä yhdessä Turun kaupungin ja Saaristomeren kuntien kanssa. Helmi-elinympäristöohjelmassa on kunnostettu fladoja ja kluuveja. Biodiversea Life IP -hanke on edennyt suunnitelusti ja ympäristöministeriössä on hankkeen suunnitelman mukaisesti perustettu Meriverkko-verkosto. Meriverkko on edistänyt meriluonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista sekä meritoimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista mm. järjestämällä tilaisuuksia, joissa on esitetty ajankohtaisia asioita meriluonnon suojeluun liittyen. Syksyllä julkaistiin Biodiversea Life IP -hankkeessa laadittu *Suomen merensuojelualueverkoston kehittämisen tiekartta vuoteen 2030 – kohti vaikuttavaa meriluonnon suojelua*. Tiekartassa esitetään 34 toimenpide-ehdotusta, joilla voidaan parantaa meren tilaa, turvata arvokkaimmat merialueet ja saavuttaa kansainväliset suojelualuetavoitteet.

Arktinen ympäristöyhteistyö

Arktisella alueella tapahtuvat muutokset vaikuttavat suoraan ihmisiin ja luontoon globaalisti esimerkiksi sääolojen ja merivirtojen vaihtelun, jääpeitteen kutistumisen ja maailmanlaajuisen merenpinnan nousun kautta. Arktisen alueen kalastossa tapahtuvat ennakoimattomat muutokset voivat vaikuttaa ruokaturvaan. Kutistuvan jääpeitteen myötä syntyvät uudet laivareitit Pohjoisen jäämeren yli, ja ilmastomuutoksen takia vähenevä sademäärä vaikeuttaa Panaman kanavan käyttöä.

Suomi jatkoi arktista ympäristöyhteistyötä Arktisen neuvoston työryhmissä poliittiset reunaehdot huomioiden. Arktisen ympäristöyhteistyön keskiössä on tieteellisen tiedon tuottaminen globaalien ympäristösopimusten (kuten CBD ja IPCC) ja Arktisen neuvoston jäsenmaiden omaan käyttöön.

Arktisen neuvoston luonnonsuojelutyöryhmä CAFF:ssa (Conservation of Arctic Flora and Fauna) Suomi on mukana mm. Ilmastomuutoksen ekosysteemivaikutukset ja resilienssi arktisella alueella (ECOFI II) -hankkeessa. Hanke tuottaa päivitetyn tilannekuvan ilmastomuutoksen vaikutuksista arktisen alueen ekosysteemeihin ja sen lajistoon sekä ekosysteemeistä riippuviin elinkeinoin. Hanke kokoaa ja kanavoi monipuolista suomalaista osaamista ja tutkimusta Arktisen neuvoston piirissä tehtävään työhön ja päätöksenteon tueksi ja tuottaa työprosessiin Suomen osalta mitattua tietoa ja menetelmällistä osaamista.

Lisäksi Suomi osallistuu aktiivisesti Arktisen neuvoston Arktisen luonnon monimuotoisuuden toimintasuunnitelman (Action Plan for Arctic Biodiversity 2025–2035) valmisteluun ja toimeenpanoon.

Ympäristöministeriö johti yhdessä Saamelaiskäräjien kanssa kansainvälistä hanketta koskien alkuperäiskansojen perinteisen tiedon soveltamista arktisten metsien suojeluun ja ennallistamiseen (IKForest). Hankkeen tavoitteena on vuoden 2025 loppuun mennessä edistää Kunming-Montrealin maailmanlaajuisen biodiversiteettikehyksen toimeenpanoa arktisella alueella ja tuottaa tietoa alkuperäiskansojen perinteisen tiedon merkityksestä ja mahdollisuuksista arktisen alueen vanhojen metsien suojelussa ja pohjoisten metsien ennallistamisessa.

Maisemanhoito

Valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021) koskevaa aluevalikoimaa (186 aluetta) hyödynnetään maankäytön suunnittelun ohjauksessa (AKL) ja luonnonsuojelulain 91 §:n mukaisten maisemanhoitoalueiden valmistelussa. Alueita koskevaa tiedotus- ja tutkimustoimintaa on kehitetty muun muassa Suomen ympäristökeskuksen verkkosivustoa hyödyntäen.

Luonnonsuojelulain 91 §:n nojalla perustettavien maisemanhoitoalueiden valmistelu eteni. Sallan Saijalle perustettiin Suomen kahdeksas valtakunnallinen maisemanhoitoalue ympäristöministeriön päätöksellä 21.8.2025. Kahden uuden maisemanhoitoalueen valmistelua jatkettiin: valtakunnallisen maisemanhoitoalueen valmistelu Varsinais-Suomen Paimionjokilaaksoon ja maakunnallisen maisemanhoitoalueen valmistelu Pirkanmaalle. Kainuun ELY-keskus esitti ympäristöministeriölle valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamista Suomussalmen vienalaisyliin ja päätöksen valmistelu aloitettiin ympäristöministeriössä.

Ympäristöön, maaperään, ilmaan ja vesistöihin ei kulkeudu haitallisia päästöjä. Ympäristöriskit ovat hallinnassa.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöriskit

Hallitus antoi joulukuussa 2025 esityksen (HE195/2025 vp), jossa ehdotetaan muutettaviksi ympäristönsuojelulakia ja rikoslakia. Esityksen mukaan Euroopan parlamentin ja neuvoston fluorattuja kasvihuonekaasuja, otsonikerrosta heikentäviä aineita sekä teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamista ja teollisuuspäästöportaalin perustamista koskevia asetuksia täydennettäisiin antamalla niitä koskevat kansalliset rangaistussäännökset.

Ympäristöministeriö pyysi helmi-maaliskuussa 2025 lausuntoja ehdotuksesta ympäristönsuojelulain muutokseksi, jolla halutaan sujuvoittaa ampumaratojen ympäristölupamenettelyä. Hankkeen jatkovalmistelu on jäänyt odottamaan sisäministeriön vastaavan hankkeen etenemistä.

Valtioneuvoston asetus kiinteän betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1061/2025) annettiin marraskuussa 2025. Muutokset koskivat erityisesti laitoksen omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskausta.

Valtioneuvoston asetus moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1196/2025) annettiin joulukuussa 2025. Asetuksen muutoksella päivitettiin polttoaineiden, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuun koskevat säännökset ja velvoitteet.

Uudistettu teollisuuspäästädirektiivi ja EU:n päästötietoportaaliasetus

Ympäristönsuojelulakiin on tulossa muutoksia EU:n teollisuuspäästädirektiivin muutosten takia. Keskeiset muutokset koskisivat muun muassa direktiivin soveltamisalan laajennusta, teollisuuslaitosten päästörajoja ja vaatimusta ympäristöjärjestelmästä sekä siirtymäsuunnitelmasta. HE:n luonnos julkaistiin lausuntopalvelussa joulukuussa 2025.

Euroopan komissio antoi joulukuussa 2025 ns. Omnibus-ehdotukset, joiden tarkoitus on vähentää EU-säätelyyn liittyvää hallinnollista taakkaa. Ehdotuksiin sisältyy muutoksia muun muassa teollisuuspäästädirektiiviin, päästöportaaliasetukseen sekä keskisuuria polttolaitoksia koskevaan direktiiviin. Omnibus-paketissa annettiin myös ympäristöarviointeja koskevia ehdotuksia, jotka koskevat muun muassa YVA- ja SOVA-menettelyä.

Ilmanlaatudirektiivin uudistaminen

Lokakuussa 2024 annetun uuden ilmanlaatudirektiivin toimeenpanotyö on aloitettu vuoden 2025 aikana. Ilmanlaadun raja-arvot tiukkenevat 2030, mutta jo vuodesta 2026 lähtien kuntien on verrattava oman alueensa ilmanlaatua uusiin raja-arvoihin. Muutoksista on informoitu kuntia, ja muu sidosryhmäyhteistyö on ollut aktiivista toimeenpanon varmistamiseksi.

Maaperä kuntoon-ohjelma

Valtakunnallisen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintastrategian toimeenpanon osana toteutettavassa Maaperä kuntoon -ohjelmassa selvitettiin vuoden 2025 aikana 24 priorisoidun riskikohteen pilaantuneisuus ja puhdistettiin kaksi riskinhallintatoimia edellyttäneitä kohteita. Näiden lisäksi käsiteltiin yhteensä 39 pilaantuneita maa-alueita koskevaa avustushakemusta, joista tehtiin 9 myönteistä päätöstä sekä alueiden pilaantuneisuuden selvittämiseen että puhdistamiseen. Käytöstä poistettuja ja hylättyjä kaivannaisjätealueita koskevassa KAJAK-hankkeessa valmistui neljän kohteen seurantatutkimukset ja yhden kohteen selvitysvaihe.

Vesien- ja merenhoito

Valtioneuvoston joulukuussa 2021 hyväksymien vesien- ja merenhoidon suunnitelmien (2022–2027) toimeenpano jatkui ja toimeenpanoa tehostettiin Ahti-ohjelman rahoituksella sekä Saaristomeri-ohjelman kautta. Vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toimeenpanon vauhdittamiseksi suunniteltua ACWA LIFE SIP -hanketta valmisteltiin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen johdolla ympäristöministeriön ohjauksessa. Tämä kahdeksanvuotinen hanke sai positiivisen rahoituspäätöksen kesäkuussa ja rahoitussopimus allekirjoitettiin marraskuussa. Hanke käynnistyi 1.1.2026. Hankkeessa on mukana laaja toimijajoukko (14 partneria) ja sen budjetti on noin 27,6 milj. euroa. Merenhoidon osalta toimeenpanon väliraportointi EU komissiolle valmistui maaliskuussa 2025.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien päivittämistä vuosille 2028–2033 jatkettiin teemakohtaisten koordinaatioryhmien puitteissa valtakunnallisen ohjausryhmän johdolla. Sidosryhmiä sitoutetaan vesien- ja merenhoitotyöhön valtakunnallisessa yhteistyöryhmässä, joka kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Lisäksi järjestettiin sidosryhmätilaisuuksia. Vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen vuosille 2028–2033 jatkui pinta- ja pohjavesien tilan luokittelulla. Merenhoidon seurantaohjelmaa valmisteltiin vuosille 2026–2032, ja kuuleminen alkaa alkuvuodesta 2026. Vuonna 2025 käynnistettiin myös vesien- ja merenhoidon vuosia 2028–2033 koskevien toimenpideohjelmien valmistelu. Toimenpiteiden suunnittelua yhteensovitettiin kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelun kanssa.

Nitraattikomiteassa äänestettiin kaksi kertaa vuonna 2025. Äänestyksessä olivat RENURE-lannoitevalmisteen suuremmat sallitut levitysmäärät sekä Irlannin poikkeushakemus korkeammista lannanlevitysmääristä. Suomi äänesti molemmilla kerroilla asian puolesta.

Vesiseurantojen ostopalveluiden toteutus jatkui suunnitellusti, eikä merkittäviin ongelmiin työn ja analyysien laadun suhteen jouduttu puuttumaan. Odotetut hinnankorotuspaineet toteutuivat palveluntuottajien hinnantarkistuksena. Ostopalveluiden toteutuksen 600 000 euron vuosittaisella lisämäärärahalla voidaan kattaa kuitenkin hintojen nousun, lisääntyvien EU:n seurantavelvoitteiden ja aluehallinto-uudistuksen toteutuksen aiheuttamat kustannuspaineet vuoteen 2027. Seurannan kustannusten odotetaan kuitenkin edelleen kasvavan inflaation ja kaupan globaalien epävarmuuden (mm. tuontitullit) takia.

Ahti-ohjelma

Ahti-ohjelman toimilla tehostetaan vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteutusta, toteutetaan Saaristomeri-ohjelmaa ja edistetään Orpon hallitusohjelman vesien ja Itämeren suojelua koskevien linjausten toteutusta.

Ahti-ohjelmaa toteutettiin vuonna 2025 painottaen toimia etenkin Saaristomeren valuma-alueelle. Töitä tehtiin valuma-alesuunnittelussa, vesistökuunnostuksissa, maan kunnan parantamisessa, ravinteiden kierrätyksessä, vesihuollon energiatehokkuuden parantamisessa, hylkyjen saneerauksessa ja kaupunkivesien hallinnassa.

Avustuksiin (mom. 35.10.61) ja hallinnon tekemään työhön (mom. 35.10.23) oli vuonna 2025 budjetoitu noin 27 milj. euroa, josta osa oli aiemmalla hallituskaudella myönnettyä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) ja huoltovarmuuspaketin rahoitusta. Ahti-ohjelman (Saaristomeri-ohjelma ja panostus vesiensuojeluun) rahoitus oli 6 milj. euroa vuonna 2025 ja nykyiselle hallitusohjelmakaudelle osoitettu rahoitus on yhteensä 30 milj. euroa.

Ahti-ohjelman ravinteet kuriin -teemassa edistettiin vesien hyvän tilan säilymistä ja palauttamista panostamalla vesistöjen sisäistä ja ulkoista ravinnekuormitusta vähentäviin toimiin vesistöissä ja niiden valuma-alueilla. ELY-keskukset jakoivat vuonna 2025 valtionavustuksia kaikkiaan 99 vesistökuunnostus- ja vesienhallintahankkeeseen, joiden hyväksytyt kokonaiskustannukset olivat lähes 7,9 milj. euroa, joista avustusten osuus oli hieman yli 4,5 milj. euroa. ELY-keskuksille myönnettiin lisäksi noin 0,9 milj. euroa alueellisten vesistökuunnostusten asiantuntijaverkostojen toiminnan ylläpitoon ja kehittämiseen. Ahti-ohjelmasta tuettiin myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnoimaa valtakunnallista vesialan osaamisen kehittämishanketta, jonka puitteissa järjestetty vesienhallintaan keskittyvä koulutus saatiin päätökseen vuonna 2025. Hanke jatkuu vuonna 2026.

Maan rakenne kuntoon -teemassa jatkettiin kipsin peltolevitystä vesistökuormituksen vähentämiseksi Saaristomeren valuma-alueella 3 759 ja muilla rannikkoalueilla 12 562 hehtaarilla. Kipsiä on levitetty ympäristöministeriön rahoituksella vuodesta 2019 lähtien 83 968 hehtaarille, ja sillä on pidätetty fosforia n. 117 tonnia pelto- ja vesistöissä. Muiden maanparannusaineiden hyödyntämistä vesiensuojelun toimenpiteeksi selvitetään AIN3-hankkeessa (Maanparannusaineiden yhteiskäytön mahdollisuudet – kiertotaloutta ja maanhoitoa).

Resurssit talteen ja käyttöön -teemassa edistettiin ravinteiden kierrätystä ja huoltovarmuutta mm. tukemalla investointeja ja TKI-hankkeita, joissa hyödynnettiin yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita ja vesien biomassoja. Vuonna 2025 käynnistyi 20 ravinteiden kierrätyksen parantamisen hanketta (tuki 5,8 milj. euroa).

Haitta-aineet hallintaan -teemassa edistettiin kaupunkien hulevesien ja jätevesien hallintaa. Vuonna 2025 käynnistyi 12 hanketta (tuki n. 1,7 milj. euroa), jotka keskittyvät hule- ja vuotovesien aiheuttamiin kustannusvaikutuksiin, rakennetuilta alueilta pohjavesiin kulkeutuvien haitallisten aineiden tunnistamiseen sekä jätevesien mikroepäpuhtauksien poiston soveltumiseen myös PFAS-yhdisteiden (per- ja plyfluoratut alkyylilyhdisteet) poistamiseksi ja vaikutuksiin mikrobilääke-resistenssiin (AMR). Lisäksi valmisteltiin panssarilaiva Ilmarisen saneerausta, joka käynnistyy vuonna 2026 viranomaistyönä (Suomen ympäristökeskus, Merivoimat, Rajavartiolaitos).

Saaristomeri-ohjelmaa toteutettiin 2025 osana Ahti-ohjelmaa vuosien 2024–2027 työsuunnitelman mukaisesti. Toimenpiteitä toteutettiin sekä yllä mainittujen teemojen toimenpiteillä että yksinomaan Saaristomeren valuma-alueelle kohdennetuilla toimenpiteillä. Saaristomeren alueella toteutettuja toimenpiteitä olivat esimerkiksi Saaristomeren seurannan parantaminen, yritys yhteistyön tiivistäminen ja vaikutusperusteisen rahoituksen kokeilun valmistelutyö. Saaristomeren maatalouden kuormituksen HELCOM hot spotin poistomahdollisuuksista tehtiin [tilannearviointi](#), jonka mukaan 17/23 poistokriteeristä täyttyy. Ympäristöministeriö perusti seurantaryhmän edistämään Saaristomeren tilan parantamista ja kuormituksen vähentämistä.

Keskeiset muutokset EU- ja kansalliseen lainsäädäntöön

EU:n komission lokakuussa 2022 julkaiseman lainsäädäntöehdotuksen yhdyskuntajätevesidirektiivin muuttamisesta käsittelevä parlamenttinen ja neuvoston päätös on voimaassa loppuvuodesta 2024. Uudistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi tuli voimaan 1.1.2025 ja se tulee täytäntöönpanna kansallisesti 31.7.2027 mennessä. Direktiivillä pyritään vesiensuojelun ohella mm. hillitsemään ilmastonmuutosta, tehostamaan

laitosten energiatehokkuutta sekä edistämään ravinteiden kierrätystä. Lääke- ja kosmetiikkateollisuuden tuotteille esitetään otettavaksi käyttöön laajennettu tuottaja-vastuujärjestelmä, joka vastaa tietyin edellytyksin mikroepäpuhtauksien jätevesistä poistamisen kustannuksista. Ympäristöministeriö asetti 2.4.2025 säädöshankkeen yhdyskuntajätevesidirektiivin kansalliseksi täytäntöönpanoksi. Esityksen valmistelua varten perustettiin täytäntöönpanoa valmisteleva asiantuntijaryhmä sekä seurantaryhmä, joka koostuu keskeisten ministeriöiden ja sidosryhmien edustajista. Asiantuntijaryhmä kuuli kunkin käsiteltävän asiakokonaisuuden kannalta relevantteja sidosryhmiä. Lisäksi järjestettiin tuottajavastuuta koskevia työpajoja sidosryhmille.

Komission vuonna 2022 lokakuussa antamaan ehdotukseen direktiivistä, jolla muutettaisiin vesipuidedirektiiviä, laatu- ja pohjavesidirektiiviä ja säävutettiin neuvoston yleisnäkemyksellä 2024. Neuvoston kantaan hyväksyttiin myös vesipuidedirektiivin 4 artiklaan liittyviä uusia poikkeuksia vesienhoidon ympäristötavoitteista, erityisesti tilapäisen heikkenemisen ja ns. pysyvien haitallisten aineiden siirtojen osalta. Euroopan unionin jäsenmaat, Euroopan parlamentti ja EU:n komissio pääsivät 23.9.2025 alustavaan sopuun direktiivien muutoksista. Ehdotus menee vielä jäsenmaiden ja parlamentin hyväksyttäväksi. Direktiivi julkaistaneen keväällä 2026.

Suomi vastasi komission viralliseen huomautukseen koskien vesipuidedirektiivin 11 artiklan täytäntöönpanoa. Suomen vastaus laadittiin valtioneuvoston kanslian johdolla yhteistyössä ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja oikeusministeriön asiantuntijoiden kanssa.

Vuonna 2024 ympäristöministeriössä käynnistetty säädöshanke Lontoon pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen niin sanottujen CCS-muutosten voimaansaattamislain muuttamiseksi saatiin päätökseen. Hankkeella mahdollistettiin Suomessa talteen otetun hiilidioksidin kuljettaminen ja varastointi sellaisen valtion merenpohjaan, jolla on varastointiin sopivia alueita. Tämä tapahtuu tekemällä sopimus tai muu järjestely, kuten yhteisymmärryspöytäkirja, hiilidioksidia vastaanottavan valtion kanssa. Yhteisymmärryspöytäkirjat solmittiin Norjan ja Tanskan kanssa.

Ympäristöministeriössä valmisteltiin uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin (EU) 2018/2001 muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2023/2413 (ns. RED III -direktiivi) lupamenettelyä koskevien säännösten täytäntöönpano. Niitä koskevat kansalliset säädökset vahvistettiin 27.6.2025 (laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain muuttamisesta 837/2025, laki ympäristövaikutusten arviointimenettelyistä annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 838/2025 sekä laki luonnonsuojelulain 35 §:n muuttamisesta 839/2025). RED III -direktiivin

säännökset, jotka koskevat perusteita poiketa lajisuojelua ja Natura 2000 -verkoston koskevista säännöksistä uusiutuvan energian hankkeiden toteuttamiseksi panttiin täytäntöön luonnonsuojelulain (9/2023) 1.7.2024 voimaan tulleella muutoksella (422/2024). Samansisältöiset säännökset olivat voimassa 31.12.2022–30.6.2024 Neuvoston asetuksella kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi (EU) 2022/2577.

Kansainvälinen yhteistyö vesien ja merten suojelussa

Itämeren suojelukomissio HELCOM:in yhteistyö on ollut virallisesti tauolla Venäjän hyökkäyssodan seurauksena helmikuusta 2022 alkaen. Käytännössä komission muut osapuolet ovat tauosta huolimatta jatkaneet yhteistyötä keskenään täysimääräisesti, mutta epävirallisessa muodossa. Vuonna 2025 haasteeksi muodostui järjestön rahoituksen turvaaminen tilanteessa, jossa Venäjän maksuosuuden korvaavia vapaaehtoisia rahoitusosuuksia ei enää ollut riittävästi saatavilla. Budjettihaasteen ohella HELCOM:in jäsenmaat ovat viime vuosina tunnistanee työnsä kuormittavuuden kansallisesti, mistä syystä järjestössä käynnistettiin selvitystyö mahdollisuuksista virtaviivaistaa järjestön työtä taikka tarvittaessa jättää jotakin kokonaan tekemättä.

Vuonna 2025 Suomi hyväksyi ja saattoi voimaan YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden suojelusta ja kestävästä käytöstä (nk. BBNJ-sopimus). Asiaa koskenut hallituksen esitys esiteltiin eduskunnalle ulkoministeriön toimesta keväällä 2025 (HE 9/2025), minkä jälkeen sopimus siirrettiin kesällä 2025 ulkoministeriöstä ympäristöministeriön päävastuulle samassa yhteydessä EU:n komission antaman sopimusta koskevan BBNJ-direktiiviesityksen kanssa. Direktiivin eteneminen jäi vuoden 2025 aikana odottamaan neuvoston oikeuspalvelun kirjallista lausuntoa direktiivin tarpeesta. BBNJ-sopimus tuli voimaan 17.1.2026 ja sen ensimmäinen osapuolikokous tulilaan järjestämään vuoden sisällä voimaantulopäivästä. Sopimuksen edellyttämät uudet viranomaistehtävät annettiin Suomessa Suomen ympäristökeskuksen hoitettavaksi. Suomea lähimmät kansallisen lainkäyttövallan ulkopuoliset merialueet sijaitsevat Jäämerellä ja Koillis-Atlantilla, joiden suojelua Suomi edistää myös Koillis-Atlantin suojelukomissio OSPARin kautta.

UNECEn rajavesistö sopimuksen alaisen vesi ja terveys -pöytäkirjan 7. osapuolikokous järjestettiin Budapestissä 5.–7.11.2025. Ympäristöministeriö osallistui sosi-aali- ja terveysministeriön koordinoimaan Suomen valtuuskuntaan. Suomi jatkaa aktiivisessa roolissa sopimuksen büreaussa. Lisäksi osallistuttiin aktiivisesti UNECE:n rajavesistö sopimuksen työhön, ml. uusi perustettu ad hoc -työryhmä sopimuksen kestävämmän rahoituksen takaamiseksi. Työryhmässä valmistellaan seuraavaan osapuolikokoukseen päätöstä pakollisista jäsenmaksuista. Suomi on nykyisin yksi sopimuksen merkittävimmistä tukijoista.

Merialuesuunnittelu

Ympäristöministeriön 1.6.2024 asettama ministeriöiden välinen merialuesuunnitteluyöryhmä on seurannut merialuesuunnittelun etenemistä ja edistänyt toimialojen näkökohtien huomioimista suunnitelman päivitystyössä. Ympäristöministeriö asetti 1.9.2025 Merialuesuunnittelun tutkimusyhteistyöryhmän, jossa on edustettuna 15 tutkimusorganisaatiota ja jonka tavoitteena on sujuvoittaa yhteistyökäytäntöjä tutkimuksen kanssa ja edistää siten merialuesuunnittelun vaikuttavuutta. Merituulivoiman kehittämistä talousvyöhykkeellä jatkettiin yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Ympäristöministeriö osallistui Itämeren alueen merialuesuunnitteluyhteistyöryhmien (HELCOM-VASAB MSP WG, Planners' Forum ja BSR MSP Data Expert Sub-Group) toimintaan ja maiden välisessä yhteistyössä valmisteltiin ohjeistus ekosysteemipohjaisen merialuesuunnittelun toteuttamiseen. Ensimmäinen Nordic MSP Forum pohjoismaisen merialuesuunnitteluyhteistyön kehittämiseksi pidettiin syksyllä Suomessa. Useiden kansainvälisten ja kansallisten merialuesuunnitteluhankkeiden avulla on toteutettu Itämeren maiden vuonna 2021 hyväksymää Merialuesuunnittelun tiekarttaa 2021–2030 ja edistetty merialueen vihreää siirtymää merialuesuunnittelun keinoin.

Ympäristöministeriö on osallistunut Euroopan komission merialuesuunnitteludirektiivin toteuttamisen arviointiin, komission Meripaketin (Ocean Pact 6/2025) kommentointiin, ja valmistautunut merialuesuunnitteludirektiivin revisioon eli Ocean Act:n vaikuttamistyöhön.

Ympäristöministeriö osallistui yhdessä rannikon maakuntien kanssa merenhoidon toimenpiteiden Merialuesuunnitelman tarkistamis- ja tietotarpeiden selvittäminen ja Merialuesuunnitelman vaikuttavuuden arviointi- ja seurantaohjelman toteuttamiseen. Merialuesuunnittelutyötä tukemaan tuotetuista erillisselvityksistä valmistuivat Merellisten toimialojen huoltovarmuus ja merialueen kokonaisturvallisuus sekä Merialuesuunnittelu ja merellisten sektoreiden aluetaloudelliset vaikutukset. Viestinnän osalta keskeisiä ovat olleet vuotuiset kansalliset MSP-päivät, jotka vuonna 2025 olivat teemalla Merellisten toimialojen huoltovarmuus ja rannikko- ja merialueiden kokonaisturvallisuus.

Ympäristöministeriössä laaditun Suomen rannikkostrategian (2024) toteuttaminen on käynnissä. Ympäristöministeriön vastuulla oleva Hyvien käytäntöjen foorumi-toimenpidetkokonaisuus on käynnistetty ja työtä tukee hallinnonalojen välinen ydinryhmä. Rannikkostrategia perustuu EU:n suositukseen rannikkoalueiden yhdenmetystä käytöstä ja hoidosta, merialuesuunnitteludirektiiviin ja voimassa olevaan Suomen Merialuesuunnitelmaan. Strategian tavoitteena on edistää rannikon kestävä käyttöä ja vastata luontokadon, ilmastomuutoksen ja saastumisen uhkiin.

Yhdyskuntien kehittäminen ehkäisee luontokatoa ja hillitsee ilmastonmuutosta.

Maakuntakaavoituksen edistäminen

Ympäristöministeriö on osallistunut maakuntakaavojen laadinnan viranomaisyhteistyöhön antamalla lausunnot vuoden 2025 aikana ehdotusvaiheeseen edenneistä maakuntakaavoista ja osallistumalla viranomais- ja työneuvotteluihin. Ympäristöministeriön viranomaisyhteistyön tavoitteena on varmistaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja muiden ympäristöhallinnon kannalta olennaisten valtakunnallisten intressien huomioon ottaminen maakuntakaavoituksessa sekä edistää alueidenkäyttölain säännösten toteutumista maakuntakaavoituksessa. Vuoden 2025 aikana ympäristöministeriö antoi lausunnon kahdesta maakuntakaavaehdotuksesta. Vuoden lopussa maakuntien liitoissa oli laadittavana 15 maakuntakaavaa.

Ympäristöministeriön tehtävänä on alueidenkäytön suunnittelun yleinen ohjaus ja kehittäminen. Alueidenkäyttölain valmistelu jatkui vuoden 2025 aikana. Hallituksen esityksessä alueidenkäyttölaiksi on toteutettu hallitusohjelman tavoitteita maakuntakaavan tehtävän rajaamisesta ja ohjausvaikutuksen keventämisestä, millä on ollut tarkoitus lisätä alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän joustavuutta. Lisäksi ympäristöministeriössä valmistauduttiin vuoden 2026 alussa tapahtuvaan aluehallinnon uudistukseen, ja kehitettiin maakuntakaavoituksen viranomaisyhteistyön prosesseja erityisesti ottaen huomioon tehtävien koordinaatio uuden Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Ympäristöministeriö on järjestänyt vuoden aikana maakuntien liitoille kaksi maakuntakaavoituksen ajankohtaista päivää. Tilaisuuksissa on käsitelty ajankohtaisia suunnittelukysymyksiä sekä alueidenkäyttölain soveltamiseen liittyviä asioita.

Rakennetun ympäristön digitalisaatio

Rakennetun ympäristön digitaalista tiedonhallintaa toteuttava Ryhti-hanke viimeisteltiin ja päätettiin vuonna 2025. Suomen ympäristökeskus jatkoi Ryhti-järjestelmän kehittämistä. Ensimmäisenä tietopalveluna otettiin tammikuussa 2025 käyttöön rakennustietojen perus- ja muutostietopalvelu. Maaliskuussa avattiin Ryhdin avoimet palvelut: karttapalvelu ja paikkatietorajapinnat kaavoista ja rakentamisen luvituksen tiedoista sekä INSPIRE-palvelut rakennuksista ja rakennusten osoitteista. Myöhemmin vuonna 2025 on otettu käyttöön rakennustietojen yksittäiskyselyrajapinta ja asemakaavatietojen kiinteistöittäinen muutostietopalvelu kiinteistöveroituksen tarpeisiin. Järjestelmän avoimia paikkatietorajapintoja on käytetty jo 11 miljoonaa kertaa lähes 10 000 käyttäjän voimin. Yhteensä 26 viranomaisella on lupa saada tietoja järjestelmästä. Rakennetun ympäristön sanastoissa on nyt noin 1 300 terminologisesti määritellyä käsitettä. Ryhti-hankkeen aikana valmistui noin 45 tietomallia, joissa on mukana noin 340 koodistoa.

Ympäristöministeriön asetusta maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (Katja-asetus) päivitettiin 1.7.2025. Asetusmuutoksesta saatujen lausuntojen ja kumppani-testaushankkeista saadun palautteen johdosta käynnistettiin kaavamääräyskokoelmatyö, jonka tavoitteena on tuottaa kunnille ja maakuntien liitoille opas tietomallimuotoisten kaavamääräysten laatimiseen.

Kunnille ja maakuntien liitoille jaettiin avustusta rakennetun ympäristön tiedonhallinnan uudistamiseen kahdella hakukierroksella. Avustusta myönnettiin hauissa yhteensä 3,6 milj. euroa. Käynnistyneissä hankkeissa kunnat ja maakuntien liitot kehittävät ohjelmistojen ja järjestelmien teknisen kyvykkyyden vastaamaan uudistuneen lainsäädännön vaatimuksia tiedon toimittamisesta Ryhti-tietojärjestelmään yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa. Hankkeissa on mukana viisi maakuntien liittoa ja 66 kuntaa.

1.2.3 Vihreä siirtymä on kasvun perusta

Vihreän siirtymän ratkaisut ovat Suomen talouden veturi. Vihreä siirtymä vahvistaa luontopääomaa ja huoltovarmuutta.

Uusiutuvan energian alueidenkäytölliset edellytykset

Tuulivoimarakentamisen edistämistä jatkettiin yhteistyössä muiden ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa. Työ on painottunut erityisesti hallitusohjelman tuulivoimakirjausten toteuttamiseen. Tuulivoimatuotanto on kasvanut voimakkaasti. Tuulivoimalla tuotettiin kaikista Suomen sähköntuotantomuodoista toiseksi eniten sähköä ydinvoiman jälkeen vuonna 2025. Suomen tuulivoimakapasiteetti kasvoi vuodessa yli 1 000 megawattilla ja oli vuoden 2025 lopussa 9 500 megawattia. Sähkönkulutuksesta katettiin 26 prosenttia ja sähköntuotannosta 28 prosenttia 2 000 toiminnassa olevalla tuulivoimalalla.

Tuulivoimakaavoitus on ollut aktiivista. Suuri osa maakuntien liittoja on selvittänyt ja osoittanut uusia tuulivoimaloiden alueita maakuntakaavoituksessa. Maakunta-kaavoissa ja maakunnallisissa suunnitelmissa maatuulivoimapotentiaalia arvioidaan olevan noin 37 500 megawattia. Tuulivoimayleiskaavoja on vireillä noin 300. Tuulivoimarakentamisen ohjauksen tehostamiseksi ja yhtenäistämiseksi jatkettiin valtakunnallista tuulivoimaneuvontaa vuoden loppuun asti. Ympäristöministeriö on järjestänyt valtakunnallisen tuulivoimaneuvojan kanssa vuoden aikana kaksi tuulivoimaverkoston kokousta. Tilaisuuksissa on käsitelty ajankohtaisia tuulivoiman lainsäädäntöhankkeita, tuulivoimalainsäädännön soveltamiseen liittyviä kysymyksiä sekä ELY-keskusten tuulivoiman suunnittelutilannetta. Ympäristöministeriö on tilannut tuulivoimaselvityksiä lainsäädäntöhankkeisiin liittyen.

Aurinkovoimarakentamisen edistämistä jatkettiin yhteistyössä muiden ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa hallitusohjelman aurinkovoimakirjausten mukaisesti, mm. sisällyttämällä aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset alueidenkäyttölakiin. Tällä hetkellä Suomessa on tuotannossa noin 1 500 megawattia aurinkovoimaa, josta valtaosa on pientuotantoa. Rakenteilla ja/tai liittymissopimus on tehty noin 500 megawattia aurinkovoimaa ja kantaverkon suunnittelussa on varauduttu noin 6 500 megawatin kapasiteettiin vuonna 2030 ja 14 000 megawatin kapasiteettiin vuonna 2035, josta noin 70 prosenttia olisi aurinkovoimaloissa ja noin 30 prosenttia pientuotantoa. Kaiken kaikkiaan liityntäkyselyitä aurinkovoimaloista on kumulatiivisesti kertynyt noin 120 000 megawattia (Fingrid). Ympäristöministeriö osallistuu maa- ja metsätalousministeriön kanssa tutkimushankkeisiin, joissa selvitetään aurinkovoimarakentamisen maaseutuvaikutuksia sekä aurinkoenergian vaikutuksia maatalouteen.

Vuosina 2021–2024 ympäristöministeriö myönsi 80 erityisavustusta Avustukset vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi (RRP) -ohjelmasta. Kaikki selvitykset valmistuivat vuoden 2025 aikana, ja niiden tuloksia esiteltiin webinaarissa. Yhteensä ohjelmassa myönnettiin noin 4,4 milj. euron verran erityisavustuksia kuntien ja maakuntien liittojen vihreän siirtymän investointihankkeita edistävään kaa-voitukseen, luvitukseen ja niihin liittyviin selvityksiin. Ohjelmassa myönnettiin noin 1,4 milj. euroa RRF-avustusta ja noin 3 milj. euroa kansallista määrärahaa. Ohjelma on tukenut EU:n Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) ja Suomen kestävä kasvun ohjelman toimeenpanoa.

Kiertotalous on talouden valtavirtaa, ja luonnonvaroja käytetään planeetan kantokyvyn mukaan.

Rakentamisen kiertotalous

Rakentamisen hiilijalanjälkeä voidaan pienentää panostamalla rakentamisen kiertotalouteen. Vuonna 2025 ympäristöministeriö keskittyi erityisesti materiaalitehokkuuteen, purkumateriaalien laadukkaampaan hyödyntämiseen sekä elinkaari-vaikutusten vähentämiseen niin säädösohjauksen kuin yhteistyöhankkeiden kautta. Kehitystä vauhdittivat sekä EU-tason vaatimukset että kansalliset tavoitteet, jotka tukivat siirtymää kohti vähähiilistä rakennettua ympäristöä. Toimintavuoden aikana tehty työ yhtenäistää toimintatapoja, paransi tietopohjaa ja vahvisti rakentamisan valmiuksia kiertotaloutta edistävien ratkaisujen käyttöönottoon.

Ympäristöministeriön asetus purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksestä täsmentää rakentamislain 16 §:n pohjalta selvityksen sisältövaatimukset, muun muassa purkumateriaalien, vaarallisten aineiden sekä maa- ja kiviainesten ilmoittamisen

tarkkuustason. Vuoden 2025 alussa otettiin käyttöön selvityksen ilmoittamiseen tarkoitettu, Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä Rapu-tietojärjestelmä, Aloitettuja selvityksiä kertyi Rapuun vuoden loppuun mennessä lähes 2000. Uudelleenkäytettävien rakennustuotteiden ilmoittamista koskevan osion laadintaa valmisteltiin vuoden 2025 lopulla, ja se on tarkoitus sisällyttää Rapuun vuonna 2026.

Rakentamislakiin sisältyvän, rakennuksen elinkaariominaisuuksia koskevan olennaisen teknisen vaatimuksen pohjalta perustetun asiantuntijaryhmän raportti valmistui. Työssä tarkasteltiin rakennuksen pitkäikäisyyttä tukevien elinkaariominaisuuksien, monikäyttöisyyden, korjattavuuden, purettavuuden ja uudelleenkäytettävyyden käsitteitä, arviointikriteerejä sekä ohjausta. Kriteerien kehittäminen jatkuu useassa muun muassa Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelman (KIRAilmasto) rahoittamassa hankkeessa.

Kiertotalous ja jätteet

Hiilineutraaliin kiertotalouteen siirtyminen on tärkeä keino ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vähentämiseksi ja luonnonvarojen ylikulutuksen vähentämiseksi. Kiertotalouden ratkaisut vahvistavat samalla taloutta ja työllisyyttä sekä turvaavat yritysten kriittisten raaka-aineiden saantia ja Suomen raaka-aineomavaraisuutta. Kiertotaloutta edistetään pitkäjänteisesti vuoteen 2035 ulottuvan kiertotalouden strategisen ohjelman toteuttamisella, joka linjaa kansallisia tavoitteita resurssitehokkuudelle ja luonnonvarojen käytölle. Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 linjaa jätteiden vähentämiseen ja hyötykäyttöön liittyviä toimia ja tavoitteita. Lisäksi kiertotaloutta edistetään lainsäädännön ja verotuksen keinoin sekä muun muassa kansallisen muovitiekartan toteuttamisella.

Osana hallitusohjelmaa ja ympäristöministeriön strategiaa on toteutettu laajassa sidosryhmäyhteistyössä kiertotalouden strategista ohjelmaa. Ohjelman taustalla vaikuttava skenaariotyö ennakoii, että kiertotalous vahvistaisi Suomen talouskasvua, vähentäisi päästöjä ja pienentäisi raaka-aineiden kulutusta. Keskeinen ohjelmaa toteuttava toimenpide on Kiertotalouden green deal, joka on yritysten, kuntien, maakuntien, järjestöjen ja valtion yhteinen vapaaehtoisuuteen perustuva strateginen sitoumus. Sitoutujat asettavat tavoitteita ja toimia, joilla ne vauhdittavat luonnonvarojen käytön vähentämistä ja kiertotalouden ratkaisujen leviämistä. Vuoden 2025 syyskuuhun mennessä mukaan oli liittynyt 27 toimijaa. Mukana on isoja rakennusalan, metsä- ja metallisektorin yrityksiä, Väylävirasto, Rakennusteollisuus sekä kolme maakuntaliittoa ja kuusi kuntaa. Green dealiin sitoutujat saavat tukea, tietoa ja sparrausta sekä vuoropuhelusta ministeriöiden kanssa että ”kotipesiltä”. Kotipesät eli Kiertotalous-Suomi ja Green Building Council Finland (FIGBC) tukevat toimia,

sparraavat ja edistävät yhteistyötä sekä rahoituslähteiden löytämistä. Tavoitteena on saada aikaan keskeisillä muutosalueilla (Resurssiviisas rakennettu ympäristö, Kiertotalouteen perustuva teollisuus, Kestävä kulutus ja liiketoiminta, Materiaalitehokas energiajärjestelmä ja Uudistava ruokajärjestelmä) ekosysteemejä ja konsortioita, jotka edistävät kiertotaloutta omalla sektorillaan.

Kansallisen muovien kiertotalousohjelman muovitiekartan väliarviointi käynnistettiin marraskuussa 2025, ja sen uudistaminen toteutetaan vuonna 2026. Muovitiekartan toimeenpanoa ja uudistamista tukee laaja sidosryhmäyhteistyö sekä EU-rahoitteinen PlastLIFE-hanke, jonka kausiarviointi valmistui loppuvuodesta 2025. Osana kansallisen muovitiekartan toteuttamista ympäristöministeriö ja kansalaisten Muoviraati palkitsivat Muovin kierto -palkinnolla Borealisen johtaman SPIRIT-ohjelman.

Euroopan komissio on vauhdittanut vuosina 2020–2025 siirtymistä kiertotalouteen useilla lainsäädäntöehdotuksilla. Kertomusvuonna kansallisesti täytäntöön pantavana ovat olleet muun muassa akkuasetus, jätteen siirtoasetus ja sähkö- ja elektroniikkaromudirektiivin (SER-direktiivin) muutos sekä pakkaus- ja pakkausjäteasetus. Lisäksi kertomusvuoden aikana neuvoteltiin useasta kiertotaloutta koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta.

Lokakuussa 2025 hyväksyttiin Euroopan unionin jätepuitedirektiivin muutos, jossa asetettiin sitovat tavoitteet elintarviketejätteen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä ja vahvistettiin, että jäsenmaiden tulee huhtikuuhun 2028 mennessä luoda tekstiilien tuottajavastuujärjestelmä.

Muovipellettihävikin ehkäisemistä mikromuovisaasteen vähentämiseksi koskeva EU:n asetus hyväksyttiin syksyllä ja tuli voimaan 16.12.2025. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikki pellettejä EU:ssa käsittelevät toimijat koko toimitusketjussa noudattavat tarvittavia varotoimenpiteitä. Asetus tulee sovellettavaksi pääosin kahden ja meriliikenteen osalta kolmen vuoden kuluessa. Asetuksen edellyttämistä viranomaistehtävistä ja seuraamuksista sekä esim. mahdollisuudesta hyödyntää ympäristöjärjestelmiä säädetään kansallisesti.

Euroopan unionin jäsenmaat, Euroopan parlamentti ja EU:n komissio pääsivät joulukuussa 2025 alustavaan sopimukseen ajoneuvojen kiertotalousasetuksesta. Asetus hyväksytään muodollisesti vuonna 2026. Asetusta aletaan soveltaa kahden vuoden kuluttua voimaantulosta, ja se sisältää eripituisia siirtymäaikoja eri vaatimuksille. Asetuksessa säädetään ajoneuvojen suunnittelun ja valmistuksen kiertotalousvaatimuksista, ajoneuvojen valmistajien velvollisuuksista, romuajoneuvojen jätehuollosta sekä käytettyjen ajoneuvojen omistajanvaihdoksista ja viennistä EU:n

ulkopuolelle. Asetuksessa muun muassa asetetaan uusi tavoite romuajoneuvojen sisältämän muovin kierrätykselle ja romuajoneuvojen käsittelyvaatimuksia tiukennetaan. Ajoneuvon omistajalle tulee velvollisuus toimittaa romuajoneuvo viipymättä jätehuoltoon ja osoittaa käytetyn ajoneuvon omistajanvaihdoksessa, että ajoneuvo ei ole romuajoneuvo. Asetuksen tavoitteena on edistää kiertotalouden mukaista ajoneuvojen suunnittelua ja valmistusta, lisätä romuajoneuvojen osien uudelleenkäyttöä ja materiaalien kierrätystä, parantaa romuajoneuvoista saatavien kierrätysmateriaalien laatua sekä estää romuajoneuvojen katoaminen asianmukaisen käsittelyn ulkopuolelle.

Euroopan komissio antoi joulukuussa 2025 lainsäädäntöpakettin (ns. Omnibus-ehdotuksen), jolla yksinkertaistettaisiin tietyillä kohdennetuilla muutoksilla ympäristöön liittyvää sääntelyä. Komission ehdotus koskee kiertotaloutta ja teollisuuden päästöjä. Komissio keventäisi erityisesti erilaisia raportointivelvollisuuksia.

Komissio antoi muovien kiertotaloutta koskevan tiedonannon joulukuussa 2025. Tiedonanto sisältää toimia, jotka tähtäävät muovien kiertotalouden vauhdittamiseen liittyen sisämarkkinoiden vahvistamiseen (EU-tasoiset kriteerit jätestatuksen päättymiselle (EEJ), kierrätysmuoviosuuden määrittely), reilun kilpailun varmistamiseen (tullikoodit, kaupan suojatoimet), investointien ja innovaatioiden tukemiseen (rajat ylittävän muovien kiertotalouskeskittymän pilotti) sekä nykyisen lainsäädännön arviointiin (ml. kertakäyttömuovidirektiiviä koskeva kuuleminen). Toimenpidepaketti on ensiaskel kohti EU:n kiertotalousasetusta, jota komissio aikoo esittää vuonna 2026.

Kansallista jätesääntelyä kehitettiin aktiivisesti. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa toteuttavan kolmivaiheisen jätelain muutoksen osalta keskiössä oli vuonna 2025 jätelain kilpailuneutraliteettia koskeva muutos (ns. Jätelaki-2) sekä kiertotalouslain valmistelu eli jätelain kokonaisuudistus (ns. Jätelaki-3). Jätelaki-2:n osalta selvitettiin mm. vaihtoehtoisia tapoja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi sekä arvioitiin näiden vaikutuksia. Vuonna 2024 työnsä aloittanut kiertotalouslakityöryhmä jatkoi työtään ja kokoontui 11 kertaa vuoden 2025 aikana. Työryhmän mietintö saatiin viimeistelyä vaille valmiiksi. Työryhmä keskittyi työssään kiertotalouden edistämisen kannalta keskeisiin muutoksiin ja mietintöön koottiin kiertotalouslain keskeiset uudet ohjauskeinot pykälineen ja pykäläkohtaisine perusteluineen. Lisäksi mietintöön on koottu työryhmän tunnistamia muita kiertotalouden kannalta merkityksellisiä ohjauskeinoja. Työryhmän mietintö julkaistaan helmikuussa 2026.

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2025 hallituksen esityksen (160/2025 vp) jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksen mukaan jätelaissa säädettäisiin uudesta nopeutetusta (luokittelu)menettelystä, jossa jätteestä tai tuotannon sivuvirrasta valmistettu uusiotuote voidaan sulkea jätelainsäädännön soveltamisen ulkopuolelle. Hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä jätteistä ja sivutuotteista valmistettavien uusiomateriaalien tuotteistamista ja tähän liittyvää liiketoimintaa. Tuotteistamalla eli valmistamalla jätteistä tai teollisuuden sivutuotteista teknisesti ja ympäristön kannalta hyväksyttäviä tuotteita edistetään kiertotaloutta, säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteen määrää. Lain edellyttämän uusiotuoterekisterin valmistelu on käynnistetty. Menettely on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2027 alussa.

Valtioneuvosto hyväksyi marraskuussa 2025 eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden ja nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemistä koskevan jätelain muutosesityksen (HE 166/2025 vp). Esityksellä muutettiin eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuuta kuntien toteuttamista toimista tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi. Vuoden 2026 alusta alkaen tuottajat maksavat kunnille korvauksia tuotteiden aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisestä ja siivoamisesta pääsääntöisesti kiinteämääräisen vuosikustannuksen ja kunnan asukasluvun perusteella. Myös korvausmenettelyä muutettiin. Muutoksen tarkoituksena on vähentää sääntelyn toteuttamisesta Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnille aiheutuvaa työtä. Jätelain muutoksen yhteydessä myös lisättiin nikotiinipussit tuottajan kustannusvastuun piiriin tuottajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, saastuttaja maksaa -periaatteen toteuttamiseksi sekä nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Vuoden 2027 alusta alkaen nikotiinipussien valmistajien ja maahantuojien on korvattava kunnille kustannukset, jotka koituvat nikotiinipussien aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemisestä ja siivoamisesta. Myös nikotiinipussien tuottajien maksamat korvaukset perustuvat kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen.

Eduskunnan toimeksiannosta on vuoden 2025 loppuun mennessä valmistunut 714/2021 jätelakimuutoksen vaikutuksia koskeva [jälkiarviointi](#). Arviointi keskittyi muutamiin pääteemoihin, kuten kierrätysasteen kehittämiseen, ekomodulointuihin maksuihin tuottajavastuussa sekä muutosten vaikutuksiin jätehuoltoalan pk-yrityksiin.

Ympäristöministeriön johdolla on lisäksi kertomusvuonna toteutettu jäte- ja tuotetietojärjestelmän (JTT) kehittämishanketta, jonka tavoitteena on vastata EU:n uusiin jätetietojen raportointi- ja seurantavelvoitteisiin sekä tilastoinnin, ympäristönsuojelun valvonnan ja muiden tiedon tarvitsijoiden tarpeisiin. Hanketta on päätetty jatkaa vuoden 2026 loppuun jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

YK-maiden neuvottelut kansainvälisestä muovisopimuksesta (INC 5.2) käytiin elokuussa 2025 Genèvessä, Sveitsissä. Yhteisymmärrystä muovisopimuksesta ei löydetty ja neuvottelut siirtyvät toistamiseen jatkoajalle.

Kolmen YK:n kemikaali- ja jätesopimuksen (ns. BRS-sopimukset, Basel, Rotterdam, Tukholma) osapuolikokoukset järjestettiin yhtäaikaisesti Genevessä 28.4.–9.5.2025. Kokouksen teemana oli kemikaalien ja jätteiden kestävä hallinnan usein piiloon jäävän roolin näkyväksi tekeminen. Suomi jatkaa aktiivista osallistumista sopimusten toimeenpanossa.

Aluskierrätyksestä Hongkongissa vuonna 2009 tehty yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan kesäkuussa 2025. Suomi liittyi sopimukseen viime vuonna, ja sopimus tuli Suomessa voimaan 31.10.2025. Yleissopimuksen tarkoituksena on ehkäistä alusten purkamisesta aiheutuvia ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuusvaaroja. Yleissopimus on maailmanlaajuinen ja siihen ovat sitoutuneet maat, joissa suurin osa kauppamerenkulun aluksista puretaan.

Ravinteiden kierrätystä ja huoltovarmuutta edistettiin vesiensuojelun Ahti-ohjelmassa mm. tukemalla investointeja ja TKI-hankkeita, joissa hyödynnettiin yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita ja vesien biomassoja. Vuonna 2025 käynnistyi 20 ravinteiden kierrätyksen hanketta (tuki 5,8 milj. euroa).

Kiinteistö- ja rakennusalan tuottavuutta parannetaan ja rakennusten elinkaari on vähähiilinen ja materiaalitehokas.

Rakentamislain korjaussarja

Rakentamislaki sekä niin kutsuttu rakentamislain korjaussarja eli hallitusohjelman mukaiset muutokset rakentamislakiin tulivat voimaan 1.1.2025. Eduskunta hyväksyi rakentamislain aiemmin, mutta hallituksen ohjelman mukaisesti rakentamislakiin tehtiin muutoksia, jotka keventävät hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa sekä selkeyttävät valitusoikeutta ja sujuvoittavat rakentamislupien käsittelyä uuden käsittelyaikatakuun kautta. Rakentamislailta torjutaan ilmastonmuutosta, edistään kiertotaloutta, sujuvoitetaan rakentamista ja tuetaan rakennetun ympäristön digitalisaatiokehitystä.

Rakentamisen digitalisoituminen ja rakennusvalvonta

Ympäristöministeriön asetus rakentamisen suunnitelmapöytäkirjojen ja viranomaiskatselmusten sisällöstä (1340/2025) täydentää rakentamislain säännöksiä rakentamislupien liitteinä toimitettavista tietomallimuotoisista suunnitelmista. Asetus annettiin

joulukuussa 2025 ja se tuli voimaan 1.1.2026 yhdessä tietomallimuotoisen rakentamislupaprosessin kanssa. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että toimitettavat tiedot ovat yhteentoimivia ja koneluettavia, mikä on edellytys digitaalisille lupaprosesseille. Valtakunnallisesti yhtenäiset rakennustiedot mahdollistavat lupien sujuvan käsittelyn ja viranomaisten tietojensaannin.

Hallitusohjelman mukainen rakennusvalvontauudistus käynnistettiin vuoden 2024 lopussa säädösvalmisteluhankkeen asettamisella. Uudistuksen tavoitteena on varmistaa, että rakennusvalvontatoimessa on joka puolella Suomea riittävä osaaminen ja palvelu-taso sekä mahdollisimman yhtenäiset tulkinnot. Valmistelutyön tueksi perustettiin valmistelutyöryhmä, jossa ovat edustettuina rakentamis- ja kiinteistöalan keskeiset asiantuntijat. Työryhmän kanssa on vuoden 2025 aikana käsitelty aiempia selvityksiä rakennusvalvonnan uudistamisesta, kansainvälistä vertailua sekä vapaaehtoisen kuntayhteistyön pohjalta muodostettuja alueellisia rakennusvalvontoja ja niistä saatuja kokemuksia. Työryhmässä on keskusteltu laajasti jäsenten näkemyksistä ja mahdollisista eri vaihtoehdoista uudistuksen toteuttamiseksi.

Rakentamisen säännellyt ammatit

Hiilineutraalisuus ja rakennusmateriaalien hiilijalanjäljen laskenta ovat rakentamisessa yhä keskeisempi kysymys. Myös rakentamisessa käytettävien materiaalien kierrätykseen kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Nämä ilmastonmuutoksen hillintään ja rakentamisen elinkaareen liittyvät vaatimukset saattavat rakentamishankkeen luonteesta riippuen vaikuttaa olennaisesti myös suunnittelussa edellytettävään vaativuustasoon. Tämä on huomioitu uudessa rakentamislain. Rakentamislain myötä on rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävistä tullut Suomessa säänneltyjä ammatteja. Rakentamislain mukaisesti suunnittelijan ja työnjohtajan on osoitettava pätevyytensä suunnittelu- ja työnjohtotehtävään ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella.

Ympäristöministeriössä valmisteltiin valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä sekä tehtävissä edellytettävistä koulutuksista (1063/2024). Asetuksella pyrittiin säännösten yhtenäisempään ja ennustettavampaan soveltamiskäytäntöön rakennusvalvonnassa eri kunnissa saman tyyppisissä rakennushankkeissa. Tavoitteena oli, että rakentamishankkeeseen ryhtyvät voivat täsmällisemmän ja selkeämmän sääntelyn myötä paremmin ennakoida velvollisuutensa rakennuksen suunnittelussa sekä suunnittelijoiden ja työnjohtajien valinnassa.

Rakentamisen suunnittelu- ja työnjohtotehtävien vaativuusluokitus osana suunnittelijoiden ja työnjohtajien kelpoisuussäätelyä muodostaa vakiintuneen ja keskeisen osan rakentamisen ohjausjärjestelmää. Säätelyn keskeisenä tarkoituksena on edistää rakentamisen hyvää laatua, terveellisyttä ja turvallisuutta. Laki rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien pätevyyden osoittamisesta (812/2023) on rakentamislakiin liittyvä laki, jolla annetaan säännökset rakentamisen pätevyyden toteavasta ympäristöministeriön valtuuttamasta toimielimestä ja sen antamasta pätevyystodistuksesta. Tämän lain nojalla ympäristöministeriö on valtuuttanut vuoden 2025 loppuun mennessä seitsemän toimielintä myöntämään pätevyystodistuksia. Lisäksi ympäristöministeriössä toimeenpantiin EU:n lainsäädännön vaatimuksia komission säänneltyjen ammattien tietokannan ja kansallisen palvelutietovarannon osalla.

Vähähiiliset rakennukset ja rakentaminen

Vuoden 2025 aikana valmisteltiin valtioneuvoston asetus uuden rakennuksen hiilijalanjäljestä (YM/2025/83). Asetus tuli voimaan 9.1.2026. Asetusta sovelletaan uudisrakennuksiin, joiden rakentamislupahakemus tulee vireille 9.1.2026 tai sen jälkeen. Valmistelutyöryhmässä osallistutettiin kiinteistö- ja rakentamissektorin eri järjestöjen edustajia. Lisäksi tärkeä osa vähähiilisen rakentamisen säädöskehitystä on ollut aktiivisena jatkunut pohjoismainen yhteistyö, jolla pyritään yhdenmukaistamaan eri pohjoismaiden lakisäätteisiä rakennusten ilmastaselvityksiä.

Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelman (KIRAilmasto) aktiivinen toiminta päättyi 31.12.2025. Ympäristöministeriö rahoitti 6 milj. eurolla 61 vähähiilistä rakentamista ja rakennettua ympäristöä edistävää avustushanketta ja yhdeksän teemaan liittyvää asiantuntijahankintaa. Ohjelmassa kehitettiin erilaisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen rakennetussa ympäristössä sekä edistettiin ohjelman tulosten viestintää. KIRAilmasto oli osa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa, jonka tavoitteena oli vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita.

Ölly- ja maakaasulämmityksestä luopumiseen kannustavien avustuksien myöntämistä jatkettiin vuodelle 2025. Avustusten myöntämisen jatkaminen vuodelle 2025 mahdollisti yli 3 000 lisäremontin toteutuksen. Kotitalouksien lisäksi avustusta myönnettiin myös kunnille. Yhteensä näillä toimilla on vuosina 2020–2025 vaihdettu yli 41 500 pientalossa öljy- tai maakaasulämmitys muuhun lämmitysmuotoon, useimmin ilmavesilämpö- tai maalämpöpumppuun. Avustuksilla on edistetty Suomen tavoitetta edetä kohti fossiilittomia lämmitysratkaisuja ja vähennetty samalla päästöjä sekä energian tuontiriippuvuutta. Tämä parantaa kansallista huoltovarmuutta ja energiavarmuutta pitkällä aikavälillä.

Rakennusten energiatehokkuus

Ympäristöministeriö on jatkanut rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoa. Toimeenpano tapahtuu kansallisilla säädöksillä ja niistä valmistellaan mahdollistavia siten, että vaatimustasoihin on mahdollista päästä kustannustehokkailla keinoilla pienentää rakennuksen energiantarvetta sekä käytöstä aiheutuvia päästöjä. Direktiivin vaatimusten mukainen kansallisen rakennusten perusparannussuunnitelman ensimmäinen luonnos valmistui ja toimitettiin Euroopan komissiolle arvioitavaksi 31.12.2025 direktiivin aikataulun mukaisesti. Suunnitelman tavoitteena on direktiivin mukaisesti päästötön rakennuskanta vuoteen 2050 mennessä.

Kantavia rakenteita koskevat säädökset

Ympäristöministeriön antamien kantavia rakenteita koskevien säädösten mukaiset olennaiset tekniset vaatimukset rakenteiden lujuudelle ja vakaudelle täytetään, kun rakenteet suunnitellaan ja toteutetaan eurokoodien sekä niitä koskevien ympäristöministeriön asetuksina annettujen kansallisten valintojen (ns. kansallisten liitteiden) mukaan. Asetusten lisäksi ympäristöministeriö on julkaissut kansallisia valintoja koskevia suosituksia ohjeina. Nyt Euroopassa valmistellaan 2. sukupolven eurokoodeja, joille tarvitaan uudet kansalliset liitteet. Uusi eurokoodisukupolvi tulisi käyttöön alkuvuonna 2028. Ympäristöministeriössä vuonna 2025 tehdyn päätöksen mukaisesti kansallisia valintoja tullaan antamaan 2. sukupolven eurokoodeille vain asetuksina. Ympäristöministeriössä on aloitettu asetusten valmistelu. Toimintatavalla kevennetään hallitusohjelman mukaisesti talonrakentamista koskevaa sääntelyä ja sujuvoitetaan rakentamisen toimialan toimintaedellytyksiä, kun eurokoodien kehitystyö tulee olemaan jatkuvasti etenevää. Ympäristöministeriö on keskustellut vuonna 2025 myös Pohjoismaiden asiantuntijaryhmien kanssa mahdollisuuksista kansallisten liitteiden harmonisointiin.

1.2.4 Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa

Kunnat, kaupungit ja alueet luovat edellytykset kestäväälle elämäntavalle.

Luonnos uudeksi alueidenkäyttölaiksi valmistui laaja-alaisen työryhmän valmistelmana. Luonnos oli lausuntokierroksella kesällä 2025 ja siitä saatiin yli 450 lausuntoa. Lakiesitys sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Hallituksen esitys on tarkoitettu antamaan eduskunnalle kevälistuntokaudella 2026.

Osana alueidenkäyttölain uudistusta on valmisteltu yhdyskuntarakentamislakia ja yhdyskuntakehittämislakia. Yhdyskuntarakentamislakiehdotukseen tulevat sisällymään katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, teknisten verkkojen sijoittaminen kaduille ja muille yleisille alueille, katutyöt sekä hulevedet. Yhdyskuntakehittämislakiehdotukseen tulee sisällymään mm. kuntien maapolitiikka, maankäyttösopimukset ja -korvaukset, kehittämiskorvaus, kehittämisaluemenettely, tonttijako ja katujen luovutus kunnalle. Yhdyskuntarakentamislain valmisteluun liittyvä hulevesisäännösten toimivuusarviointi valmistui keväällä 2025. Lakivalmistelun työryhmävaihe päättyi syksyllä 2025 ja vaiheen lopputuloksena syntyneet säännösluonnokset julkaistiin hankeikkunassa. Lakivalmistelua jatkettiin virkatyönä. Hallituksen esitykset näistä kahdesta uudesta laista on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2026.

Alueidenkäyttölakia koskevaan kysymykseen tuulivoimalan tuotantoalueen ja asumiseen käytettävän alueen välisestä kiinteästä suojaetäisyydestä on saatu ratkaisu. Ympäristövaikutusten osalta etäisyyden mitoitus perustuu aikaisempaan tapaan melu- ja välkevaikutuksiin.

Työryhmän mietintö ja asetusluonnos ampumaratameluasetuksen uudistamisesta on valmistunut. Ampumaratalakia uudistetaan ja se on ollut lausunnolla. Ampumaratameluasetuksen jatkovalmistelu riippuu ampumaratalain jatkosta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ajantasaisuutta koskeva selvitys valmistui vuonna 2025. Selvityksessä kartoitettiin eri hallinnonalojen alueidenkäyttöön liittyviä tarpeita ja arvioitiin valtioneuvoston vuonna 2017 hyväksytyjen tavoitteiden toimivuutta sekä niiden ajantasaisuutta muuttuneessa toimintaympäristössä. Selvityksen tavoitteena oli myös lisätä tietoisuutta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden merkityksestä ja vahvistaa ministeriöiden välistä yhteistyötä. Selvityksen mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koetaan edelleen tarpeellisiksi ja pääosin toimiviksi valtakunnallisesti merkittävien alueidenkäytön kysymysten ohjauksessa. Samalla tunnistettiin päivitystarpeita, jotta tavoitteet vastaisivat nykyistä paremmin vihreän siirtymän, turvallisuus- ja huoltovarmuusnäkökohtien sekä aluekehityksen eriytyvien suuntausten asettamiin vaatimuksiin. Selvityksessä suositellaan tavoitteiden tarkistamista lähivuosina, osana alueidenkäyttölain toimeenpanoa ja toimivaksi osaksi lain mukaista suunnittelujärjestelmää.

Vuonna 2025 pidettiin maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusten uuden sopimuskauden 2024–2035 ensimmäiset seurantakokoukset touko-kesäkuun aikana Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-kaupunkiseuduilla. Vuoden 2025 alusta käynnistyneet toimenpiteet ovat seutujen esittelemien tietojen perusteella edistäneet sopimusten tavoitteiden

toteutumista. Seudut ovat ohjanneet uusien asuntojen sijoittumista hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Vaikka asuntomarkkinatilanne on asettanut kunnille haasteita saavuttaa sopimuksissa esitetyt asuntotuotannon tavoitetasot, seurannan perusteella vuonna 2024 asuntoja valmistui esimerkiksi Helsingin ja Tampereen seuduilla lähes MAL-sopimuksissa määritellyn vuosittaisen tavoitteen verran. Helsingin seudulla Vantaan ratikan rakentaminen aloitettiin vuoden 2025 aikana. Tampereen seudulla raitiotien jatkohanke on edennyt suunnitellusti. Myös muilla MAL-seuduilla joukkoliikenteen erilaisia kehittämistoimenpiteitä on tehty ja matkustajamäärät ovat olleet hyvässä kasvussa. MAL-kaupunkiseuduilla on käynnistetty vuoden 2025 aikana myös sopimuskauden ensimmäisiä väyläverkon pieniä parantamishankkeita, joilla pyritään parantamaan turvallisen ja kestävästi liikuttamisen edellytyksiä.

Ympäristöministeriö julkaisi elokuussa 2025 MAL-sopimusten valtakunnallisen seurantakatsauksen. Seurantakatsauksessa kuvataan, miten sopimuksille asetetut tavoitteet toteutuvat pidemmällä aikavälillä vuodesta 2017 lähtien ja millaista kehitys on ollut seurantaindikaattoreiden ja -mittareiden valossa. Seurantakatsauksessa esitetään MAL-sopimusten tavoitteisiin perustuvien indikaattorien valossa MAL-seutujen kehitystä yhteismitallisesti ja keskinäisesti vertaillen. Seurantakatsaus tehdään joka toinen vuosi. Katsaus osoittaa, että MAL-kaupunkiseudut ovat onnistuneet sopimusten avulla vahvistamaan elinvoimaansa ja kehittymään kestävästi suuntaan. Seurantakatsauksesta käy ilmi, että yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän tasolla muutokset ovat hitaita, joten esimerkiksi päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan pitkäjänteisiä toimia.

Ympäristöministeriö ratkaisee hakemukset, joissa kunnat hakevat lupaa lunastaa yhdyskuntarakentamiseen tai kunnan suunnitelmalliseen kehittämiseen tarvittavaa aluetta. Vuoden 2000 jälkeen hakemuksia on tullut vireille 85 kpl. Vuosittain hakemuksia on tullut vireille keskimäärin kolme. Vuonna 2025 ratkaistiin kaksi hakemusta ja jaettiin tietoa lunastamisesta muun muassa kunnille suunnatussa maapoliittisessa seminaarissa.

Alueidenkäytön kehityskuva on vakiinnutettu ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen yhteiseksi välineeksi, joka kokoaa tietoa Suomen alue- ja yhdyskuntarakenteen tilasta, kehityssuunnista ja kestävästi kehityksen tarpeista sekä tukee poikkihallinnollista valmistelua. Kehityskuvaa on hyödynnetty eri hallinnonalojen toiminnassa ja alueidenkäytön suunnittelussa.

Vuonna 2025 valmistui osana alueidenkäytön kehityskuvan päivitystä [selvitys](#) valtakunnallisesta alueiden eriytymisestä, joka tarkensi tilannekuvaa väestö- ja työpaikkakehityksen keskittymisestä suurimmille kaupunkiseuduille sekä samanaikaisesta väestön vähenemisestä ja ikääntymisestä suuressa osassa maata. Kehitys eriyttää

alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä asuntomarkkinoita. Kasvuseuduilla tarvitaan kasvun hallintaa ja väestötappioalueilla sopeutumista alhaisempaan kantokykyyn. Selvitys tarjoaa tietoa eriytymiskehityksestä sekä parantaa tietopohjaa eriytymisen ratkaisu- ja sopeutumiskeinojen kehittämiseen. Selvityksessä tarkastellaan muun muassa valtakunnallista aluerakenteen eriytymistä, asuntokannan tyhjenemistä sekä alueiden eriytymisen vaikutuksia vuokra-asuntomarkkinoihin ja taloyhtiöiden talous- ja korjausnäkyymiin. Ilmastotavoitteiden kannalta myönteistä on, että korjausrakentamisen osuus on kasvanut lähes uudisrakentamisen tasolle, vaikka ero muihin Pohjoismaihin ja Länsi-Eurooppaan onkin yhä merkittävä. Erityisesti väestöään menettävillä alueilla haasteena ovat asuntojen lisääntyvä ylitarjonta ja vajaakäyttö sekä alhaiset asuntojen hinnat. Matalien vakuusarvojen takia peruskorjauksiin on vaikea saada rahoitusta. Alueiden eriytymisen ajureina on myös digitalisaatio, joka yhtäältä keskittää työpaikkoja suuriin keskuksiin ja toisaalta mahdollistaa etä- tai hybriditoimintojen kautta työnteon, yritystoiminnan sekä useat palvelut väestöään menettäville alueille. Selvitystä on hyödynnetty osana alueidenkäytön ja asumisen lainsäädäntövalmistelua.

Euroopan unionin ympäristömeludirektiivin mukaiset meluntorjuntasuunnitelmat ovat valmistuneet. Vuosia 2027–2028 koskeva valmistelu on alkanut ja sitä varten on laadittu uutta ohjeistusta ja päivitetty vanhaa. EU:n kilpailukyvyyn parantamista koskevan Omnibus IV-paketin ja valtion aluehallintouudistuksen vuoksi laitemeluausetukseen on tehty muutoksia. EU:n sisämarkkinoita koskeva markkinavalvonnan strategiaohje on valmistunut.

Ympäristöministeriö jatkoi yhteistyötään MAL-verkoston kanssa ja rahoitti kahta MAL-verkoston hanketta. Yhteensovittavan kaupunkivihreän kehittäminen kaupunkiseutujen suunnittelussa -hanke toteutettiin MAL-verkoston, kaupunkiseutujen ja ympäristöministeriön yhteishankkeena, jossa tavoitteena oli hakea hyviä toimintamalleja ja käytännön keinoja kaupunkivihreän kehittämiseksi määrän ja laadun suhteen erityisesti seudullisella tasolla. Työssä koottiin hyviä käytäntöjä eri toimijoiden näkökulmien yhteensovittamiseen sekä tunnistettiin yhteistyöhön liittyviä tulevaisuuden kehittämisen tarpeita. Pyöräliikenteen vaikutuksista tehdyssä selvityshankkeessa tuotettiin tietoa pyöräliikenteen vaikutuksista erityisesti liikennejärjestelmään, terveyteen ja ympäristöön. Selvityksessä arvioitiin pyöräliikenteen nykyistä merkitystä ja potentiaalın realisoitumisen vaikutuksia yhteismitallisesti. Työ toteutettiin MAL-verkoston, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomın sekä ympäristöministeriön yhteistyönä.

Kaupunkiympäristöjen viherryttämisen edellytyksiä vahvistettiin osana kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelutyötä. Valmistelun osana tuotettiin myös tietoa kuntien kaupunkivihreän ja latvuspeiton nykytilasta ja niiden erilaisten kasvutavoitteiden vaikutuksesta.

Syksyllä 2025 julkaistiin kestävän kehityksen ulottuvuuksia yhdistävä kaupunkikehityksen avainindikaattoripalvelu, joka soveltuu sekä kestävän kaupunkikehityksen kotimaiseen että kansainväliseen seurantaan.

Valtion ja kaupunkien yhteistyötä ja politiikan koordinaatiota vahvistettiin osana koko valtioneuvoston kaupunkipoliittisia toimia. Ympäristöministeriö tuki kaupunkien kestävää kasvua ja mahdollisuuksia edistää vihreää siirtymää ja elinympäristöjä kohti hiilinegatiivista ja luontopositiivista kiertotalousyhteiskuntaa. Osana tätä osallistuttiin valtioneuvoston kumppanuusyhteistyön valmisteluun ja toimeenpanoon eri kaupunkiryhmien kanssa. Näitä ovat strateginen yhteistyöallianssi ja segregatioallianssi kuuden suurimman kaupungin kanssa, elinvoimakumppanuus Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kanssa, teemakumppanuus keskisuurten kasvukaupunkien verkoston kanssa, teemakumppanuus Itä-Suomen rajakaupunkien Joensuun, Lappeenrannan ja Imatran kanssa sekä kumppanuusyhteistyö seutukaupunkiverkoston kanssa. Keskisuurten kasvukaupunkien verkoston kanssa selvitettiin syksyn 2025 aikana erilaisia mahdollisuuksia saada tyhjiä ja vajaakäyttöisiä tiloja tehokkaampaan käyttöön ja kaupunkien elinvoiman tueksi. Yhteisen työpajasarjan keskeiset tulokset ja kehityskohteet on koottu joulukuussa 2025 julkaistuu [raporttiin](#).

Ympäristöministeriön, seutukaupunkiverkoston ja Kuntaliiton yhteistyönä laadittiin seutukaupungeille suunnattu asumista koskeva kysely, jonka tulokset raportoitiin osana ympäristöministeriön valtakunnallista alueiden eriytymisselvitystä.

Osana kaupunkipolitiikan kokonaisuutta ja segregatioallianssiin liittyvää yhteistyötä pohjustettiin kesän ja syksyn 2025 aikana yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa varsinaisesti vuoden 2026 alussa käynnistyvää segregaatiorjuntaohjelman valmistelua. Segregaation vähentämistyötä tuettiin järjestämällä kaupunkien, tutkimuslaitosten ja valtioneuvoston yhteisen keskustelu- ja tiedonvaihtofoorumin Segregaatiolinkin tilaisuuksia. YK-Habitatille laadittiin kansallinen [seurantaraportti](#) YK:n Uuden kaupunkikehitysohjelman (New Urban Agenda) toteutumisesta Suomessa vuosina 2021–2025. Vuonna 2022 aloitettu Suomi YK-Habitat -kumppanuus kestävän kehityksen tavoitteiden paikalliseksi toteuttamiseksi jatkui vuonna 2025 ja siihen osallistuivat mm. valtioneuvoston kanslia, Kuntaliitto, Ahvenanmaa ja useat kaupungit. Suomen valtio allekirjoitti kumppanuutta tukevan aiesopimuksen Italian ja YK-Habitatin kanssa.

Asuntoja on riittävästi erilaisille väestöryhmille ja ne vastaavat asukkaiden tarpeita.

Talouden epävarmuus ja heikentynyt työllisyystilanne ovat jarruttaneet kuluttajien ostoaikomuksia ja rakentamisen kysyntää. Kysynnän hidas elpyminen ja vaikea talouskasvu vaikeuttivat edelleen rakennusallalla hankkeiden toteuttamista ja uusien investointien rahoitusta. Kotitalouksien heikentyneet odotukset alensivat asuntokaupan määrää, ja asuntoaloitusten määrä jäi alle 20 000 asuntoon vuonna 2025. Kotitalouksien epävarmuus vähensi myös kotitalouksien halukkuutta peruskorjata rakennuksia. Rakennusalan konkurssit lisääntyivät, ja työllisyys kääntyi laskuun. Vaikeaan suhdannetilanteeseen vastattiin lisäämällä valtion tukeman asuntotuotannon määrää. Valtion tukema asuntotuotanto vastasi noin puolesta kokonaistuotannosta. Hallitus antoi eduskunnalle esityksen opiskelija-asuntojen korkotukilainoja koskevista muutoksista. Jatkossa korkotukilainat opiskelija-asuntojen rakentamiseen, hankintaan ja perusparantamiseen voivat kattaa 100 prosenttia kustannuksista. Muutoksella luodaan edellytyksiä uusien opiskelija-asuntohankkeiden käynnistymiselle. Vuokra-asuntojen tarjonta säilyi kokonaisuudessaan edelleen hyvällä tasolla aikaisempien vuosien korkeiden tuotantomäärien ansiosta.

Vuonna 2025 valtion tukeman asuntotuotannon määrä säilyi korkealla tasolla, millä vastattiin rakennusalan vaikeaan suhdannetilanteeseen. Vuonna 2025 aloitettiin noin 8 000 uuden valtion tukeman asunnon rakentaminen. Puolet viime vuoden asuntoaloituksista oli valtion tukemaa asuntotuotantoa. Valtion tukemasta asuntotuotannosta yli 80 prosenttia kohdistui suurimmille kaupunkiseuduille ja noin puolet uusista asunnoista rakennettiin pääkaupunkiseudulle ja Helsingin kehyskuntiin. Erityisryhmien investointiavustuksen tavoitteena on lisätä erityisryhmille soveltuvien kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjontaa Vuoden 2025 investointiavustus oli 15 milj. euroa, josta suurin osa kohdistettiin vammaisten ja pitkäaikaisasunto-ottomien asumiseen.

Rakennettu ympäristö tukee ihmisten hyvinvointia, luontosuhdetta ja sujuvaa arkea. Kestävien valintojen tekeminen on helppoa, houkuttelevaa ja taloudellisesti kannustavaa.

Kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 väliarviointi tehtiin vuoden 2025 lopussa. Väliarvioinnissa todettiin, että strategian ja sen toimintaohjelman (2023–2025) toteutusta on edistetty määrätietoisesti ja toimet ovat oikeasuuntaisia. Vuonna 2025 toteutunut Luontobarometri osoittaa, että luonnossa liikkumisen tai oleilun useus on lisääntynyt jonkin verran vuoden 2022 tuloksista. Huomionarvoista on, että niiden määrä, joka ei liiku luonnossa lainkaan, tai liikkuvat siellä hyvin harvoin on pienentynyt merkittävästi.

Metsähallituksen Luontopalvelujen ylläpitämille valtion luonto- ja retkikohteille tehtiin vuonna 2025 yhteensä 7,6 milj. käyntiä, joista kansallispuistoihin noin 3,5 milj. käyntiä. Kokonaiskäyntimäärä kohteilla kasvoi 2 prosenttia, ja kansallispuistojen käyntimäärä väheni 2 prosenttia edellisvuosien 2023 ja 2024 tasosta. Luonto- ja retkikohteiden kävijöiden rahankäytön tuomat paikallistaloudelliset kokonaistulo-vaikutukset olivat vuonna 2025 edellisvuoden tasolla, yhteensä 412,3 milj. euroa. Kansallispuistojen paikallistaloudelliset vaikutukset olivat vuonna 2025 yhteensä 277,9 milj. euroa, mikä on 8 milj. euroa (2,8 %) vähemmän kuin vuonna 2024.

Asuntojen esteettömyyttä edistettiin myöntämällä esteettömyyttä parantaviin korjauksiin avustuksia, mikä parantaa ikääntyneiden ja liikkumisesteisten kotona asumisen mahdollisuuksia. Esteettömyysasetuksen soveltamista tuettiin [viestinnällä](#) sekä osallistamalla esteettömyyttä ja esteettömyysasetusta käsittelevien koulutustilaisuuksien toteuttamiseen yhteistyöverkoston kautta.

Lokakuussa 2025 julkaistiin opas luonnon virkistyskäytön huomioimisesta alueiden käytön suunnittelussa. Suomen ympäristökeskuksen julkaisuna tehty opas laadittiin ympäristöministeriön rahoituksella osana Kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 toimeenpanoa. Opas on suunnattu kaavoittajille, suunnittelijoille ja muille tahoille, jotka toimivat luonnon virkistyskäytön parissa. Oppaassa korostetaan, että luonnon virkistyskäyttö tulisi huomioida tasavertaisena osana suunnittelua kaikilla tasoilla: ylikunnallisessa, kunnallisessa ja yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Juomavesidirektiivi

Ympäristöministeriö osallistui sosiaali- ja terveysministeriön johdolla uuden EU:n juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 täytäntöönpanosäädösten toimeenpanon valmisteluun vuonna 2025. Direktiivin implementointiin liittyvät toimet ovat jatkuneet ympäristöministeriössä vuonna 2025, mukaan lukien kansallisen tukiryhmän toiminnan järjestämisen sekä tulevan säädösvalmistelun suunnitteluun liittyvien tehtävien kautta.

Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristön kestävää hoitoa ja käyttöä edistettiin rakennusperinnön hoidon avustuksilla, hankkeilla ja viestinnällä. Rakennussuojelun valtakunnallisen koordinaatiotehtävän kautta viranomaistyö ja päätösten laatu on kehittynyt koulu- tuksissa, työpajoissa, asiantuntijaverkostoissa ja digitalisaatiota edistävissä yhteentoimivuuden hankkeissa. Kulttuuriympäristöstrategian kokemuksia ja tuloksia on hyödynnetty opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla valmistellussa kulttuuriperintöstrategiassa sekä maisemapoliittisen ohjelman laatimiseen tähtäävissä esitöissä. Kulttuuriympäristöalaa kehitetään strategian linjausten pohjalta.

Kansalliset kaupunkipuistot

Kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana, eheänä kokonaisuutena säilyttävää kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa täydennettiin Savonlinnan kansallisella kaupunkipuistolla. Kokkolaan vuonna 2020 perustetun kansallisen kaupunkipuiston kehittämistä ohjaava kaupungin laatima hoito- ja käyttösuunnitelma hyväksyttiin ympäristöministeriössä.

Aluesuunnittelun kansainvälinen yhteistyö

EU-tasolla ympäristöministeriö vastaa aluesuunnitteluun liittyvästä territorial cohesion -yhteistyöstä. Vuonna 2025 yhteistyössä painottuivat alueellinen resilienssi, tasapainoinen kehitys ja politiikkasektorien alueellinen yhteensovittaminen osana Territorial Agenda 2030 -kehystä. Vuonna 2025 valmisteltiin ja julkistettiin EU-tason ministerideklaraatio alueellisesta resilienssistä ja lisäksi käynnistettiin territorial cohesion -yhteistyön ennakointi- ja visiotyö, jonka tavoitteena on tunnistaa pitkän aikavälin kehityssuuntia ja vahvistaa alueellisen näkökulman huomioimista EU-politiikoissa.

Itämeren maiden välisessä aluesuunnittelusta vastaavien viranomaisten yhteistyöelimessä VASAB-komiteassa Viron puheenjohtajakaudella on 29.6.2025 julkaistu ministerideklaraatio alueellisesta resilienssistä. VASAB-komitea toimii EUSBSR:n aluesuunnittelun politiikka-alueen ohjausryhmänä. VASAB:in Vision 2040 toteuttaminen on käynnissä ja sitä tuetaan useilla kansainvälisillä hankkeilla. Vuonna 2025 haettiin ESPON-rahoitusta Itämeren maiden väliselle yhteistyöhankkelle, jolla tuetaan alueellista resilienssiä maalla ja merellä.

Suomella ja Ahvenanmaalla oli Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus vuonna 2025. Tärkeänä painotuksena puheenjohtajuuskaudella oli vahvistaa entisestään Pohjoismaiden kriisinkestävyyttä sekä edistää kokonaisvaltaista ja laaja-alaista varautumista erilaisiin siviilikriiseihin ja hybridiuhkiin. Aluekehittämisen ja -suunnittelun virkamieskomitean työssä pääpaino on ollut ohjelmakauden 2025–2030 käynnistämisessä. Sekä ympäristöministeriö että työ- ja elinkeinoministeriö ovat siinä edustettuina. Yhteistyöohjelman fokuksessa ovat mm. kriisinsietokyky, alueiden houkuttelevuus, vihreä siirtymä ja kilpailukyky sekä alueidenkäyttö ja suunnittelu alue- ja paikallistasolla. Ohjelmaa toteutetaan kolmessa teemaryhmässä, joissa on mukana kansallisia sekä paikallis- ja aluetason edustajia kaikista pohjoismaista, itsehallintoalueilta sekä rajakomiteoista. Pohjoismaiden ministerineuvoston aluekehittämisestä ja -suunnittelusta vastaavien ministereiden kokous järjestettiin lokakuussa 2025.

1.2.5 Yhteiskunnallinen päätöksenteko ohjaa vihreään siirtymään

Lainsäädäntö ja hallinnon rakenteet tukevat kestävää muutosta. Yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö ohjaa pääomia ja vihreän siirtymän toimia. Oikeudenmukaista siirtymää valmistellaan vuorovaikutuksessa kansalaisyhteiskunnan sekä sidosryhmien kanssa.

Ympäristöllisten menettelyjen kehittäminen

Ympäristöministeriön yhden luukun lainsäädäntöhankkeessa valmisteltiin hallituksen esitys (HE 41/2025 vp) ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaksi lainsäädännöksi. Hanke kytkeytyi tiiviisti valtiovarainministeriössä valmisteltuun valtion aluehallinnon uudistukseen. Hanke toteutti hallitusohjelman kirjauksia lupamenettelyiden kehittämiseksi ja puhtaan siirtymän investointien houkuttelevuuden lisäämiseksi. Hankkeessa valmisteltiin muutoksia lainsäädäntöön, joilla edistetään ympäristöllisten menettelyiden yhdenmukaisuutta ja sujuvuutta uudessa valtion Lupa- ja valvontavirastossa. Muutoksilla vahvistetaan esimerkiksi viranomaisten ennakkollista ohjausta ja eräiden keskeisten ympäristöllisten lupien käsittelyn yhtenäisyyttä, jatketaan voimassa olevan puhtaan siirtymän lupahakemusten etusijamenettelyä, edistetään EU-sääntelystä aiheutuvien lupamenettelyyn liittyvien veloitteiden toimeenpanoa sekä tiivistetään YVA- ja lupamenettelyiden yhteyttä. Yhden luukun palvelujen hankkeessa annettiin eduskunnalle myös esitykset nettollateollisuutta sekä kriittisiä raaka-aineita koskevien asetusten mukaisista yhteyspisteviranomaisista, jotka uudessa Lupa- ja valvontavirastossa yhdistettiin.

Ympäristöministeriössä toteutettiin myös hanke yhden luukun palvelujen mallin toimeenpanon kehittämisestä ympäristötehtävissä. Toimintamallien kehittäminen tehtiin yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen ja erityisesti sen ympäristötoimialaryhmän kanssa. Yhden luukun asiointipalvelujen toteutuminen edellyttää, että uutta lupa- ja valvontavirastoa varten kehitetään toimintatapoja ja menettelyitä sekä digitaalisia ratkaisuita. Yhden luukun toimintamallin toteuttaminen vaatii monia merkittäviä uudistuksia ympäristöviranomaisten tietojärjestelmissä.

Ympäristöasioiden ”digiluukku” on rakennettu kehittäen yhteentoimivia tietorakenteita työ- ja elinkeinoministeriön hankkeessa luodulle Luvat ja valvonta -palvelulle sekä ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen Y-vastuualueiden käyttämille tietojärjestelmille. Tavoitteena on luoda tulevan Lupa- ja valvontaviraston ympäristöasioinnille ja asiankäsittelylle digitaalinen ratkaisu, jossa tarvittut tiedot virtaavat sujuvasti järjestelmästä toiseen. Tarvittuja muutoksia olemassa oleviin tietojärjestelmiin on toteutettu usean eri digitalisaatiohankkeen yhteistyönä

Ympäristöjärjestöjen tukeminen

Vuonna 2025 harkinnanvaraista valtionavustusta myönnettiin 31 ympäristö- ja asuntoalan järjestölle niiden perustoimintaan, yhteensä 1 209 000 euroa. Ympäristöhoitoon (ml. saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoon, ympäristövahinkojen torjuntaan) osoitettiin yhteensä 645 000 euroa ja ympäristökasvatus- ja valistushankkeisiin 316 000 euroa. Avustusmomentilta kohdennettiin eduskunnan päätöksellä suoraan 150 000 euroa Suomen Metsästäjäliitto ry:lle.

Digitalisaatio lisää ympäristötietoa päätöksenteossa. Ympäristötietoa ja digitalisaatiota hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti — tieto ohjaa vihreää siirtymää ja kulutusvalintoja.

Ympäristöministeriön vuosille 2020–2025 asetetun jäte- ja tuotetietojärjestelmä-hankkeen tavoitteena on ollut vastata EU:n jätteiden raportointi- ja seurantavoitteisiin sekä tilastoinnin, ympäristönsuojelun valvonnan ja muiden tiedon tarvisijoiden tarpeisiin kehittämällä ympäristöhallinnon tietojärjestelmiä. Vuonna 2025 toteutettiin erityisesti käytettävyyssparannuksia toiminnanharjoittajien jätetietojen raportoinnin sujuvoittamiseksi sekä jäte- ja tuotetietoraportteja viranomaisille kerättyjen tietojen käytön helpottamiseksi ja tehostamiseksi. Hanketta jatketaan vuoden 2026 loppuun asti jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Valtiovarainministeriön tuottavuusrahoituksella vuosina 2023–2027 toteutettavassa LUVAKE-hankeessa kehitetään vesi- ja ympäristölupa- sekä valvontamenettelyjen digitalisaatiota tuottavuuden parantamiseksi ELY-keskuksissa ja aluehallintovirastossa. Hankkeessa on tavoitteena sujuvoittaa, yhtenäistää ja tehostaa menettelyjä lupamenettelyjen ja valvonnan tietojärjestelmiä kehittämällä.

Ympäristön tilan seuranta

Ympäristön tilan seurannan strategian (YSS 2030) toteutusta jatkettiin. Toteutukseen osallistuvat kaikki merkittävät ympäristötiedon tuottajat. Strategian avulla ympäristötiedon tuotantoa ja hyödyntämistä pyritään tehostamaan mm. lisäämällä tutkimuslaitosten, viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä, tehostamalla kerätyn tiedon yhteiskäyttöä ja käyttöönottamalla uusia seurantamenetelmiä, Strategian toteutukseen perustetut yhteistyöryhmät valmistelevat parhaillaan vuoteen 2030 ulottuvaa toimenpidesuunnitelmaa ja tiekarttaa.

EU- ja kansainvälisissä asioissa vaikutetaan priorisoiden ja suunnitelmallisesti.

Ympäristöministeriön keskeisiä EU-vaikuttamisen painopisteitä vuonna 2025 olivat EU:n 2040 -ilmastotavoite ja post-2030-ilmastolainsäädäntö, kiertotalous, ml. EU:n kiertotalouslain valmistelu, EU:n rahoituskehysneuvottelut, erityisesti ennallistamisasetuksen toimeenpanon edellyttämän rahoituksen osalta sekä aktiivisen vaikuttamisen jatkaminen suurpetojen, erityisesti susien, sekä valkoposkihanhien ja merimetsojen suojelustatuksen muuttamiseksi EU:n luonto- ja lintudirektiiveissä. Ympäristöministeriön kannalta keskeisiä olivat myös vuonna 2025 annettu vesiresilienssi-strategia ja meriä koskeva tiedonanto, joilla on yhtymäkohtia keskenään.

Asumisasioiden vastuuministeriönä ympäristöministeriö osallistui vuonna 2025 aktiivisesti keskusteluun komissiossa käynnistyneeseen työhön asumisen toimintaohjelman (Affordable Housing Plan) laatimiseksi. Ympäristöministeriö jatkoi myös keskustelua komission kanssa luonnonarvoyksiköiden kehittämisestä yksityisen rahoituksen kanavoimiseksi luonnon monimuotoisuuden suojeluun. Lisäksi ympäristöministeriö on jatkanut aktiivista vaikuttamista muiden ministeriöiden kanssa lyijyjuotien käytön sallimiseksi ampumaradoilla REACH-asetuksen komiteakäsittelyn aikana.

Ympäristöministeriö piti vuonna 2025 esillä EU-sääntelyn yksinkertaistamista, joka oli yksi keskeisistä komission painopisteistä. Komissio antoi vuonna 2025 useita Omnibus-säädösehdotuksia EU-sääntelyn yksinkertaistamisesta, ja ympäristöministeriö osallistui niiden valmisteluun ja käsittelyyn toimialansa osalta. Ympäristöministeriö on pitänyt tapaamisissaan komission kanssa esillä myös Suomessa tehtyä lupamenettelyjen sujuvoittamistyötä ja jakanut tietoa kansallisesta yhden luukun palvelut -hankkeesta.

Vaikuttamistyötään tukemaan ympäristöministeriö valmisteli Suomen ydinviestejä koskien EU:n 2040-ilmastotavoitteita, kiertotaloutta, luonnonarvokauppaa, asuntopolitiikka, ennallistamista, valkoposkihanhia ja merimetsoja sekä Suomen lupamenettelyjä ja yhden luukun periaatetta.

Ympäristöministeriön poliittinen ja virkamiesjohto sekä asiantuntijat tapasivat vuonna 2025 niin komissaareja ja muiden maiden ministereitä kuin komission pääosastojen johtoa ja asiantuntijoita useissa tilaisuuksissa, joissa Suomen ydinviestejä esiteltiin ja haettiin niille tukea.

Kansainvälisen yhteistyön osalta ympäristöministeriö osallistui aktiivisesti hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon (UTP) sekä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon (KAKE) toimeenpanoon oman toimialansa osalta.

Monenvälisessä yhteistyössä ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti tärkeimmissä kansainvälisissä sopimus- ja neuvotteluprosesseissa. Vuosi 2025 olikin ympäristökokousten supervuosi. Ympäristöministeriö osallistui mm. YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksen jatkokokoukseen (CBD COP-16.2) Roomassa, YK:n kemikaali- ja jätesopimusten eli Baselin, Rotterdamin ja Tukholman sopimusten yhteiseen osapuolikokoukseen (BRS COPs) Genevessä, YK:n merikonferenssiin (UNOC-3) Nizzassa, YK:n kestävän kehityksen Agenda2030 -toimintaohjelman toimeenpanon seurantokokoukseen (HLPF) ja YK:n yleiskokoukseen (UNGA) New Yorkissa, Kansainvälisen muovisopimuksen jatkokokoukseen (INC-5.2) Genevessä, Minamatan elohopeasopimuksen osapuolikokoukseen (COP-6) Genevessä, Århusin yleissopimuksen kokoukseen Genevessä, YK:n ilmastopuitesopimuksen osapuolikokoukseen ja Pariisin sopimuksen kokoukseen (UNFCCC-COP30) Belémmissä, CITES-sopimuksen osapuolikokoukseen (COP20) Samarkandissa, sekä YK:n ympäristökokoukseen (UNEA-7) Nairobissa. Kansainvälispoliittisen haastavan tilanteen vuoksi kaikkia kokouksia ei saatu päätökseen, mm. kansainvälisen muovisopimuksen neuvotteluja jatketaan vuonna 2026.

Maailman ympäristörahaston 9. rahoituskierron (Global Environment Facility, GEF-9, 2026–2030) rahoitusneuvottelut käynnistyivät keväällä 2025 virkamiesneuvotteluilla ja jatkuivat koko syksyn. Neuvottelut uudesta globaalista kemikaaleja, jätteitä ja saastumista koskevasta tiedepolitiikkapaneelista saatiin päätökseen kesäkuussa Uruguayssa, ja hallitustenvälinen kokous päätti tiedepolitiikkapaneelin perustamisesta.

Suomi toimi Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö ETYJ:n puheenjohtajana 2025 edistäen turvallisuuden lisäksi demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltiotyön kehitystä ETYJ-alueella. Tuki Ukrainalle oli keskeinen osa ETYJ:n työtä Suomen puheenjohtajakaudella. Ympäristöministeriön edustaja toimi vuonna 2025 ETYJ-puheenjohtajan, ulkoministeri Elina Valtonen ilmastoturvallisuuden erityisedustajana.

Vuonna 2025 Suomi toimi myös Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) puheenjohtajana. Ympäristösektorilla Suomi edisti mm. teollisen hiilenhallinnan, monenvälisen ympäristö- ja ilmastoyhteistyön ja ympäristöturvallisuuden pohjoismaista yhteistyötä sekä keskusteli keinoista vahvistaa rakentamisen yhteistyötä ja hillitä verkkokaupan haitallisia vaikutuksia. Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö Nefco vahvisti rooliaan Ukrainan vihreässä jälleenrakennuksessa.

Arktisen neuvoston toiminta haki edelleen tasapainoa tieteellisen ja politiikkatyön toteuttamisen ja Venäjä-yhteistyön mahdollisuuden välillä. Ympäristöministeriö osallistui ulkoministeriön ohjeistuksella ympäristötyöryhmien virtuaalikoouksiin, joihin myös Venäjä osallistui. Arktisen neuvoston puheenjohtajuus siirtyi

toukokuussa 2025 Norjalta Tanskan kuningaskunnalle (ml. Grönlanti, Färsaaret). Ulkoministeri Elina Valtosen johdolla laaditut Suomen arktisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaukset hyväksyttiin marraskuussa 2025. Niiden keskiössä on vakaa, turvallinen ja kestävä arktinen alue.

Suomi irtautui Barentsin euroarktisesta neuvostosta vuoden 2025 lopussa.

Suomi jatkoi tukeaan Ukrainalle ympäristösektorilla myös vuonna 2025. Suomi tuki Ukrainaa jälleenrakennuksessa sekä sodan ympäristötuhojen arvioinnissa. Kahdenvälinen yhteistyö sisälsi mm. Ukrainan valmiuksien tukea jätesektorin, ilman, veden ja maaekosysteemien laadun seurannassa sekä EU:n ympäristölainsäädännön toimeenpanossa. Ympäristöministeriö rahoitti myös vuonna 2025 kansallista ympäristöasiantuntijaa Euroopan komission DG Enestin Ukraina Servicessa.

Suomen Team Finland -verkoston strategia hyväksyttiin syyskuun alussa. Ympäristöministeriö osallistui strategian päivittämiseen. Strategia määrittelee verkoston vienninedistämistyön strategisen tason kohdema- ja toimialavalinnat sekä Team Finland -toiminnan strategiset tavoitteet. Suomen ympäristö- ja ilmastotoimet ja -ratkaisut, joilla on tuettu vihreää siirtymää, kiinnostavat maailmalla.

1.2.6 Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen tuloksellisuus

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (Varke) aloitti toimintansa osana ympäristöministeriötä 1.3.2026. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toiminta virastona päättyi 28.2.2025.¹ Varke toimii itsenäisesti ympäristöministeriön tulosohtajana. Keskeiset tehtävät ovat asuntorakentamisen valtion tukien toimeenpano, valtion tukeman asuntokannan ohjaus ja valvonta, asumisen tietopalvelut ja energiatodistuksiin liittyvät viranomaistehtävät. Toiminnan tuloksellisuutta kuvaavat luvut on esitetty koko vuoden tasolla sisältäen myös Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksessa 1–2/2025 tehdyt päätökset. Muun muassa erilaiset valtuudet on osoitettu talousarviossa vuositasolla, joten toimintaa koskevat tiedot esitetään myös vastaavasti. Toiminnan suoritteet on kuitenkin esitetty eriteltynä Aran ja Varken osalta luvussa 1.5.1.

1 [Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tilinpäätös 1.1.–28.2.2025.](#)

Keskuksen tulostavoitteena oli kaikkien tukien tehokas toimeenpano ja sujuva palveluprosessi sekä tukien myöntämisessä huolellinen tapauskohtainen harkinta. Keskus on kehittänyt ja kehittää edelleen käsittelyprosessejaan ja tekee yhteistyötä keskeisten toimijoiden kanssa.

Asuntorakentamisen tukien toimeenpano

Korkotukilainojen käsittelyssä painotettiin asuntojen tarvetta ja asumiskustannusten pysymistä kohtuullisella tasolla pitkäaikaisesti sekä hankkeiden nopeaa käynnistymistä vallitseva suhdannetilanne huomioiden. Vuonna 2025 valtion tukemalla asuntotuotannolla oli edelleen suuri merkitys asuntorakentamiselle, koska vapaa-rahitteisia kerros- ja rivitalokohteita aloitettiin vain vähäinen määrä. Lähes puolet kaikista asuntoaloituksista oli valtion tukemaa asuntotuotantoa. Varkessa tehtiin uustuotannon lainapäätöksiä 7 904 asunnon hankkeille ja perusparannushankkeissa oli yhteensä 3 797 asuntoa. 1 750 milj. euron korkotukilainavaltuudesta sidottiin päätöksillä 1 729 milj. euroa. Uustuotannon hankkeiden keskimääräinen hinta laski pääkaupunkiseudulla 2,9 prosenttia ja muualla maassa 1,4 prosenttia. Tuotanto painottui tavoitteiden mukaisesti Helsingin seudulle ja muihin suurimpiin kasvukeskuksiin. Uustuotannosta 46 prosenttia sijoittui Helsingin seudun MAL-kuntiin ja kaikkien seitsemän MAL-alueen osuus oli 90 prosenttia.

Vuonna 2025 korjausavustuksia myönnettiin 4,8 milj. euroa. Niistä kohdentui hissien jälkiasennuksiin 2,8 milj. euroa, esteettömyysavustuksiin 1 milj. euroa sekä ikään-tyneiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausavustuksiin 1 milj. euroa. Korjausavustuksilla voitiin edistää esteettömyyteen liittyviä toimia ja edistää ikään-tyneiden ja vammaisten henkilöiden kotona asumista.

Varke vapautti valtion tukeen liittyvistä rajoituksista yhteensä 226 kohdetta, joissa oli 5 065 asuntoa. Rajoituksista vapauttamisella edistettiin asuntojen tarkoituksenmukaista käyttöä ja ennaltaehkäistiin valtion riskejä. Lisäksi vuokratiloyhteisöille myönnettiin asuintalojen purkamiseen avustuksia yhteensä 4,0 milj. euroa

Kuntien kiinteistöille myönnettiin öljystä luopumisen avustuksia yhteensä 2,5 milj. euroa, ja niillä toteutettiin siirtyminen muuhun lämmitysjärjestelmään 15 kohteessa.

Valtion tukeman asuntokannan ohjaus ja valvonta

Valtion tukeman asuntokannan ohjausta ja valvontaa on toteutettu vuosisuunnitelman mukaisesti, ja siitä toimitetaan ympäristöministeriölle erillinen raportti. Resurssit on kohdennettu riskiperusteisesti tärkeimmiksi katsottuihin tarkastuksiin.

Lisäksi on toteutettu ohjaukseyntejä ja ohjattu valtion tukemia asuntoja omistavia yhteisöjä. Tammikuussa voimaan tulleet asukasvalinnan tulorajat huomioitiin ohjauksessa. Valvonnan resursseja on kohdistunut paljon muutama erityisiä toimenpiteitä vaatimaan tapaukseen sekä myös kanteluihin.

Asumisen tietopalvelut

Asumiseen ja rakentamiseen liittyviä selvityksiä julkaistiin vuoden aikana yhteensä 6 kappaletta. Lisäksi ylläpidetty ja kehitetty erilaisia reaaliaikaisia seurantaraportteja verkkosivuilla ja ylläpidetty asuntojen hinta- sekä vuokratietoja sisältävää palvelua. Uutena tietopalveluna se sisältää myös asumisoikeusasuntojen käyttövastiketiedot. Keskus vastasi ja toimitti tietoja yli 200 tilastolliseen tietopalvelupyyntöön. Tilastojen ja raporttien kehittämistä jatkettiin ottaen huomioon käyttäjien tarpeet.

Energiatodistukset

Vuoden 2025 lopussa energiatodistusrekisterissä oli noin 320 000 voimassa olevaa todistusta. Vuoden 2025 aikana rekisteriin tallennettiin 52 146 energiatodistusta. Varke valvoo energiatodistusten käyttöä ja niiden oikeellisuutta. Energiatodistusten käytönvalvontaa tehtiin 244 kohteeseen. Energiatodistusten oikeellisuuteen liittyviä tarkastuksia tehtiin 256 todistuksen osalta. Energiatodistuksiin liittyvää tietopalvelua toteutettiin rekisterin tilastopalvelun kautta ja aineistopalvelun kautta tietoluvan saaneet sopimuskäyttäjät voivat hyödyntää rekisterin tietoja.

EPBD-direktiivin kansallisen toimeenpanon muutosten toimeenpanoon liittyen käynnistettiin tietojärjestelmäprojekti, jossa toteutetaan järjestelmään muutoksia ja luodaan perusparannuspassi osaksi tietojärjestelmää. Lisäksi valmisteltiin rekisterin tietojärjestelmän siirtoa Suomen ympäristökeskukselle.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö valmistelivat sosiaalisen ilmastonrahaston kansallista suunnitelmaa. Valmisteluun osallistuivat myös maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Tavoitteena on luovuttaa suunnitelma Euroopan komissiolle vuoden 2026 aikana. Valmistelusta on järjestetty lukuisia sidosryhmätilaisuuksia ja suunnitelmaluonnos on ollut kommentoitavana otakantaa.fi-palvelussa.

Saamelainen ilmastoneuvosto on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen kansallinen elin, joka edistää alkuperäiskansojen oikeuksia. Vuosi 2025 oli tämän uuden, riippumattoman asiantuntijaelimen toinen toimintavuosi.

EU:ssa sovittiin uudesta vuotta 2040 koskevasta ilmastotavoitteesta. Suomi tuki komission ehdotusta ja ennakkovaikuttaa nyt aktiivisesti siihen, millaisen ilmasto- ja energia-arkkitehtuurin sekä säädöskokonaisuuden nojalla tavoite toimeenpannaan. Erilaisten vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmasto- ja energia-arkkitehtuurin vaihtoehtojen vaikutuksia analysoidaan vielä tarkemmin myös kansallisesti. Suomen ennakkovaikuttamiskantoja post-2030 arkkitehtuuriin muodostettiin E-kirjeellä E10/2024 vp.

YK:n ilmastokokoukset (COP; Conference of Parties) järjestetään vuosittain ja kokouksen puheenjohtajuus (isäntämaa) kiertää viiden YK:n alueryhmän välillä. Ilmastokokouksissa seurataan ja edistetään Pariisin sopimuksen toimeenpanoa ja sen tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteista keskeinen on pyrkimys ilmaston lämpenemisen rajaamisesta 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Lisäksi Pariisin sopimus kattaa myös mm. ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ja ilmastorahoitukseen liittyviä tavoitteita. Suomi toimii kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa osana EU:ta rakentavasti ja etsii ratkaisuja, jotka palvelevat Pariisin sopimuksen kollektiivista tavoitetta ja kunnianhimoa. COP30-ilmastokokous järjestettiin Brasiliassa Belémmissä marraskuussa 2025. EU:n ja Suomen tavoitteita heikommiksi Bakussa jäivät kirjaukset päästöjen hillinnästä ja etenkin fossiilisten polttoainesten käytöstä luopumisesta, joista oli sovittu edellisen vuoden COP28-kokouksessa. Vaikeina geopolittisinä aikoina sovun aikaansaaminen ja kansainvälisen ilmastotyön jatkon turvaaminen oli tärkeää, joten Belémin tulosta voidaan kuitenkin pitää tyydyttävänä.

Yhden luukun lainsäädäntöhankkeessa on valmisteltu hallituksen esitystä ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaksi lainsäädännöksi. Hanke toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia lupamenettelyiden kehittämiseksi ja puhtaan siirtymän investointien houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Vuoden 2025 loppuun mennessä valmistui lisäksi arviointi vuoden 2021 jätelaki-muutoksen vaikutuksista, keskittyen muun muassa kierrätysasteeseen, tuottajavastuun maksuohjaukseen ja pk-yritysten asemaan.

Voimaan tulleella EU:n ennallistamisasetuksella täydennetään lintu- ja luontodirektiivejä ja vesipuite- ja meristrategiadirektiivejä säätämällä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen ennallistamis- ja palauttamistoimien toteuttamiselle määräjät sekä asettamalla jäsenvaltioille velvollisuus kääntää joukko eri ekosysteemien luonnon monimuotoisuutta kuvaavia indikaattoreita paranevaan suuntaan.

Jäsenvaltioiden tulee laatia luonnos kansallisesta ennallistamissuunnitelmasta kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulumisesta. Työ suunnitelman laatimiseksi on aloitettu valtioneuvostossa.

Suomi raportoi ympäristöministeriön johdolla syyskuussa 2025 Euroopan komissiolle luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanosta. Raportointi kattaa lajien ja luontotyyppien tilanteen vuosilta 2019–2024. Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit muodostavat perustan luonnon monimuotoisuuden suojelulle ja ohjaavat jäsenmaiden luonnonsuojelutoimia. Luontodirektiivi suojelee eläin- ja kasvilajeja sekä luontotyyppejä, kuten soita, metsiä ja rantoja. Lintudirektiivi keskittyy luonnonvaraisten lintujen suojeluun, kantojen hoitoon ja sääntelyyn. Jäsenvaltioiden on raportoitava kuuden vuoden välein luontotyyppien ja lajien tilasta ja kehityksestä eli suojelutasosta. Raportointi koskee vuosia 2019–2024. Useimmat luontotyypeistä palsasoista hiekkarantoihin ja borealisista luonnonmetsistä niittyihin ovat epäsuotuisassa tilassa. Luontodirektiivin lajien kehityssuunnat vaihtelevat, ja vakaana säilyneiden lajien lisäksi myös heikkeneviä lajeja on paljon. Toisaalta osalla lajeista tilanne on parantunut. Kuten luontotyypeillä, myös lajeilla suojelutason muutokset johtuvat monilta osin komission uudistamista arviointikriteereistä ja tiedon tarkentumisesta. Suomen raportit kattavat 68 luontodirektiivin luontotyyppiä ja 139 lajia tai lajiryhmää sekä 255 lintudirektiivin suojelemaa lintulajia. Raporttien laadintaan on osallistunut noin sata tutkijaa ja asiantuntijaa eri tutkimuslaitoksista ja organisaatioista.

Vesienhoidon sitovia ympäristötavoitteita ja niistä poikkeamista koskevat säännökset ovat olleet voimassa 1.1.2025 lukien. Ympäristötavoitteita täsmentävät asetusmuutokset tulivat voimaan 2.1.2026. Asetusmuutoksilla tarkennettiin erityisesti vesien ekologisen tilan luokittelua koskevia säännöksiä. Työ jatkuu toimeenpanon ohjeistuksen valmistelulla. Saaristomeri-ohjelman työ jatkui osana Ahti-ohjelmaa painottaen työtä kolmella pilottialueella: Aurajoen ja Paimionjoen valuma-alueilla ja Kemiönsaarella merialueineen, joihin toimenpiteet erityisesti kohdentuvat. Ruokaketjun toimijoiden sitouttaminen vesivastuullisuustyöhön jatkui osana Saaristomeri-ohjelmaa.

Uusi EU:n rakennustuoteasetus tuli voimaan 7.1.2025. Asetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa rakennustuotteiden kauppaa koskevaa EU-lainsäädäntöä, helpottaa rakennustuotteiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla, keventää hallinnollista taakkaa sekä edistää kiertotaloutta ja teknologista kehitystä rakentamisalalla. Ympäristöministeriö osallistui kertomusvuonna aktiivisesti valmisteluryhmien työkentelyyn (CPR acquis). Tavoitteena on avustaa komissiota yhdenmukaistettujen teknisten standardointipyynnöiden kehittämisessä. Tarkoitus on varmistaa jäsenvaltioiden lainsäädäntötarpeiden huomioon ottaminen standardien laadinnassa.

Valtion tukemalla asuntotuotannolla tuettiin vuonna 2025 rakennus- ja asunto-markkinoita tuotantomäärien säilyessä alhaisella tasolla. Valtion tukema asuntotuotanto lisäsi asuntorakentamista ja vastasi noin puolesta kokonaistuotannosta. Valtion tukemalla uudis- ja korjausrakentamisella oli merkittävä rooli rakentamisen, talouden ja työllisyyden edistämisessä heikossa suhdannetilanteessa.

Ympäristöministeriö osallistuu EU:n LIFE-ohjelman rahoittamaan Ilmastoratkaisujen vauhdittaja (ACE) -hankkeeseen ja vastaa siinä ilmastorahoituksen tehtäväkonaisuudesta. Hanke on käynnissä vuosina 2024–2030, ja konsortio koostuu yli 50 konsortioyhtiöstä. ACE-hanke kohdistuu erityisesti keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanon edistämiseen.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ympäristöhallinnon toimintamenot

35.01.65. Avustukset järjestöille ja ympäristöhoitoon, 2 175 000 euroa

Avustusta saavat järjestöt ja toimijat tekevät merkittävää ja arvokasta työtä muun muassa ympäristöön, luonnonsuojeluun sekä asumiseen ja rakentamiseen liittyvissä tehtävissä aktivoimalla kansalaisia ja mahdollistamalla heille toimijuutta näiden yhteiskunnallisesti tärkeiden teemojen parissa. Järjestöjen tuottamat palvelut ovat tehokkaita ja edullisia ja tavoittavat kansalaisia usein paremmin kuin viranomaistoiminta.

Ympäristön- ja luonnonsuojelu

35.10.52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät, 52 325 000 euroa

Määräraha käytettiin Suomen luonnonsuojelualueverkoston, valtion mailla olevien suojelualuevarausten sekä kulttuurihistoriallisten kohteiden hoitoon ja kunnossapitoon sekä retkeilyreittien ja -palveluiden ylläpitoon kansallispuistoissa ja valtion muilla suojelualueilla. Tulossopimukseen kirjattujen tavoitteiden mukaisesti Metsähallitus jatkoi mm. Helmi-ohjelman ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteitä. Uusi kansallinen ulkoilutietopalvelu Luontoon.fi julkaistiin ja Metsähallituksen Luontopalvelujen asiakaspalvelu siirtyi valtakunnalliseen, monikanavaiseseen digitaaliseen asiakaspalveluun. Metsähallituksen hoitamille valtion suojelualueille ja historiakohteille tehtiin vuonna 2025 noin 7,6 milj. käyntiä.

35.10.61. Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen, 18 092 000 euroa

Vesien- ja ympäristönhoidon avustuksia jaettiin etenkin ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin, peltojen kipsikäsittelyyn, vesistökuunnostuksiin ja kaupunkivesien hallintaan liittyviin hankkeisiin. Vuonna 2025 käynnistyi 20 uutta ravinteiden kierrätyksen hanketta. ELY-keskukset jakoivat valtionavustuksia 99 vesistökuunnostus- ja vesienhallintahankkeelle, joissa toteutettiin konkreettisia toimenpiteitä vesistöissä ja niiden valuma-alueilla vesien tilan parantamiseksi tai erilaisia suunnitelmia ja selvityksiä. Peltojen kipsikäsittelyä toteutettiin Saaristomeren valuma-alueella 3 759 hehtaarilla ja muilla rannikkoalueilla 12 562 hehtaarilla. Vuodesta 2019 lähtien kipsikäsittelyllä on pidätetty pelloilla fosforia arviolta 117 tonnia. Avustuksilla edistettiin myös kaupunkivesien hallintasuunnitelmien laatimista ja riskienhallintaa sekä vähennettiin vesistöihin pääseviä haitallisia aineita.

Vuonna 2025 puhdistettiin kaksi pilaantuneen maa-alueen kohdetta.

35.10.63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot, 39 380 000 euroa

Määrärahaa valtaosa käytettiin maanomistajille maksettuihin korvauksiin luonnonsuojelualueverkoston kehittämisestä tai valtion korvausvelvollisuuden piiriin kuuluviin korvauksiin luonnonsuojelulain aiheuttamista taloudellisista menetyksistä. Luonnonsuojelulaista johtuvat korvaukset muodostuvat erityisesti Natura-verkoston liittyvistä suojelutoimista sekä laji- ja luontotyyppisuojelusta. Valtaosa määrärahaa kanavoitui vapaaehtoisten METSO- ja Helmi-ohjelmien kautta metsien ja soiden suojeluun. Kokonaisuudessaan luonnonsuojelualueverkostoa kehitettiin määrärahalla yli 11 000 hehtaarin suuruisella alueella. Määrärahalla korvattiin myös rauhoitettujen eläinten aiheuttamia vahinkoja.

Määräraha mahdollistaa korvausten maksamisen maanomistajille luonnonsuojelulain aiheuttamista taloudellisista menetyksistä, rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisen erityisesti maataloudelle ja poronhoidolle sekä maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvan luonnonsuojelualueverkoston kehittämisen.

35.10.66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, 2 062 000 euroa

Määrärahaa on käytetty ympäristöministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen, muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin maksuihin ulkomaille sekä kehitysmaiden edustajien kansainvälisiin ympäristökokouksiin, sopimusneuvotteluihin ja asiantuntijaseminaareihin osallistumisen tukemiseen. Määrärahaa käytettiin erityisesti kansainvälisten ympäristösopimusten pakollisiin jäsenmaksuihin.

Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

35.20.31. Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen, 2 000 000 euroa

Määrärahaa myönnettiin avustusta asumisneuvontapalvelun tuottamiseen, laajentamiseen ja kehittämiseen 41 kunnalle. Avustuksen piirissä oli yhteensä 90 asumisneuvojaa. Asumisneuvonnan tuella asiakas saa oikea-aikaista neuvontaa ja ohjausta mm. asunnon haussa, vuokranmaksussa ja asunnon hoidossa myös asumisen jo vaarannuttua. Asumisneuvonnan keinoin ehkäistään häättöjä ja asunnon menetyksiä sekä vähennetään asunnottomuutta. Samalla vähennetään hädöistä ja asunnottomuudesta aiheutuvia kustannuksia vuokranantajalle, vuokralaiselle, sosiaali- ja terveystalveille sekä esimerkiksi oikeuslaitokselle. Asiakkaiden kykyä huolehtia itsenäisesti asumiseen liittyvistä asioista vahvistetaan. Asumisneuvonta tuottaa myös tietoa, jota voidaan hyödyntää kuntasuunnittelun tukena ja asumiseen liittyvien ilmiöiden ennakoinnissa.

35.20.33. Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen, 3 650 000 euroa

Ohjelmassa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi on myönnetty avustuksia yhdeksän suurimman kaupungin ja vastaavien hyvinvointialueiden yhteishankkeille, joilla vähennetään asunnottomuutta sekä kehitetään kaupunkien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä. Ohjelman tavoitteena on, että kaupungeilla ja hyvinvointialueilla on yhteiset, pysyvät toimintarakenteet ja -mallit sekä työskentelyn tavat pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi niin, ettei pitkäaikaisasunnottomien määrä lähde ohjelmakauden jälkeen nousuun. Asunnottomuusohjelman hankkeiden ensimmäinen avustushaku oli käynnissä syksyllä 2024 ja päätökset hankkeille tehtiin 29.1.2025.

35.20.34. Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen, 4 600 000 euroa

Kuntien kiinteistöille myönnettiin öljystä luopumisen avustuksia yhteensä 2,5 milj. euroa, ja niillä toteutettiin siirtyminen muuhun lämmitysjärjestelmään 15 kohteessa.

35.20.35. Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon, 3 700 000 euroa

Kunnille ja maakuntien liitoille on myönnetty avustusta uusien rakennetun ympäristön tiedonhallinnan digivelvoitteiden toimeenpanoon. Uudet velvoitteet koskevat yhteentoimivan koneluettavan tiedon tuottamista ja sen toimittamista valtakunnalliseen Rakennetun ympäristöntietojärjestelmään Ryhtiin. Avustus on kohdistunut teknisen kyvykkyyden luomiseen, alueidenkäytön tietoaineistojen laadunparantamiseen ja asiantuntijoiden osaamisen päivittämiseen. Avustusta on ollut jaossa vuoden 2025 hakukierroksella yhteensä 3,7 milj. euroa, josta jaettiin 1,3 milj. euroa. Avustuksella mahdollistetaan kuntien ja maakuntien liittojen uusien lakivelvoitteiden täyttäminen siirtymäaikojen puitteissa.

35.20.37. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen, 60 000 euroa

Kunnille ja maakuntien liitoille on myönnetty avustusta vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi osana EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanoa vuosina 2021–2024. Avustusohjelma on ollut osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa, ja kunnat ja maakuntien liitot ovat saaneet käyttää avustuksia vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin. Uusia avustuksia ei ole myönnetty vuoden 2024 jälkeen, mutta elpymissuunnitelmaan liittyvään valvontaan, tarkastuksiin ja vuoden 2025 lopussa päättyneiden hankkeiden maksatushakemusten tarkastuksiin myönnetään 60 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää vihreän siirtymän avustushankkeiden maksatustarkastuksien, muiden hallinnollisten tehtävien ja komission RRP-raportoinnin edellyttämiin resursseihin ja henkilöstön palkkaamiseen EU:n Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanokauden loppuun.

35.20.55. Avustukset korjaustoimintaan, 7 550 000 euroa

Vuoden 2025 määrärahan lisäksi korjaustoiminnan avustuksiin oli käytettävissä edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa 1,6 milj. euroa eli yhteensä 9,2 milj. euroa. Määrärahasta myönnettiin yhteensä 4,8 milj. euroa korjausavustuksiin. Summasta noin 1 milj. euroa myönnettiin iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjauksiin kotona asumisen edistämiseksi, 2,8 milj. euroa hissien jälkiasentamiseen olemassa oleviin kerrostaloihin sekä 1 milj. euroa liikkumisesiteiden poistamiseen asuinrakennuksissa. Avoimia hakemuksia vuoden lopussa oli yhteensä noin 1 milj. euron edestä. Määrärahan pienentymisen johdosta avustusten ehtoja kiristettiin vuonna 2024, mikä näkyi avustuksen vähenemisenä. Vuonna 2025 hakemusten väheneminen jatkui kaikissa avustustyypeissä. Taustalla ovat vaikeudet saada lainaa korjauksiin ja korkeat lainakustannukset. Iäkkäiden ja vammaisten

henkilöiden osalta hakemusmäärään vaikuttaa myös neuvonnan saatavuus alueellisesti sekä tulorajat. Korjausavustusten kohdentamisessa painotettiin esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä.

35.20.56. Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi, 13 050 000 euroa

Öljy- ja maakaasulämmityksestä luopumiseen kannustavien avustuksien myöntämistä jatkettiin vuodelle 2025. Avustuksilla on vuonna 2025 vaihdettu yli 3 500 pientalossa öljy- tai maakaasulämmitys muuhun lämmitysmuotoon, useimmin ilmasivilämpö- tai maalämpöpumppuun. Avustuksen myöntäminen edistää Suomen tavoitetta edetä kohti fossiilittomia lämmitysratkaisuja ja vähentää samalla päästöjä sekä energian tuontiriippuvuutta. Tämä parantaa kansallista huoltovarmuutta ja energiavarmuutta pitkällä aikavälillä.

35.20.60. Siirto Valtion asuntorahastoon

Valtion asuntorahaston siirtotalouden kulut koostuivat valtion tukemaan asuntotuotantoon liittyvistä korkotuista, avustuksista ja takauskorvauksista. Rahaston varat kertyivät myönnettyistä aravalainoista, korkotuotoista ja takausmaksuista.

Valtion asuntorahastoston varoja käytettiin lainojen myöntämiseen ja muuhun asuntorahoituksen tukemiseen. Valtion asuntorahastosta maksetaan rahoituslaitosten valtion tukemaan asuntotuotantoon myöntämien korkotukilainojen korkotuet ja asumiseen liittyvät avustukset. Rahasto vastaa lisäksi valtion tukeman asuntotuotannon täydetakauksista, omistusasuntolainojen ja takauslainojen valtioneuvoston takauksista sekä vanhoihin aravalainoihin liittyvien ensisijaislainten takauksista.

35.20.64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon, 1 700 000 euroa

Rakennusperinnön hoidon avustuksia osoitettiin yksityisille omistajille, kunnille, kuntayhtymille ja rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen. Avustusta myönnettiin noin 350 hankkeelle, joiden kokonaiskustannukset olivat noin 15 milj. euroa. Avustusta ei käytetty rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla teettämien välttämättömien kunnostus- ja ennalleen saattamistöiden kustannuksiin. Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla suoritettavia korvauksia ei maksettu.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Ympäristöministeriön toiminnan tuottavuuden tunnuslukuina esitetään työajan-seurantaan perustuvat ministeriön toiminnan henkilötyövuodet tehtäväalueittain. Tiedot on esitetty vuodelta 2025 sekä kahdelta edelliseltä vuodelta.

Taulukko 1. Ympäristöministeriön henkilötyövuodet tehtäväalueittain 2023–2025

Tehtäväalue	Henkilötyövuodet	2023	2024	2025	Muutos 2024– 2025, %
Vesi- ja luontoympäristö	Välittömät	57,9	56,1	46,2	-3 %
	Välilliset	32,6	35,6	36,1	9 %
	Yhteensä	90,5	91,7	82,3	1 %
Kestävä rakentaminen ja asuminen	Välittömät	67,5	59,7	54,9	-12 %
	Välilliset	38,0	37,8	43,0	0 %
	Yhteensä	105,5	97,5	97,9	-8 %
Ilmasto ja ympäristönsuojelu	Välittömät	52,7	51,3	45,5	-3 %
	Välilliset	29,6	32,5	35,6	10 %
	Yhteensä	82,3	83,9	81,1	2 %
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus	Välittömät			23,2	
	Välilliset			18,2	
	Yhteensä			41,4	
Ympäristöministeriö yhteensä	Välittömät	178,1	167,2	169,9	2 %
	Välilliset	100,2	105,9	132,9	25 %
	Yhteensä	278,4	273,1	302,8	11 %

Tarkastelussa välittömiin henkilötyövuosiin on laskettu tehtäväalueilla ohjaus- ja ydintoimintoihin käytetyt henkilötyövuodet sekä näiden henkilötyövuosien suhteessa tehtäväalueille jyvitetty tukitehtävien ohjaus- ja ydintoimintojen henkilötyövuodet. Välillisinä henkilötyövuosina on huomioitu tukitoimintoihin käytetyt sekä palkalliset poissaolojen henkilötyövuodet.

Ympäristöministeriö päivitti syyskuussa 2024 työajankohdennustapaansa (ohjelmisto ja ohjeistus). Vuoden 2025 tulokset eivät siten ole suoraan vertailukelpoisia aiempiin vuosiin. Päivitetyn ohjeistuksen myötä aiempaa suurempi osuus työajasta kohdennetaan tukitoiminnoille, mikä näkyy sekä välillisten henkilötyövuosien että välillisten kustannusten kasvuna. Vertailtavuutta vaikeuttaa myös Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) perustaminen ministeriön yhteyteen.

Kokonaisuutena tarkastellen ministeriön henkilötyövuosien määrä kasvoi 11 % vuoteen 2024 verrattuna. Mikäli jätetään huomiotta suoraan Varken toimintaan kohdentuneiden henkilötyövuosien osuus (30,2 htv ilman vyörytyksiä), ministeriön henkilötyövuosien määrä säilyi lähes ennallaan.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ympäristöministeriön toiminnan kustannukset vuonna 2025 olivat yhteensä 59,7 milj. euroa. Lukuun sisältyy ministeriön oman toiminnan kustannuksia 52,9 milj. euroa sekä ministeriön toimintaan kohdistuneita valtioneuvoston kanslian hallintoyksikön kustannuksia 6,8 milj. euroa. Toiminnan kokonaiskustannuksista rahoitettiin ympäristöministeriön toimintamenomomentilta 39,1 milj. euroa (74 %). Kokonaiskustannukset kasvoivat vuoteen 2024 nähden 0,2 milj. euroa. Mikäli jätetään huomiotta Varken toiminnan kustannukset (2,4 milj. euroa ilman vyörytyksiä), ministeriön kustannukset vähenivät 2,1 milj. euroa (4 %).

Taulukko 2. Ympäristöministeriön toiminnan kustannukset tehtäväalueittain 2023–2025

Tehtäväalue	Kustannukset (1 000 euroa)	2023	2024	2025	Muutos
					2024– 2025, %
Vesi- ja luontoympäristö	Välittömät	20 390	17 196	16 729	-3 %
	Välilliset	6 586	6 850	6 100	-11 %
	Yhteensä	26 976	24 046	22 828	-5 %
Kestävä rakentaminen ja asuminen	Välittömät	13 356	11 833	8 186	-31 %
	Välilliset	7 676	7 280	7 253	-0 %
	Yhteensä	21 032	19 113	15 439	-19 %

Tehtäväalue	Kustannukset (1 000 euroa)				Muutos
		2023	2024	2025	2024– 2025, %
Ilmasto ja ympäristönsuojelu	Välittömät	9 798	10 017	8 957	-11 %
	Välilliset	5 992	6 264	6 006	-4 %
	Yhteensä	15 789	16 281	14 963	-8 %
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus	Välittömät			3 392	
	Välilliset			3 067	
	Yhteensä			6 459	
Ympäristö- ministeriö yhteensä	Välittömät	43 543	39 046	37 263	-5 %
	Välilliset	20 254	20 394	22 426	10 %
	Yhteensä	63 797	59 440	59 689	0 %

Tehtäväalueittain tarkasteltuna ministeriön toiminnan välittömät (ohjaus- ja ydin-toimintojen) kustannukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna erityisesti rakennetun ympäristön tehtäväalueilla. Tämä johtuu erityisesti em. tehtäväalueen ostopalveluiden vähenemisestä määräaikaisten rahoitusten päättymisen myötä.

Tarkastelussa välillisiin kustannuksiin on sisällytetty poissaolojen, tukitoimintojen ja valtioneuvoston hallintoyksikön tuottamien palvelujen kustannukset sekä pois-tot ja korot. Välittömien kustannusten laskusta huolimatta välilliset kustannuk-set kasvoivat vuonna 2025. Tämä johtuu osaltaan ministeriön työajan seurannan uudistuksesta, jonka myötä aiempaa suurempi osuus työajasta on kohdennettu tukitoiminnoille.

Taulukko 3. Ympäristöministeriön toiminnan kustannukset menolajeittain 2023–2025

Toiminnan kustannukset (1 000 euroa)				Muutos
	2023	2024	2025	2024– 2025, %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	36	66	59	-10 %
Henkilöstökulut	22 384	22 463	25 675	14 %
Vuokrat	40	10	8	-20 %
Palvelujen ostot	32 303	27 719	25 179	-9 %

Toiminnan kustannukset (1 000 euroa)	2023	2024	2025	Muutos 2024– 2025, %
Matkustus	1 359	988	917	-7 %
Muut kulut	60	89	154	74 %
Poistot ja korot	778	1 049	921	-12 %
Valtioneuvoston kanslian palvelut	6 838	7 056	6 775	-4 %
Yhteensä	63 797	59 440	59 689	0 %

Ministeriön toiminnan kustannuksista euromääräisesti kasvoivat eniten henkilöstökulut Varken perustamisen myötä, yhteensä 3,2 milj. euroa (14 %). Palvelujen ostot pienenivät edellisvuoden tapaan, vähemmän vuoteen 2024 verrattuna oli yhteensä 2,5 milj. euroa (9 %). Valtioneuvoston kanslian palvelujen kustannukset vähenivät 4 prosenttia pääosin toimitilojen tiivistämisen myötä.

Ympäristöministeriön hiilijalanjälki

Ympäristöministeriö laski neljänentoista kerran kokonaishiilijalanjälkensä käyttäen WWF:n ilmastolaskuria. Kokonaishiilijalanjälki sisältää seuraavat pääluokat: energia ja vesi, liikkuminen, hankinnat ja jätteet. Näistä kaksi ensimmäistä ovat päästöjen kannalta selvästi tärkeimmät. Vuonna 2025 hiilidioksidipäästöt olivat yhteensä 405 t CO₂ (420 t CO₂ v. 2024). Päästöjen väheneminen johtuu toimitilamuutoksesta: ympäristöministeriö muutti joulukuussa 2024 samaan kiinteistöön työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, mikä vähensi kiinteistökohtaista energiankulutusta. Matkustuspäästöistä 98 prosenttia tulee lentomatkustamisesta.

Taulukko 4. Merkittävimpien ekovirastomittarien kehitys vuosina 2023–2025

Mittarit	2023*	2024*	2025
Sähkönkulutus, MWh	487	482	299
Lämmönkulutus (sääkorjattu), MWh	598	600	517
Veden kulutus, m ³	1 124	1 068	948
Paperinkulutus, riisiä	582	530	253
Kokonaisjättemäärä, tonnia	4,6	3,7	2,8

Mittarit	2023*	2024*	2025
Sekajättemäärä, tonnia	0,63	0,81	1,29
Matkustuspäästöt, tCO ₂	257	219	335***
Ulkomaanmatkat, kpl	698	493	454
Kotimaanmatkat, kpl	529	495	292
Oman auton käyttö, tkm	27	12	13
Taksin käyttö, kpl	654	628	485
Lähiliikenteen käyttö, €	1 400	2 721	1 910
Kokonaishiilijalanjälki t CO ₂ [ekv]	645**	420	405
Matka- ja kululaskut, kpl	1 565	1 479	1 223

* Aleksanterinkatu 7, 7. krs YM:n ulkopuolisessa käytössä mutta mukana laskelmissa. Joulukuussa 2024 ministeriö siirtyi Aleksanterinkatu 4–10:een.

** Kodin ja työpaikan välisessä matkustamisessa käytetty vuoden 2022 dataa.

*** V. 2024 asti matkatoimisto eritteli lentojen pituudet lyhyt-keskipitkä-pitkä, ja laski päästöt. 2025 samoja tietoja ei saatu, ja korkeammat matkustuspäästöt GO-järjestelmästä pelkillä kokonaiskilometreillä.

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ympäristöministeriön maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2025 olivat 610 157 euroa (3 980 euroa vuonna 2024).

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot koostuvat päätöksistä ja luvista (2 670 euroa), energiatodistusrekisteröintien laskutuksesta (388 329 euroa) ja asumisoikeusasuntojen hakuun tarvittavien järjestysnumeroiden jakamisesta (212 262 euroa). Rekisteröinnit ja järjestysnumerot siirtyivät Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen lakkauttamisen myötä ympäristöministeriöön.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentti oli 74 prosenttia. Kustannukset olivat yhteensä 814 235 euroa. Maksullisen toiminnan kustannukset koostuvat suoraan toiminnalle kohdistetuista erilliskustannuksista ja henkilötyöstä sekä yhteiskustannusten osuudesta.

Muista maksuperustelain mukaisista liiketaloudellisin perustein määritellyistä suoritteista kertyneet tulot olivat yhteensä 6 896 euroa.

Vähäisten tuottojen johdosta ministeriön maksulliselle toiminnalle ei ole asetettu tavoitteita eikä erillisiä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia ole laadittu.

Energiatodistus- ja järjestysnumerorekisterien toiminta perustuu lakiin, joten ne eivät ole kilpailulain 30 d §:ssä (659/2021) tarkoitettua kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa.

Tammi-helmikuun maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus energiatodistusrekisteriöintien ja järjestysnumeromaksujen osalta on esitetty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tilinpäätöksessä 1.1.–28.2.2025.

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ympäristöministeriön yhteisrahoitteisesta toiminnasta kertyi tuottoja vuonna 2025 yhteensä 1,5 milj. euroa. Tuotoista 96 prosenttia kertyi EU-rahoitteisista hankkeista, kaksi prosenttia Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoittamista hankkeista ja kaksi prosenttia kotimaisesta hankerahoituksesta. Tuotoista suurin osa – 1,2 milj. euroa – kertyi EU:n Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kuuluvasta Biodiversa+ -tutkimuskumppanuuden hankekokonaisuudesta. Toiminnan tuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 0,2 milj. euroa, mutta omarahoitusosuus säilyi suunnilleen samalla tasolla ja oli 24 prosenttia.

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ovat olleet viime vuosina kasvussa lisääntyneen kansainvälisen hanketoiminnan ansiosta mutta tuottojen miljoonan euron raportointiraja ylittyi vasta 2024, jolloin laadittiin ensimmäinen yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma tilinpäätökseen. Ministeriölle ei ole asetettu yhteisrahoitteisen toiminnan tavoitetta vuodelle 2025.

Taulukko 5. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2024–2025

	Vuoden 2024 toteuma	Vuoden 2025 toteuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT		
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	-	-
EU:lta saatu rahoitus	456 946	1 470 934
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 295 242	58 466
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	-	-
Tuotot yhteensä	1 752 188	1 529 400

	Vuoden 2024 toteuma	Vuoden 2025 toteuma
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset		
Aineet, tarvikkeet tavarat	9 616	50
Henkilökustannukset	311 906	333 098
Vuokrat		
Palvelujen ostot	1 520 606	1 094 473
Muut erilliskustannukset	12 116	37 383
Erilliskustannukset yhteensä	1 854 244	1 465 004
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset		
Tukitoimintojen kustannukset	327 987	353 795
Poistot	24 965	19 897
Korot	1 924	2 196
Muut yhteiskustannukset	128 718	161 903
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	483 593	537 792
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 337 837	2 002 795
OMARAHOITUSOSUUS	585 649	473 395
(Tuotot-Kustannukset)		
Omarahoitusosuus, %	25 %	24 %

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 6. Ministeriön eräät suoritteet tehtävittäin

HTV 2025 (2024)	HTV % 2025 (2024)	Tehtävät	Suoritteet	Luku- määrä 2023	Luku- määrä 2024	Luku- määrä 2025
40,5 (67,9)	13,4 (24,9)	Toimialan kehittäminen, strategiat, ohjelmat ja niiden seuranta	• Muiden virastojen lausuntopyynnöt	115	60	74
			• Edustus ulkopuolisissa toimielimissä	45	41	29
			• Työryhmät, projektit ja selvityshenkilöt	53	39	24
20,7 (20,9)	6,8 (7,7)	Hallinnonalan ohjaus sekä toiminnan ja talouden suunnittelu	• JTS, TAE, LTAE	4	5	5
			• Tulossopimukset	9	9	4
			• Toiminta- ja vuosikertomukset ja muu raportointi	6	6	7
			• Muut tulosjohtamista, -ohjaamista, kehittämistä koskevat asiat	0	8	9
53,2 (42,4)	17,6 (15,5)	Säädösvalmistelu ja säädösten toimeenpano	• Hallituksen esitykset	33	26	18
			• Valtioneuvoston asetukset	33	25	32
			• Määräykset, ohjeet ja yleiskirjeet	4	2	5
24,9 (20,5)	8,2 (7,5)	EU- ja kansainväliset asiat sekä verkostot	• EU-kirjelmät ja -selonteot	12	10	23
			• EU-kokousraportit (pl. EUn raportit)	125	105	73
			• Lainsäädännön notifiointit komissiolle	9	7	4
			• EU-lainsäädäntökäsittelyt	37	9	30
			• Muut EU-asiat (tied., mandaatit ym.)	4	0	9

HTV 2025 (2024)	HTV % 2025 (2024)	Tehtävät	Suoritteet	Luku- määrä 2023	Luku- määrä 2024	Luku- määrä 2025
26,5 (14,3)	8,8 (5,3)	Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	• Eduskuntakysymykset	33	35	32
			• Ympäristönsuojelun avustukset	131	44	8
			• Alueidenkäytön ja luonnonsuojelun avustukset	116	86	1
			• Avustukset asunto- ja rakennusalan järjestöille	19	1	1
			• Rakennussuojelupää-tökset (ml. valitukset)	0	1	0
41,6 (22,4)	13,7 (8,2)	Yleishallinto ja johtaminen				
4,8 (4,4)	1,6 (1,6)	Henkilöstövoimavarojen hallinta	• Ympäristöministeriön virat, työsopimukset ja palkkaussasiat	187	165	106
4,1 (3,6)	1,3 (1,3)	Taloushallinto	• Osto- ja myyntilaskut sekä maksatuspäätökset	3 023	2 628	8 376
			• Matka- ja kululaskut	1 565	1 479	1 223
			• Tilijaottelu, käyttösuunnitelmat, määrärahaajaot	77	97	57
			• Valtiontalouden tarkastusviraston asiat	6	8	11
			• Hankinta-asiat	202	164	154
7,3 (3,9)	2,4 (1,4)	Tiedon hallinta ja tietohallinto; ydintoimintojen tietojärjestelmät	• Tietohall. hankinta- ja käyttölu- pasiat	0	1	1
			• Tietohall. tutkimus-, selvitys- ja kehittämishankkeet ja – sopimukset	0	0	1
0,0 (0,0)	0,0 (0,0)	Tietopalvelu	• Julkaisut yhteensä	48	38	42
			• Kirjatut asiat	2 592	2 119	2 310

HTV 2025 (2024)	HTV % 2025 (2024)	Tehtävät	Suoritteet	Luku- määrä 2023	Luku- määrä 2024	Luku- määrä 2025
8,4 (7,9)	2,8 (2,9)	Viestintä	• Tiedotteet	254	236	230
			• Mediatilaisuudet	19	16	20
			• YM:n LinkedIn seuraajat	18 292	n. 22 200	25 600
			• YM:n LinkedIn uudet seuraajat	5 793	4 018	3 650
			• LinkedIn näyttökerrat	951 323	n. 912 100	866 000
			• YM:n instagram-tilin seuraajat	9 765	10 700	11 800
			• YM:n instagram-tilin uudet seuraajat	1 092	985	1 300
		• YM:n instagram-tilin näyttökerrat	n. 226 000	480 400	728 000	
0,8 (0,3)	0,3 (0,1)	Hankintatoimi				
5,4 (6,5)	1,8 (2,4)	Muut tukitoiminnot				
61,7 (55,0)	20,4 (20,1)	Palkalliset poissaolot				
3,0 (3,1)	1,0 (1,1)	Kohdentamaton työ				
302,8 (273,1)	100	YHTEENSÄ				

Taulukossa 6 on eri järjestelmien (mm. asianhallintajärjestelmä ja kirjanpito) tuottamaa tietoa hyväksi käyttäen kerätty eritä ministeriön suoritteita ja tuotoksia sekä ryhmitelty ne eri tehtäville. Suoritteet eivät ole keskenään verrattavissa eivätkä ne kerro kaikkea ministeriön aikaansaannoksia, joihin kuuluu muuan muassa keskeisesti vaikuttaminen muiden toimialojen toimintaan. Osto- ja myyntilaskujen sekä maksatuspäätösten määrän suuri kasvu selittyy Varken toiminnan ministeriöön siirtymisen myötä tulleilla asumisoikeusjärjestysnumeron maksuilla ja energiatodistusmaksuilla.

Taulukko 7. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen keskeisiä suoritteita

	2023	2024	1–2 2025	3–12 2025	2025
Korkotukilainaksi hyväksyminen	306	296	35	207	242
Avustus erityisryhmien asuntojen rakentamiseen	60	47	1	13	14
Takauslainaksi hyväksyminen	0	2	0	2	2
Avustus ikääntyneiden ja vammaisten asuntojen korjauksiin	531	358	50	241	291
Avustus hissien rakentamiseen	41	29	4	16	20
Avustus liikuntaesteiden poistoon	443	269	29	151	180
Avustus kunnille öljylämmityksestä luopumiseen	35	39	3	15	18
Avustus purkamiseen	31	38	4	40	44
Avustus asumisneuvontaan	31	38	40	0	40
Tonttihintojen ennakkopäätös	80	62	7	26	33
Energiatodistusten käytön ja oikeellisuuden valvonnan toimenpide	701	593	-	-	500
Yleishyödylliseksi nimeäminen/ peruuttaminen	3	6	4	4	8
Luovutuksensaajan nimeäminen	44	19	3	37	40
Rajoituksista vapauttaminen (sis. purkuluvat)	127	112	16	229	245
Valvonta- ja ohjauskäynti (kuntien vuokraloyhtiöt ja yh-yhteisöt)	47	50	7	40	47
Avustusten maksatuspäätös	8 405	4 253	232	1 005	1 237
Tilasto- ja asuntomarkkinaselvitys	5	6	4	2	6

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Lainsäädäntö

Vuoden 2024 aikana eduskunnalle annettiin 9 ympäristöministeriön toimialan hallituksen esitystä. Valtioneuvosto hyväksyi vuoden aikana kaikkiaan 51 ympäristöministeriön toimialan valtioneuvoston asetusta.

Eduskunnalle annettiin vuoden 2025 aikana esitykset muun muassa jätelain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain sekä ympäristönsuojelulain ja rikoslain muuttamisesta. Hallituksen esityksellä laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi uudistettiin merkittäväällä tavalla ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevaa lainsäädäntöä. Ympäristöministeriössä käynnissä olleen ns. yhden luukun palvelujen hankkeen puitteissa eduskunnalle annettiin lisäksi esitys uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä annetun lain muuttamisesta. Yhdessä valtion aluehallintouudistusta koskevan lainsäädännön kanssa näillä ja jo vuonna 2024 annetuilla esityksillä edistettiin hallitusohjelman mukaisen yhden luukun mallin toteuttaminen vuoden 2025 loppuun mennessä.

Kevätistuntokaudella 2025 eduskunnalle annettiin neljä hallituksen esitystä ja syyssistuntokaudella viisi hallituksen esitystä.

Valtioneuvoston asetusten huomattavaa määrää (51 kappaletta) selittää osaltaan valtion aluehallintouudistus, josta johtuen oli tarpeen tehdä virastojen nimien vaihtumiseen liittyviä muutoksia lukuisiin ympäristöministeriön hallinnonalan valtioneuvoston asetuksiin. Nämä muutokset toteutettiin vuoden 2025 lopussa yhden luukun palveluiden hankkeen valmistelemana. Yhden luukun palveluiden hankkeen puitteissa annettiin myös valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelyistä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 3 §:n muuttamisesta, jolla toteutettiin eräitä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sujuvoittavia muutoksia.

Ympäristöministeriön säädösvalmistelun ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin laajasti lainvalmistelun laadun kehittämiseen liittyviä teemoja ja seurattiin ympäristöministeriön lainsäädäntöohjelman toteutumista. Ympäristöministeriössä otettiin vuoden 2025 aikana käyttöön projekti-koodit säädöshankkeiden resurssiseurannassa, samoin kuin uusi lausuntopalvelun lausuntopyyntöjen vastausohje. Säädösvalmisteluavustamista koskevan uuden toimintamallin seuranta jatkettiin. Lainsäädäntöohjelman seuranta kehitettiin edelleen. Vuoden 2025 aikana pidettiin myös useita juridiikkakahvittelaisuuksia, joilla

käsiteltiin muun muassa hallinnollisia seuraamuksia EU-säädöksissä sekä lainvalmistelun uudistunutta kuulemisopasta. Kevätkaudella 2025 järjestetyssä seminaarissa käsiteltiin ympäristöperusoikeuden merkitystä, sen tulkintaa ja oikeusvaikutusta ympäristöministeriön säädösvalmisteluhankkeissa.

Tutkimustoiminta

Vuonna 2025 ympäristöministeriö toteutti onnistuneesti ministeriön T&K-strategiaa ja toimenpidesuunnitelmaa. T&K-toiminta painottui hallitusohjelman toimeenpanon ja ministeriön ydintoiminnan tietopohjan takaamiseen. Ympäristöministeriön niukkojen T&K-resurssien takia painotus oli paljolti ulkoisten rahoituslähteiden laajemmassa hyödyntämisessä Horisontti Eurooppa -tutkimuskumppanuuksiin osallistumisen kautta, yhteistyöllä Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kanssa sekä tiedepaneelien, tutkijayhteistyön ja erilaisen tiedevälittäjäorganisaatioiden kanssa. Ministeriö myös hyödynsi tehokkaasti vuonna 2025 käynnistynyttä VN Tutkiva -rahoitusta.

Ympäristöministeriön sisäisessä toiminnassa jatkettiin suosittujen tutkimuskahvien järjestämistä. Tilaisuuksia järjestettiin kuusi kertaa ja niissä välitettiin tuoretta tutkimustietoa ministeriön henkilöstölle. Tilaisuuksiin osallistui yleensä 50–80 osallistujaa. Aiheet olivat ajankohtaisia, kuten ilmasto- ja energiaturvallisuus, luonto- ja ilmastokädenjälki sekä arktinen ympäristö.

Vuosi 2025 oli vilkas kansallisen TKI-politiikan näkökulmasta. Tutkimus- ja innovaationeuvosto johti kansallisten TKI-politiikan ja -toiminnan strategisten valintojen valmistelua, ja ympäristöministeriö osallistui työhön aktiivisesti. Valinnat julkaistiin tammikuun alussa 2026, ja yksi valinnoista on ”ilmasto, ympäristö ja arktinen ulottuvuus”.

T&K-rahoituslain mukaista T&K-lisärahoitusta oli myös jaossa. Ympäristöministeriö onnistui saamaan T&K-rahoitusta kahteen kohteeseen: Luontotyyppi- ja ekosysteemitiedon uusien kustannustehokkaiden menetelmien kehittäminen (v. 2026–2027, yht. Suomen ympäristökeskukselle 2 milj. ja Luonnonvarakeskukselle 2 milj. euroa) ja ennallistamisen T&K (Suomen ympäristökeskukselle ja Luonnonvarakeskukselle 1 milj. euron tasokorotus vuodesta 2026 alkaen).

Vuonna 2025 otettiin käyttöön uusi valtioneuvoston päätöksentekoa ja politiikan valmistelua tukeva T&K-rahoitusinstrumentti (VN Tutkiva), jolla rahoitetaan ministeriöiden yhteistä T&K-toimintaa. Ympäristöministeriö oli aktiivisesti mukana VN Tutkivan kehittämisessä. Ympäristöministeriön johdolla käynnistyi vuonna 2025 1 milj.

euron edestä VN Tutkiva -hankkeita, jotka käsittelivät hiilidioksidin talteenoton ratkaisuja, kiertotaloussuunnitelmia, ravinteiden kierrätyksen edistämistä, vesienhoidon kompensatiota ja verokannustimia luonnonsuojeluun.

Yhteistyötä Strategisen tutkimuksen neuvoston (STN) ohjelmien kanssa jatkettiin tiiviinä, erityisesti vuonna 2025 käynnistyneen Vesi hyvinvoinnin, turvan ja rauhan elementtinä (WaWe) -ohjelman kanssa. WaWe-ohjelma tukee ympäristöministeriötä EU:n vesiresilienssi-strategian sekä EU:n Water4All-kumppanuuden tiedesparrauksen toimeenpanossa. Yhteistyö muiden ohjelmien kanssa jatkui aktiivisena muun muassa hankkeiden ohjausryhmissä ja työpajoissa sekä kahdenvälisissä keskusteluissa ympäristöministeriön tietotarpeista ja hankkeiden tutkimuksesta. Erityisen tiivistä yhteistyötä oli DEMOC-, Just Transition-, Just Energy-, BIOD-, CLIMATE-, FOOD- ja STEER-ohjelmien kanssa. Lisäksi ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti strategisen tutkimuksen (STN) vuoden 2026 teemoihin korostaen arktisen teeman tärkeyttä, ja Arktinen alue murroksessa valikoitui lopulta yhdeksi vuoden 2026 ohjelmista.

Ympäristöministeriö teki tiivistä yhteistyötä ympäristötiedon foorumin (YTF) kanssa. Syksyllä 2025 ministeriö järjesti yhdessä YTF:n ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa Euroopan ympäristö 2025 -raportin kansallisen julkaisutilaisuuden, joka herätti laajaa kiinnostusta. Tilaisuuteen ilmoittautui noin 450 osallistujaa. Raportti sai myös runsaasti mediahuomiota, muun muassa useita artikkeleita Helsingin Sanomissa, joista yksi oli pääkirjoitus, sekä näkyvyyttä MTV:n uutislähetyksessä. Ympäristöministeriön tutkimusjohtaja toimi vuonna 2025 YTF:n ohjausryhmän puheenjohtajana.

Ympäristöministeriö on edelläkävijänä valtioneuvostossa kehittänyt ja ottanut käyttöön uusia menetelmiä tutkimustiedon hyödyntämiseksi ministeriön työssä. Tätä työtä jatkettiin myös vuonna 2025 muun muassa toteuttamalla tiedesparraus neljän tiedepaneelin kanssa kansallisen ennallistamissuunnitelman tueksi Suomalaisen Tiedeakatemian avulla sekä tutkijayhteistyöllä katsaus näkökulmista Euroopan asuntokysymykseen 2020-luvulla.

Ympäristöministeriö toimii Suomen Life-rahoitusvälineen vastuuministeriönä. Life-rahoitusvälineen top-down-periaatteella toimivat strategiset hankkeet auttavat merkittävästi ympäristöministeriön omien strategioiden jalkauttamisessa käytäntöön. Tämä ministeriön kansallinen strateginen ote on saanut kansainvälistä huomiota niin komission Life-rahoituksen johdolta kuin muiden valtioiden Life-koordinaatitahoilta. Vuonna 2025 lopussa käynnistyi vesien hoitoon panostava ympäristöministeriön strategisella Life-tiekartalla oleva pitkäkestoinen hanke ACWA LIFE, kokonaiskustannuksiltaan 16,6 milj. euroa. Suomen saanto strategisissa Life-hankkeissa lienee EU-maiden suurin (10 vuoden aikana yli 145 milj. euroa).

Suomen strategisilla hankkeilla on ollut 100 prosentin hakumenestys, mikä on hyvin poikkeuksellista. Ympäristöministeriön strategisesta aloitteesta komissiolle on valmisteltu uutta, lähes 20 milj. euron suuruista hanketta: ilmastonmuutokseen sopeutumiseen keskittyvä KISS LIFE. Strategisten Life-hankkeiden yhteiskunnallista merkitystä kuvaa, että niissä mukana oleva ulkopuolinen rahoitus on kaikkiaan yli 3 mrd. euroa hankkeisiin, jotka tukevat keskeisesti ympäristöministeriön strategioita.

Ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti Horisontti Eurooppa -missioissa ja niiden työohjelmien muotoilussa Suomelle edullisesti sekä kansallisen yhteistyön synnyttämiseksi. Ympäristöministeriö on mukana neljässä missiossa (ilmastonmuutokseen sopeutuminen, meret, kaupungit ja maaperä). Vuoden 2025 syksyllä hyväksyttiin missioiden työohjelmat 2026–2027. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen missiossa käynnistyi vuonna 2025 Horisontti Eurooppa -hanke AdaptationHubs, jossa on kumppaniorganisaatio jokaisesta EU-jäsenmaasta. Suomesta mukana partnerina on elinvoimakeskusten ilmastoyksikkö, ja työ kytkeytyy myös kansallisen missioverkoston toimintaan. Ympäristöministeriö on tukena kansallisen työn suunnittelussa. Hankkeen tavoitteena on vauhdittaa sopeutumisen mission ja kansallisten sopeutumis suunnitelmien toteuttamista.

Ympäristöministeriö jatkoi aktiivista vaikuttamistyötä Horisontti Eurooppa tutkimuspuiteohjelman työohjelmiin klustereissa viisi (Ilmasto, energia, liikenne) ja kuusi (maatalous, ruoka, ympäristö, kiertotalous, biotalous) osana Suomen delegaatiota. Kesällä 2025 Euroopan komissio julkaisi luonnoksen monivuotisesta rahoituskehiksestä vuosille 2028–2034, jossa esitetään merkittäviä panostuksia tutkimustoimintaan. Tämän pohjalta ympäristöministeriö teki aktiivista vaikuttamistyötä eri verkostoissa, jotta rahoitus tulisi kohdentumaan mahdollisimman hyvin ministeriön tavoitteita tukevasti.

Ympäristöministeriö toimii aktiivisesti myös kolmessa Horisontti Eurooppa tutkimuskumppanuudessa (Biodiversa+, Water4All ja DUT). Vuonna 2025 laadittiin näiden kumppanuuksien kolmannen kauden hakemuksia. Kaikille varmistui jatkorahoitus. Lisäksi ministeriö osallistui kahden uuden kumppanuuden hakemuksen laadintaan.

Driving Urban Transitions (DUT) -kumppanuudessa ympäristöministeriö on mukana liitännäisjäsenenä (associated partner). Hankkeessa valmistui vuoden 2025 alussa kansallinen selvitys Kaupunkien ilmastoneutraaliuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen kestävästä liikkumisesta ja liikkumistapojen keinoin, jota ministeriö oli aktiivisesti ohjaamassa. Työn tulokset hyödyttävät ympäristöministeriölle tärkeiden teemojen tavoitteisiin pääsyä niin edelläkävijäkaupungeissa kuin kansallisestikin.

Water4All-kumppanuudessa, jossa ympäristöministeriö toimii partnerina, EU:n yhteisrahoituksella ja ministeriön tukemana käynnistyi vesiekosysteemipalveluita koskeva tutkimushanke vuoden 2025 alusta. Ympäristöministeriön rooli kumppanuuden kolmannelle kaudella on vahvistaa etenkin tutkimuksen ja päätöksenteon välistä rajapintaa tiedesparrauksen avulla.

Biodiversa+-kumppanuudessa, jossa ympäristöministeriö toimii partnerina, EU:n yhteisrahoituksella ja ministeriön tukemana toimii useita tutkimushankkeita. Hankkeissa keskitytään luonnon monimuotoisuuden seurannan kehittämiseen. Suomen ympäristökeskus jatkoi ympäristöministeriön edustajana toimimista kumppanuudessa johtamalla monimuotoisuuden seurantaan keskittyvää työpakettia. Suomelle komissio kohdisti vuosina 2021–2025 kumppanuuden myötä noin 1,5 milj. euron co-fund-rahoituksen, jota voitiin käyttää muun muassa luonnon monimuotoisuuden seurantojen kehittämistyöhön. Seurantahankkeita aloitettiin tällä rahoituksella yhteensä yhdeksän loppuvuodesta 2024. ELY-keskuksissa toteutettiin neljä hanketta, jotka kaikki tukivat Helmi-ohjelmaa, ja Suomen ympäristökeskuksessa toteutettiin viisi seurantahanketta. Yhteensä hankkeita toteutettiin yli 800 000 euron panostuksella.

Ympäristöministeriö osallistui vuonna 2025 kahden EU-kumppanuuden valmisteluun: Forests and Forestry for a Sustainable Future sekä Resilient Cultural Heritage. Molemmat hakemukset menestyivät, ja kumppanuudet käynnistyvät vuoden 2026 aikana. Ympäristöministeriö toimii niissä partnerina ja vaikuttaa muun muassa rahoitushakujen suuntautumiseen.

Ympäristöministeriö vaikutti aktiivisesti Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) työhön. Ministeriön tutkimusjohtaja toimi EEA:n hallintoneuvoston varapuheenjohtajana. Tutkimusjohtaja myös toimi syksyllä EEA:n edustajana Euroopan ilmastopaneelin (ESABCC) uusien jäsenten valintaryhmässä.

Vuonna 2025 ympäristöministeriössä oli käynnissä kolme Euroopan komission teknisen tuen (Technical Support Instrument, TSI) hanketta, joiden aiheina oli luonnon monimuotoisuuden rahoitus, uusiutuvaan energiaan liittyvien lupa- ja muiden menettelyjen sujuvoittaminen sekä sosiaalisen ilmastonrahaston toimeenpano. EU-rahoitus näihin ympäristöministeriön osoittamiin tuen tarpeisiin selvitys- ja muuna panostuksena on noin 1,4 milj. euroa (jakautuu useammalle vuodelle).

Vuonna 2024 käynnistynyt REPower-CEST-hanke eteni suunnitellusta. Hankkeen tavoitteena on tukea kestävää siirtymää puhtaaseen energiajärjestelmään koostamalla ja parantamalla siirtymän toteuttamiseksi tarvittavaa tietopohjaa. REPower-CEST-hanke on osa Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman REPowerEU-lukua,

sen kesto on 2,5 vuotta ja kokonaisrahoitus 14 milj. euroa. Suomen ympäristökeskus koordinoi hankekonsortiota, ja ympäristöministeriö toimii komission suuntaan vastuuministerinä sekä hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana.

Hallinnonalan ohjaus

Valtion aluehallinnon uudistus

Ympäristöministeriö osallistui aktiivisesti Lupa- ja valvontaviraston (LVV) sekä elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeisiin ja niiden erilaisiin valmisteluryhmiin. Tulosohjauksen rooli oli valmistelussa sekä siihen liittyvän ympäristöministeriön sisäisen yhteistyön koordinoinnissa keskeinen. LVV:lle ja elinvoimakeskuksille laadittiin tulostavoitteet ja mittarit sekä seurantamittarit laajassa yhteistyössä eri ministeriöiden, ympäristöministeriön osastojen sekä ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen johdon kanssa. Lisäksi laadittiin LVV:lle ohjauksen käsikirja ja elinvoimakeskuksille yhteinen strategia. Valtiohallinnon yhteiseksi kehitetty tulosohjaussovellus otettiin käyttöön ja uusien virastojen tulosopimukset laadittiin siellä. Lisäksi ympäristöministeriön ohjaustiimi osallistui tulosohjaussovelluksen kehittämiseen yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Osana ympäristöhallinnon uudistusta pohdittiin myös hallinnon kokonaisrakennetta.

Yhden luukun periaate ja ympäristöministeriön Yhden luukun palvelut -hanke (YLP) loivat keskeisen viitekehyksen ja tavoitteen ympäristötehtävien uudistamiselle etenkin Lupa- ja valvontavirastossa. Käytännössä tämä näkyy mm. LVV:n tulosopimuksessa sekä viraston yhteisissä että ympäristöosaston tavoitteissa.

Osana ohjausta vuonna 2025 kehitettiin ohjauksen kehittämisen määräraha-prosessia ja hankkeiden seuranta sekä ohjauksen ja ympäristöministeriön talouden yhteistyötä mm. aluehallinnon määrärahoihin ja talousarviovalmisteluun liittyen. Aluehallintouudistukseen liittyen ympäristöministeriö vastasi poikkeuksellisesti syksyllä 2025 Lupa- ja valvontavirastoon ELYistä siirtyviä tehtäviä koskevien talousarvio- ja JTS-ehdotusten valmistelusta ja lähettämisestä valtiovarainministeriöön.

Hallinnonalan ohjauksen ja johtamisen foorumeita uudistettiin ja kehitettiin mm. perustamalla ympäristöministeriön pääluokkaan kuuluvien sekä toimialaohjauksessa olevien virastojen yhteinen Y-konsernin johtoryhmä, jonka tavoitteena on parantaa tulosohjauksen strategisuutta, hallinnonalan virastojen johtamisen kiinnittymistä yhteisiin tavoitteisiin ja käytössä olevien resurssien parempaa hallittavuutta konsernitasonlailla. Lisäksi uudistettiin myös virastokohtaisen ohjauksen hallinnollisiin ja substanssikysymyksiin kiinnittyviä ohjausfoorumeita ja yhteistyöryhmiä.

Keväällä 2025 käydyissä aluekehittämisen keskusteluissa korostuivat ympäristöministeriön strategiassakin tärkeät teemat: luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja valtavirtaistaminen sekä vihreän siirtymän investointien edistäminen.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ympäristöministeriö jatkoi edellisvuonna aloitettua muutosprosessia, jossa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (Ara) virastona lakkautettiin ja sen tehtävät sekä 50 työntekijää siirtyivät ministeriöön 1.3.2025. Suurin osa henkilöstöstä sijoittui ministeriön yhteyteen perustettuun uuteen Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke), joka vastaa valtion tukeman asuntopolitiikan toimeenpanosta. Keskukselle rekrytoitiin julkisella haulla keskuksen johtaja, ja sen kolmen ryhmän johtajat valittiin sisäisellä hakumenettelyllä. Noin viidesosa henkilöstöstä siirtyi muualle ministeriöön, pääosin konserniohjaus ja kansainväliset asiat -osastolle sekä lisäksi viestintään ja kestävä rakentaminen ja asuminen -osastolle. Ministeriöllä ja Varkella on yhteiset hallintopalvelut sekä viestintä. Siirtyneillä työntekijöillä oli mahdollisuus käyttää Lahden virastotaloa etätöihin siirtymäkauden ajan vuoden 2025 loppuun. Loppuvuonna heidän palkkansa arvioitiin osaksi ministeriön palkkausjärjestelmää. Heille järjestettiin tervetulo- ja perehdytystilaisuuksia vuoden aikana.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 24.6.2025, että ministeriöiden viestintätehtävät keskitetään valtioneuvoston kansliaan. Määrärahat siirretään viimeistään vuoden 2026 täydentävässä talousarviossa, ja toiminnalliset muutokset toteutetaan vuoden 2026 aikana, viimeistään 1.1.2027. Valmistelu käynnistyi elokuussa valtioneuvoston kansliassa, ja sitä tehtiin yhteistyössä ministeriöiden viestintäjohtajien kanssa. Loppuvuodesta ministerivaliokunta linjasi, että kaikki ministeriöiden nykyiset viestinnän toiminnot – ulkoministeriön osittaisia poikkeuksia lukuun ottamatta – kootaan valtioneuvoston kansliaan 1.7.2026 alkaen. Samalla uusi viestintäosasto aloittaa toimintansa, ja ministeriöiden viestijät siirtyvät sinne nykyisin ehdoin. Muutoksen valmistelusta ja yhteistoiminnasta vastaa valtioneuvoston kanslia.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 2/2024 ja 6/2025 valtionhallinnon tuottavuusohjelman toimeenpanosta ja lisäsäästöistä, joita toteutetaan mm. konsernipalvelujen käytön laajentamisella. Näiden linjausten perusteella valtiovarainministeriö velvoitti virastoja ottamaan käyttöön Palkeiden laajoja HR-palveluita ja laatimaan käyttöönottoa koskevan suunnitelman yhdessä Palkeiden kanssa. Ympäristöministeriö on jo aiemmin ottanut käyttöön suurimman osan palveluista ja hyväksyi joulukuussa suunnitelman niiden käytön laajentamisesta vuosina 2026–2028.

Ympäristöministeriö käynnisti syyskuussa ydintehtäväänalyysin osana valtion tuotavuusohjelman toimeenpanoa. Yksikkökohtaisella tiedonkeruulla kartoitettiin mm. ydintehtävät, niiden säädöspohja, toistuvat prosessit sekä niihin osallistuva henkilöstömäärä. Analyysi toi näkyväksi mm. ministeriön keskeiset prosessit ja osoitti, että osa niistä on puutteellisesti kuvattu ja vaatii kehittämistä. Tämän perusteella ministeriö aloitti alkuvuonna 2026 hankkeen, jonka tavoitteena on kuvata ja kehittää prosesseja ja toimintamalleja sekä tukea ministeriön kehittymistä sujuvammaksi, tehokkaammaksi ja oppivaksi organisaatioksi.

Keväällä tehdyssä kyselyssä selvitettiin henkilöstön kokemuksia työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön yhteisistä toimitiloista, joihin ympäristöministeriö muutti vuoden 2024 lopulla. Valtaosa vastaajista piti työskentelyä tiloissa sujuvana tai tyydyttävänä. Suurimmiksi haasteiksi koettiin pistäytymis- ja puhelinkoppien sekä kokoustilojen riittämättömyys, erityisesti lyhyellä varoitusaajalla. Kyselyn tuloksia käsiteltiin ministeriön yhteistoiminta- ja virkajohtoryhmissä sekä yhteistyössä valtioneuvoston kanslian kanssa.

Ympäristöministeriö toteutti loppuvuonna valtion aluehallinnon uudistukseen liittyen Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston osaston rekrytoinnin sekä määräsi osaston yksikön- ja ryhmänpäälliköt. Lisäksi ministeriö osallistui elinvoimakeskusten ylijohantajien rekrytointeihin.

1.6.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Taulukko 8. Henkilöstön sijoittuminen ministeriön eri tehtäväalueille 31.12.2025*

Toiminta-alue	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Vesi- ja luontoympäristö	71	66	65
Ilmasto ja ympäristön suojelu	60	64	65
Kestävä rakentaminen ja asuminen	78	71	73
Konserniohjaus ja kansainvälinen yhteistyö	61	55	55
Viestinnän tulosalue	12	11	11
Johdon tuki	5	5	5
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus	-	-	36

Toiminta-alue	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Yhteensä	287	272	310

* Lukuihin on laskettu mukaan henkilöt, joilla oli virkasuhde ministeriöön vuoden lopussa.

Ministeriön henkilöstömäärä nousi vuodesta 2024 (14 %). Nousu selittyy pääosin 1.3.2025 lakkautetusta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta (Ara) ministeriöön siirtyneiden henkilöiden määrällä. Vuoden aikana eläkkeelle siirtyi kuusi henkilöä. Eläköitymisten seurauksena osa avoimeksi tulleista tehtävistä täytettiin ja kohdennettiin ministeriössä uudelleen.

Taulukko 9. Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön määrä ja rakenne	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Henkilöstön lukumäärä	287	272	310
- miehiä	77	76	90
- naisia	210	196	220
Muutosprosentti edellisvuoteen, %	1,1	-5,2	14
Henkilötyövuodet (HTV)	278	273	302
Henkilöstön keski-ikä (vuotta)	48,2	49,3	49,9
- miehet	51,3	52,4	52,4
- naiset	47,0	48,1	48,9
45 vuotta täyttäneiden osuus, %	63,1	65,8	69,0
Koulutustasoindeksi	6,7	6,9	6,8
- miehet	7,1	7,2	7,0
- naiset	6,6	6,7	6,7
Määräaikaisen henkilöstön osuus, %	27,9	25,0	20,3
- ma. naisia henkilöstöstä	21,6	19,9	17,7
- ma. miehiä henkilöstöstä	6,3	5,1	2,6
Kokoaikaisen henkilöstön osuus, lkm	277	263	300
Osa-aikaisen henkilöstön osuus, lkm	10	9	10

Henkilöstön määrä ja rakenne	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Kokoaikaisen henkilöstön %-osuus	96,5	96,7	96,8
Osa-aikaisen henkilöstön %-osuus	3,5	3,3	3,2

Ikärakenne painottuu edelleen voimakkaasti yli 45-vuotiaisiin. Ministeriön määräaikaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä on laskenut edelleen hieman kahteen aiempaan vuoteen verrattuna. Muutos selittyy suurelta osin edellisen hallitusohjelman toimeenpanon hankkeisiin ja projekteihin palkattujen määräaikaisten virkasuhteiden päättymisellä. Ministeriö tarjosi aiempien vuosien tapaan lähes 20 harjoittelupaikkaa korkeakouluopiskelijoille, mikä puolestaan nostaa määräaikaisten osuutta. Ministeriön koulutustaso on pysynyt edelleen korkealla tasolla.

Taulukko 10. Ministeriön ikärakenne

Ikäryhmä	Toteuma 2023 LKM / %	Toteuma 2024 LKM / %	Toteuma 2025 LKM / %
– 24	4 / 1,4	2 / 0,7	3 / 0,97
25 – 34	41 / 14,3	31 / 11,4	30 / 9,7
35 – 44	61 / 21,3	60 / 22,1	63 / 20,3
45 – 54	87 / 30,3	85 / 31,3	105 / 33,9
55 – 64	91 / 31,7	89 / 32,7	103 / 33,2
65 –	3 / 1,0	5 / 1,8	6 / 1,9
Yhteensä	287 / 100	272 / 100	310 / 100

1.6.2 Työhyvinvointi ja työkykyinvestoinnit

Taulukko 11. Henkilöstön työtyytyväisyys, työkuunto sekä investoinnit työhyvinvointiin

Työhyvinvointi	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025**
Työtyytyväisyysindeksi	3,67	3,53	3,06
- miehet	3,80	*	3,17
- naiset	3,63	*	3,04
- muu	-	-	2,88
Sairauspoissaolopäivät työpäivää/htv	5,0	4,4	5,6
Työterveyshuolto euroa/htv (netto)	802,0	763,6	906,9

*Työtyytyväisyyskyselyn toteutettiin uudella Tutka-järjestelmällä, josta ei ollut ensi vaiheessa saatavilla taustamuuttujien jaottelua mm. miehiin ja naisiin.

** Kyselyn arviointiasteikko muuttui aikaisempaan verrattuna.

Koko henkilöstön työkuunto heikkeni hieman vuoden 2025 aikana sairauspoissaolojen määrällä sekä työterveyshuollon kustannuksilla mitattuna. Hallitusohjelman toteuttaminen ja sen edellyttämät tehtävät kasvattivat henkilöstön työmäärää ja kuormittivat henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista. Vuoden 2025 työterveyshuollon toimenpiteinä jatkuivat mm. työergonomian tukeminen,

työkykyneuvottelut tarvittaessa ja esihenkilötyön tukeminen. Lisäksi esihenkilöitä osallistui valtioneuvoston kanslian järjestämään esihenkilöiden työkykyjohtamisen valmennukseen. Työhyvinvointia on tuettu myös liikunta- ja kulttuuriedun avulla sekä virkistys- ja liikuntatoimikunnan järjestämän toiminnan muodossa.

Työtyytyväisyyskysely (Henkilöstöbaro) toteutettiin ensimmäistä kertaa uudella sisällöllä. Kyselyn arviointiasteikko on muuttunut, ja on nykyisessä kyselyssä 1–4 (aiemmin 1–5). Näin ollen tulokset eivät ole suoraan verrannollisia aiempien kyselyiden tuloksiin. Kokonaistyötyytyväisyysindeksi (3,06) on edelleen hyvällä tasolla. Vastaajamäärä kyselyyn oli edelleen korkea (83,7 %), ja nousi edelliseen vuoteen verrattuna. Oma työhyvinvointi (asteikolla 0–10) arvioidaan myös hyväksi, 8,08. Työtyytyväisyyskyselyn perusteella ympäristöministeriön vahvuudet löytyvät työn sisällöstä ja merkityksellisyydestä. Myös työyhteisö ja esihenkilötyö saavat korkeat arviot. Kehittämisen varaa taas koettiin olevan erityisesti palkkauksen sekä organisaation innovatiivisuuden ja uudistumiskyvyn sekä johtamiskulttuurin osalta. Kyselyn tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä organisaation eri tasoilla. Kukin yksikkö on laatinut kyselyn tulosten perusteella työhyvinvoinnin toimenpidesuunnitelmat, johon on kirjattu toimenpiteitä työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

1.6.3 Osaaminen ja muu aineeton pääoma

Taulukko 12. Henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä investoinnit

Osaamisen kehittäminen	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	667,8	464,9	571,6
Koulutus ja kehittäminen, työpäivää/htv	1,0	1,0	1,4

Vuonna 2025 koulutukseen ja kehittämiseen panostettiin selvästi edellisvuotta enemmän. Erilaisten koulutusten lisäksi ministeriössä tuettiin aiempien vuosien tapaan omaehtoista opiskelua. Vuonna 2025 kahdeksalle henkilölle myönnettiin tukea.

Ministeriöiden yhteinen koulutustarjonta oli vuonna 2025 monipuolista ja sitä toteutettiin sekä virtuaalisessa muodossa että läsnätilaisuuksina. Ympäristöministeriön vuonna 2024 päivitettyt strategiset osaamiset ohjasivat osaamisen kehittämistä

yksiköissä ja osastoilla. Yhteisiin koulutuksiin osallistumisessa painottui erityisesti säädösvalmisteluun liittyvä koulutus ja digitaaliseen osaamiseen liittyvät koulutukset. Myös virkamiesosaamista vahvistavat koulutukset, kuten valtioneuvoston yhteinen perehdyttämisohjelma Valtioneuvostopassi sekä VAHVA-koulutukset olivat suosittuja, samoin kielikurssit. Valtion digitaalista oppimisympäristöä, eOppivaa hyödynnettiin laajemminkin osana yksilöllistä osaamisen kehittämistä.

Ministeriöstä myös osallistuttiin aktiivisesti valtioneuvoston yhteisen osaamisen kehittämisen suunnitteluun.

1.6.4 Tehty työaika ja henkilöstökulut

Taulukko 13. Tehty työaika ja työvoimakustannukset

Työaika ja työvoimakustannukset	Toteuma 2023	Toteuma 2024	Toteuma 2025
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta %	81,9	82,0	81,2
Tehdyn työajan palkat: %-osuus palkkasummasta	77,4	78,5	77,6
Kokonaistyövoimakustannukset, 1 000 euroa	22 647	22 674	25 924
Palkkasumma (ml. välilliset palkat), 1 000 euroa	18 807	18 969	21 525
Tehdyn työajan palkat	14 557	14 890	16 703
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista %	55,5	52,4	55,2

Ministeriön ikärakenne vähentää tehdyn työajan määrää, koska suurella osalla työntekijöistä on pitkät vuosilomat. Vastaavasti monella uudella ministeriön palvelukseen tulevalla on ns. lyhyemmät vuosilomat, mikä nostaa tehdyn työajan määrää. Kokonaistyövoimakustannuksien ja palkkakustannusten taso on noussut, mikä selittyy henkilöstön siirtymisellä 1.3.2025 lakkautetusta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta (Ara) ministeriöön.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

Ympäristöministeriön tilinpäätös koskee ministeriön omaa toimintaa. Suuri osa ympäristöministeriön hallinnonalan määrärahoista käytetään hallinnonalan virastoissa ja aluehallinnossa eikä näiden määrärahojen käyttö näy ympäristöministeriön tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen määrärahojen käytön ja kulujen muutoksia on verrattu ministeriön vuoden 2024 toteutumalukuihin.

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Ympäristöministeriön käytettävissä oli vuonna 2025 kuluva ja aiempien vuosien siirtomäärärahoja yhteensä 240,2 milj. euroa (239,1 milj. euroa v. 2024). Käytettävissä olevat määrärahat pysyivät siten suunnilleen edellisvuoden tasolla.

Ministeriön siirtomäärärahojen kokonaiskäyttö peruutetut määrärahat poislukien oli yhteensä 146,7 milj. euroa (126,2 milj. euroa v. 2024). Kokonaiskäyttö kasvoi edellisvuodesta 20,5 milj. euroa (16,2 %). Muutokseen vaikuttivat erityisesti Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen (Ara) lakkauttamisen myötä ministeriön hallinnoitavaksi siirtyneet avustusvarat. Seuraavalle vuodelle siirtyvien määrärahojen osuus laski edelleen ja oli yhteensä 68,3 milj. euroa, joka oli 30,7 milj. euroa ja 31 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024.

Siirtomenojen lisäksi ministeriö käytti arviomäärärahoina budjetoituja InvestEU-ohjelman kansallista rahoitusosuutta 5,8 milj. euroa ja arvonnlisäveromomentteja yhteensä 1,4 milj. euroa.

Ympäristöministeriön oman hallinnonalan määrärahojen nettokäyttö vuonna 2025 oli 152,0 milj. euroa. Kulutusmenomomenttien (momenttitunnus 01-29) käyttö oli yhteensä 52,1 milj. euroa (34 %) ja siirtomenojen (30-69) käyttö yhteensä 94,1 milj. euroa (62 %). InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus – 5,8 milj. euroa (4 %) – budjetointiin muihin menoihin (90-99). Sijoitusmenoja (70-89) ei ollut.

Ympäristöministeriön hallinnonalan määrärahojen nettokäyttö jakautui luvuittain seuraavasti:

- ympäristöhallinnon toimintamenot (35.01.) 40,0 milj. euroa (26 %)
- ympäristön- ja luonnonsuojelu (35.10.) 88,5 milj. euroa (58 %)
- yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen (35.20.) 26,4 milj. euroa (16 %).

Ympäristöministeriöllä oli käytettävissään valtioneuvoston kanslian hallinnonalan määrärahaa valtioneuvoston yhteisiin hankkeisiin, Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenoihin ja Terveet tilat 2028 -hankkeen toteuttamiseen yhteensä 0,8 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,7 milj. euroa. Hankkeiden arvonnalisäveromenoihin käytettiin valtioneuvoston kanslian arvonnalisäveromomenttia 0,1 milj. euroa.

Ympäristöministeriöllä oli käytettävissään ulkoasianministeriön määrärahaa Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön yhteensä 0,06 milj. euroa. Määräraha käytettiin lähes kokonaan, käyttämättömänä peruutettiin 400 euroa. Yhteistyön arvonnalisäveromenoihin käytettiin ulkoasiainministeriön arvonnalisäveromomenttia noin 15 000 euroa.

Ympäristöministeriö sai 2025 käyttöönsä 1,2 milj. euroa valtiovarainministeriön määrärahaa tuottavuuden edistämiseen. Määrärahasta käytettiin 1,0 milj. euroa Metsähallituksen tuottavuusohjelman toimeenpanoon.

Ympäristöministeriöllä oli vuonna 2025 käytössään opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahaa 0,15 milj. euroa Suomi liikkeelle -ohjelman toteuttamiseen. Määräraha siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2026.

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tulot

Vuonna 2025 ympäristöministeriön tulomomenttien kertymä oli 25,4 milj. euroa (14,0 milj. euroa vuonna 2024). Suurin osa ministeriön tuloista nettoutetaan toimintamenomomentille, joten pääosa tulomomenttien kertymästä, 25,3 milj. euroa, aiheutui siirrettyjen määrärahojen peruutuksista. Peruutetuista määrärahoista uudelleenbudjetoitiin ministeriön käyttöön 17,3 milj. euroa vuodelle 2025 ja 1,3 milj. euroa vuodelle 2026.

Menot

Momentin 35.01.01 (Ympäristöministeriön toimintamenot) käyttö vuonna 2025 oli 36,9 milj. euroa, mikä oli 7 prosenttia (2,4 milj. euroa) enemmän kuin vuonna 2024. Kasvu aiheutui Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen perustamisesta ministeriön yhteyteen. Toisaalta määräaikaisten hankkeiden päättymisen ja tuottavuusohjelman mukaiset säästötoimet vähensivät momentin käyttöä erityisesti

ostopalveluiden osalta. Vuodelle 2026 määrärahaa siirtyi 16,7 milj. euroa. Summasta noin 5,0 milj. euroa on sidottu T&K-hankintapäätöksiin ja -myöntöihin ja 1,8 milj. euroa on varattu REPowerEU-kokonaisuuden toteutukseen.

Ympäristöministeriö käytti hallinnonalan arvonlisäveromomenttia 35.01.29 yhteensä 1,3 milj. euroa, mikä on 23 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024 (1,7 milj. euroa). Arvonlisäverojen vähäisempi käyttö on seurausta vähentyneistä ostopalveluista. Momentilta vähennettiin kolmannessa lisätalousarviossa 1,9 milj. euroa tarvearvioon perustuen. Vähennys osoittautui liian suureksi ja momentti ylittyi 1 319 eurolla joulukuussa. Ministeri myönsi momentille ylitysluvan.

Momentti 35.01.65 (Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 0,1 milj. euroa.

Momentti 35.10.20 (Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 1,2 milj. euroa. Momentin vuoden 2023 määrarahasta 1,3 milj. euroa peruutettiin vuoden 2025 kolmannessa lisätalousarviossa ja summa budjetoitiin uudelleen vuoden 2026 talousarvioon. Määrärahan peruuttaminen ja uudelleenbudjetointi aiheutui panssarilaiva Ilmarisen hyllyn öljyntyhjennysoperaatiossa tarvittavien hankintojen viivästyneisyydestä.

Momentti 35.10.21 (Eräät luonnonsuojelun menot) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 5,5 milj. euroa. Siirtyvästä erästä pääosa käytetään Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon.

Momentti 35.10.22 (Eräät ympäristömenot) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 4,0 milj. euroa. Siirtyvä erä käytetään pääosin ympäristöhallinnon tehtäviin aluehallinnossa.

Momentti 35.10.23 (Itämeren ja vesien suojelun edistäminen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 7,3 milj. euroa. Määrärahaa käytetään vesiensuojelun edistämiseen.

Momentti 35.10.31 (Avustukset kuntien ilmastosuunnitelmiin) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentti poistettiin vuoden 2024 talousarviosta, kun Orpon hallitus perui kunnille asetetun veloitteen laatia ilmastosuunnitelma. Ministeriöllä oli kirjanpidossaan vuoden 2023 määrärahaa, josta käytettiin 1,4 milj. euroa ja peruutettiin 0,4 milj. euroa.

Momentti 35.10.52 (Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määräraha käytettiin kokonaisuudessaan vuonna 2025.

Momentti 35.10.61 (Vesien- ja ympäristöhoidon tukeminen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 19,8 milj. euroa. Momentin vuoden 2023 määrarahasta peruutettiin kolmannessa lisätalousarviossa 11,55 milj. euroa, ja summa uudelleenbudjetoitiin 2025 talousarvioon. Uudelleenbudjetoinnilla varmistettiin jo myönnettyjen ravinteiden kierrätyksen ja energiatehokkuuden avustushankkeiden loppuunsaattaminen.

Momentti 35.10.63 (Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 0,7 milj. euroa.

Momentti 35.10.66 (Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet) on kaksivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 0,2 milj. euroa.

Momentti 35.10.67 (Siirto ympäristövahinkorahastolle) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Ympäristövahinkorahasto aloitti toimintansa 2025, ja määräraha siirrettiin kokonaisuudessaan rahaston käyttöön.

Momentti 35.20.01 (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot) on kaksivuotinen siirtomääräraha. Määräraha siirtyi ympäristöministeriölle Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen lakkauttamisen myötä. Vuoden 2024 siirtynyt määräraha (1,1 milj. euroa) uudelleenbudjetoitiin vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa momentille 35.01.01.

Momentti 35.20.04 (Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen) on kolmivuotinen siirtomääräraha, joka poistettiin talousarviosta 2025. Ministeriöllä oli kirjanpidossaan momentin vuoden 2024 määrärahaa, jota siirtyi seuraavalle vuodelle 0,15 milj. euroa käytettäväksi järjestelmän kehitystyön loppuunsaattamiseen.

Momentti 35.20.06 (Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma) on kolmivuotinen siirtomääräraha, joka poistettiin talousarviosta 2025. Ministeriöllä oli kirjanpidossaan momentin vuoden 2024 määrärahaa, jota siirtyi seuraavalle vuodelle 0,6 miljoonaa euroa käytettäväksi hankkeen loppuunsaattamiseen.

Momentti 35.20.31 (Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Talousarviossa momentin kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste mutta kohdennusperusteena juoksevassa kirjanpidossa sekä Arassa että ministeriössä vuonna 2025 on käytetty maksatuspäätöstä. Kohdennus on oikaistu tilinpäätökseen. Avustusten käsittelyä on muutettu 2026 kirjanpitoon siten, että myös juokseva kirjanpito kohdennetaan myöntöpäätösperusteisesti. Vuoden 2023 määrärahasta myönnettyjen, päättyneiden hankkeiden maksamaton osuus palautettiin taseesta ja peruutettiin yhdessä sitomattoman määrärahan kanssa, yhteensä 1,2 milj. euroa. Momentin määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 0,4 milj. euroa.

Momentti 35.20.33 (Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Ohjelman toimenpiteet käynnistyivät 2025 ja momentin määräraha siirtyi seuraavalle vuodelle 0,14 milj. euroa.

Momentti 35.20.34 (Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Vuoden 2023 määrärahasta 4,6 milj. euroa uudelleenbudjetoitiin vuodelle 2025 toisessa lisätalousarviossa. Momentin määrärahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 4,5 milj. euroa. Määrärahoista jäi peruutettavaksi 1,0 milj. euroa.

Momentti 35.20.35 (Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrärahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 2,3 milj. euroa.

Momentti 35.20.37 (Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Vuoden 2023 määrärahasta uudelleen budjetoitiin 60 000 euroa vuodelle 2025 toisessa lisätalousarviossa ja se myös siirtyi seuraavalle vuodelle. Määrärahoista jäi peruutettavaksi 0,3 milj. euroa.

Momentti 35.20.52 (Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Vuoden 2023 määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Talousarviossa momentin kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste mutta kohdennusperusteena juoksevassa kirjanpidossa sekä Arassa että ministeriössä vuonna 2025 on käytetty maksatuspäätöstä. Kohdennus on oikaistu tilinpäätökseen. Vuoden 2023 määrärahasta myönnettyjen, päättyneiden hankkeiden maksamaton osuus palautettiin taseesta ja peruutettiin yhdessä sitomattoman määrärahan kanssa, yhteensä 1,8 milj. euroa.

Momentti 35.20.53 (Avustukset työpaikkakiinteistöjen sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Vuoden 2023 määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Talousarviossa momentin kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste mutta kohdennusperusteena juoksevassa kirjanpidossa sekä Arassa että ministeriössä vuonna 2025 on käytetty maksatuspäätöstä. Kohdennus on oikaistu tilinpäätökseen. Vuoden 2023 määrärahasta myönnettyjen, päättyneiden hankkeiden maksamaton osuus palautettiin taseesta talousarvioon. Määrärahasta jäi peruutettavaksi määrärahaa 0,2 milj. euroa.

Momentti 35.20.54 (Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Siirtynyt määräraha 0,5 milj. euroa peruutettiin kokonaisuudessaan.

Momentti 35.20.55 (Avustukset korjaustoimintaan) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Määräraha siirtyi ministeriöön Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta. Talousarviossa momentin kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste mutta kohdennusperusteena juoksevassa kirjanpidossa sekä Arassa että ministeriössä vuonna 2025 on käytetty maksatuspäätöstä. Tilinpäätökseen tilanne on oikaistu, ja taseesta on siirretty talousarvioon vuoden 2023 määrärahoista myönnettyjen, päättyneiden hankkeiden maksamattomatta jääneet määrarahat. Vuoden 2023 määrärahasta jäi peruutettavaksi 82 631 euroa. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 4,3 milj. euroa. Avustusten käsittelyä on muutettu 2026 kirjanpitoon siten, että myös juokseva kirjanpito kohdennetaan myöntöpäätösperusteisesti.

Momentti 35.20.56 (Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi) on kolmivuotinen siirtomääräraha. Ministeriöllä oli kirjanpidossaan momentin vuoden 2023 määrärahaa 400 euroa, joka peruutettiin.

Momentti 35.20.95 (InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus) on arviomäärärahana budjetoitu, vuonna 2022 talousarviossa annetun ja käytetyn valtuuden (yht. 45,65 milj. euroa) ensimmäinen rahoituserä. Rahoitusvälineellä tuetaan investointeja, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta tai uusitaan lämmitysjärjestelmiä uusiutuvia energiamuotoja, kuten maalämpöä, tuuli- ja aurinkoenergiaa hyödyntäviksi. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan ohjelman kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen.

Valtuudet

Ympäristöministeriölle myönnettiin momentille 35.10.63 vuoden 2025 talousarviossa 10,0 milj. euron valtuus tehdä sopimuksia ja antaa sitoumuksia valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston, Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) ja Helmi-ohjelman toteuttamiseksi. Valtuutta ei käytetty vuonna 2025.

Ympäristöministeriölle myönnettiin momentille 35.20.95 vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa 45,65 milj. euron valtuus ehdä InvestEU-ohjelman kansalliseen rahoitusosuuteen kohdistuvia sitoumuksia. Valtuus käytettiin 2022 ja suunnitelman mukaisesti ensimmäinen maksuosuus, 5,83 milj. euroa, maksettiin 2025. Valtuuden käytöstä aiheutuu 19,91 milj. euron meno sekä vuonna 2026 että vuonna 2027.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Ympäristöministeriön vuoden 2025 tilikauden kulujäämä oli 154,4 milj. euroa, 25,7 milj. euroa (20 %) edellisvuotta suurempi.

Siirtotalouden kulut (102,8 milj. euroa) nousivat 25,9 milj. euroa (34 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtui pääasiassa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) lakkauttamisen myötä ministeriöön Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselle (Varke) siirtyneistä avustustehtävistä. Uusien tehtävien myötä siirtotalouden kuluja kohdennettiin myös uusille sektoriluokille eli hyvinvointialuehallinnolle sekä kotitalouksille. InvestEU-maksuosuus (5,8 milj. euroa, 6 % kokonaisuudesta) korotti siirtotalouden kuluja osaltaan. Siirtotalouden kuluja maksettiin eniten yrityksille (68 %, yht. 70,2 milj. euroa), määrä kasvoi 22 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna. Summaan sisältyy ministeriön rahoitus Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin, 52,3 milj. euroa. Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle, 15,3 milj. euroa (15 % siirtotalouden kuluista), kasvoivat myös 22 prosenttia. Muiden sektorien osuus siirtotalouden kuluista oli vähäinen (1–4 % sektoriluokittain).

Toiminnan kulut - 52,8 milj. euroa - kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 milj. euroa (1 %). Henkilöstökulut kasvoivat 3,2 milj. euroa (14 %) Varken perustamisen sekä valtion palkkatarkistuksen myötä ja olivat 25,7 milj. euroa. Toisaalta palvelujen ostot laskivat 2,5 milj. euroa määräaikaisten hankkeiden päättymisen ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden myötä. Myös muiden kulujen määrä väheni 0,3 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa pienemmistä matkustuskuluista (-0,4 milj. euroa). Aralta siirtyneet talousjärjestelmät lisäsivät poistojen määrää mutta toisaalta vesien- ja merenhoidon tietojärjestelmän Pisanan hallinnansiirto Suomen

ympäristökeskukselle vähensi niitä. Muutosten yhteisvaikutus pienensi postojen määrää 0,1 milj. euroa (14 %). Muiden kululajien muutokset eivät olleet merkittäviä kokonaisuuden kannalta.

Toiminnan tuotot olivat 2,7 milj. euroa ja ne kasvoivat 0,3 milj. euroa (11 %) edellisestä vuodesta. Toiminnan tuotot koostuivat pääasiassa yhteisrahoitteisten (59 %, 1,5 milj. euroa) sekä yhteistoiminnan (15 %, 0,4 milj. euroa) hankkeiden tuotoista sekä julkisoikeudellisten suoritteiden myynnistä (23 %, 0,6 milj. euroa). Muiden tuottoryhmien osuus kokonaisuudesta on vähäinen (3 %, yht. 0,1 milj. euroa). Maksullisen toiminnan tuottojen osuus kasvoi merkittävästi energiatodistusrekisteröntien (0,4 milj. euroa) ja asumisoikeusasuntojen hakuun tarvittavien järjestysnumeroiden (0,2 milj. euroa) laskutuksen siirryttyä Aran lakkauttamisen myötä ympäristöministeriöön. Vuonna 2024 ministeriön maksullisen toiminnan tuotot olivat vain 3 980 euroa. Muut toiminnan tuotot vähenivät 15 % useiden Pohjoismaisen ministerineuvoston rahoittamisen hankkeiden päätyttyä 2024 aikana.

1.7.4 Tase

Taseen loppusumma oli 84,2 milj. euroa, vähenemää edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,0 milj. euroa (2 %). Aralta ministeriöön siirtyneet tietojärjestelmät nostivat aineettomien oikeuksien määrää siirtohetkellä 2,2 milj. euroa. Vuonna 2024 valmistuneen vesien ja mertensuojelun Pisara-tietojärjestelmän hallinnansiirto Suomen ympäristökeskukselle puolestaan vähensi aineettomien oikeuksien määrää 4,5 milj. euroa. Poistojen vaikutus aineettomien oikeuksien tasearvoon oli -0,8 milj. euroa. Vuonna 2025 aloitettu EPBD-direktiivin edellyttämien energiatodistusjärjestelmään tarvittavien muutosten kehitystyö näkyi keskeneräisten hankintojen lisäyksenä (0,3 milj. euroa). Käyttöomaisuusarvopapereissa ja muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa ei ollut muutoksia.

Myyntisaamisten määrä moninkertaistui maksullisen toiminnan laajentumisen myöntä ja oli 0,1 milj. euroa. Siirtosaamisten kokonaissummaa vähensi erityisesti kahden vuoden 2024 hankesaamisen purku (yht. 0,3 milj. euroa). Muiden lyhytaikaisen saamisten summaa kasvattivat erityisesti EU-hankkeiden vuoden 2025 tuottojen jaksotukset (yht. 0,9 milj. euroa).

Taseen oman pääoman muutokset johtuvat pääasiassa Aran taseen yhdistämisestä ympäristöministeriön taseeseen, käyttöomaisuuden hallinnansiirroista sekä tilikauden tuotto- ja kulujäämän muutoksesta. Oma pääoma väheni yhteensä 20,1 milj. euroa (39 %). Lyhytaikaisen vastattavan puolella yhdystilivelka kaksinkertaistui erityisesti Ympäristövahinkorahastolle momentilta 35.10.67 siirretyn rahoituksen

myötä (3,0 milj. euroa). Hanketoimintaan saatuja ennakoita purettiin vuoden 2025 aikana, ja ennakoiden määrä väheni 0,3 milj. euroa (38 %). Ostovelkojen määrä väheni 0,4 milj. euroa (-3 %), kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset kasvoivat 23 % ja edelleen tilitettävät erät 19 %; summat ovat kuitenkin taseen kokonaissummaan nähden vähäisiä. Siirtovelat kasvoivat 0,9 milj. euroa (20 %), kasvun syynä oli mm. Aralta siirtyneen lomapalkkavelan kirjaus. Muiden lyhytaikaisten velkojen summa koostuu pääasiassa myöntöpäätösperusteella kirjattujen avustusten toistaiseksi maksamattomista osuuksista. Näiden määrä kasvoi 13,6 milj. euroa (119 %) erityisesti Aralta siirtyneiden avustusten myötä.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ympäristöministeriön virkajohtoryhmä arvioi 16.2.2026 kokouksessa mahdollisia toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia viime vuoden arviointituloksiin. Lisäksi todettiin vuonna 2025 toteutetut kehittämistoimet ja vuonna 2026 toteutettavat kehittämistoimet.

Riskienarviointi toteutettiin alkukesästä 2025. Aiempiin riskiarviointeihin verrattuna suurimpina riskien aiheuttajina toistuivat edelleen taloudellinen tilanne, henkilöstöressurit, henkilöstön jaksaminen sekä kotimaan politiikan muutokset. Uusina riskeinä tunnistettiin mm. geopolitiikan arvaamattomuus, hybridi- tai fyysiset uhat, vähentynyt kansainvälinen rahoitus, epäjohtonmukainen ulkomaanpolitiikka sekä etätyökäytäntöjen tietoturva.

Ohjausympäristö (ka. 3,3)

Valtion tuottavuusohjelma ja edelleen vähenevät henkilöstöressurit aiheuttavat haasteita tavoitteiden saavuttamiseen, osaamisen kehittämiseen sen ylläpitoon. Henkilöstöriski on tunnistettu jo vuosien 2023–2025 riskienarvioinneissa yhtenä suurimpana riskinä. Toiminnan pois priorisointi, toimintaprosessien arviointi ja kehittäminen ja prosessijohtamisen kehittäminen on tunnistettu keinoina hallita tuottavuusohjelman aiheuttamia henkilöstöriskejä.

Riskienhallinta (ka. 3,2)

Ympäristöministeriön riskienhallinnan kehittämistyö jatkuu kokonaisriskienhallinnan kehittämistyönä ja osana toimintaprosessien kehittämistä. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen toiminta ministeriön yhteydessä asettaa erityisiä vaatimuksia riskienhallinnan ja valvontamenettelyjen toimivuuden varmistamiseen.

Valvontamenettelyt (muutos ka. 3,5 >> 3,0)

Valvontamenettelyissä kehittämiskohteiksi on edelleen tunnistettu sijaisten osaminen, mutta tuottavuusohjelma aiheuttaa haasteita sijaisuusresursseille. Valvontamenettelyjä tullaan kehittämään osana riskienhallinnan kehittämistyötä ja toimintaprosessien kehittämistä.

Tieto ja viestintä (ka. 3,4)

Talousraportointia on kehitetty, mutta indikaattorit ovat edelleen kehittämiskohteita. Tiedonhallintaan ja kyberturvallisuuteen liittyvien vaatimusten toteuttamistyö on erityisenä painopisteenä vuonna 2026. Ministeriön viestinnän keskittäminen valtioneuvoston kansliaan aiheuttaa epävarmuutta viestinnän toimivuudesta jatkossa.

Seurantatoimenpiteet (muutos ka. 3,3 >> 3,0)

Kehittämiskohteiksi on jo aiemmin tunnistettu erilaisten sisäisten arviointien toteuttaminen ja niihin liittyvä ohjeistus. Toimintaprosessien kehittämisen ohella luodaan myös menettelyt prosessijohtamiselle ja seurantatoimenpiteille.

Sisäisen valvonnan tilan arvioidaan olevan edelleen melko hyvällä tasolla. Vuonna 2026 toteutettavat kehittämistoimet tulevat jatkossa antamaan luotettavamman kuvan nykytilasta.

1.9 Arviointien tulokset

METSO-ohjelman (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2008–2025) [loppuarviointi](#) julkaistiin 5.2.2025. Riippumattoman arviointiraportin mukaan METSO-ohjelman suojelutoimenpiteiden ja niitä tukevien toimenpiteiden kokonaisuus on ollut tasapainoinen ja tarkoituksenmukainen. Ohjelma on saavuttanut laajan hyväksyttävyyden ja toteuttajien sitoutuminen on ollut vahvaa. Ohjelman rahoitus ja resurssit eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä pysäyttämään metsäisten luontotyyppien ja -lajien taantumista. Loppuarviointi tuotti myös suosituksia ja kehitysehdotuksia ohjelman jatkokaudelle.

Saaristomeri-ohjelman tavoite on saada valuma-alueen maatalouden kuormitus pois HELCOM:n pahimpien kuormittajien hot spot -listalta vuoden 2027 loppuun mennessä. 28.8.2025 julkaistiin arviointi hot spot:n tilasta. Sen mukaan alueen maatalouden kuormituksen hillitsemiseksi on tehty viime vuosina paljon töitä ja vesiensuojelutoimissa ja hot spotin poistoedellytysten täyttämässä

on edistynyt. Annetuista hot spotin poiston ehdoista yli kaksi kolmannesta (17/23) täyttyy. Täyttyneet ehdot koskevat mm. tavoitteiden asettamista, kuormituksen hallintasuunnitelmaa, seuranta- ja rahoitusta, peltojen kasvipeitteisyyttä, erilaisia vesiensuojelukeinoja kuten maanparannusaineiden käyttöä ja vesistökuunnostuksia sekä ravinteiden kierrätystä. Täyttymättömät ehdot puolestaan koskevat mm. lannanlevitysalaa suhteessa eläinmääriin, lannan varastoinnin ja levityksen toteutusta, ammoniakkipäästöjä ja Saaristomereen päätyvän maatalouden ravinnekuormituksen kehitystä. Haasteet siis liittyvät pitkälti tuotantoeläintalouteen ja lantaan, etenkin siihen, että lantaa kertyy liikaa joillekin alueille eikä siirtämisen haasteita ole onnistuttu ratkomaan.

Eduskunnan toimeksiannosta toteutettu jätelain muutoksen 714/2021 [JÄLKI-arviointi](#) valmistui 2025. Arvioinnin keskiössä ovat erityisesti vaikutukset pk-yrityksiin sekä kierrätyksen kehitykseen. Selvityksen mukaan yhdyskuntajätteen kierrätys ei ole edennyt toivotulla tavalla. Tarvitaan todennäköisesti lisätoimia kierrätyksen lisäämiseksi erityisesti biojätteen ja muovipakkausjätteen osalta. Toimijakentän pahimmat skenaariot jätelakiuudoksen aiheuttamista haitallisista vaikutuksista pk-jäteyritysten markkinakehitykseen eivät tutkimusjaksolla realisoituneet. Myöskään vaikutukset jätehuollon hintoihin eivät osoita vahvoja merkkejä muutoksista suuntaan tai toiseen. Mahdolliset vaikutukset markkinoihin voivat ilmetä vielä pitkään selvityksen jälkeenkin. Tuottajavastuuseen sekä muihin menettelyihin liittyvien lakimuutosten vaikutukset ovat monensuuntaisia. Uudet käytännöt ovat yhtäällä sujuvoituneet, mutta myös osin kasvattaneet hallinnollista taakkaa.

1.10 Yhteenvetotiedot väärinkäytöksistä

1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Kansallinen rahoitus

Ympäristöministeriössä ei ole kertomusvuonna havaittu uusia valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin liittyviä, toimenpiteisiin johtaneita väärinkäytöksiä tai rikoksia.

EU-rahoitus

EU-rahoituksessa ei ole kertomusvuonna havaittu toimenpiteisiin johtaneita väärinkäytöksiä tai rikoksia.

1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kansallinen rahoitus

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksessa tehtiin kaksi erityisryhmien investointiavustusten takaisinperintää maaliskuun ja joulukuun 2025 välisenä aikana, yhteensä 149 595 euroa.

EU-rahoitus

EU-rahoituksessa ei kertomusvuonna ole tehty takaisinperintäpäätöksiä.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi

		Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2025	Vertailu Tilinpäätös -Talousarvio	Toteutuma %
11.	VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	0,00	1 758	1 758,42	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	0,00	1 758	1 758,42	0,00	100
12.	SEKALAISET TULOT	14 010 300,89	25 307 425	25 307 425,17	0,00	100
12.35.99.	Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	144 389,61	-31 759	-31 758,57	0,00	100
	12.35.99.1. Maksullinen toiminta	3 980,00	2 928	2 927,60	0,00	100
	12.35.99.2. Muut sekalaiset tulot	96 051,02	-34 686	-34 686,17	0,00	100
	12.35.99.3. EU-rahoitus	44 358,59	0	0,00	0,00	0
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	13 839 812,94	25 319 852	25 319 852,25	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	26 098,34	19 331	19 331,49	0,00	100
13.	KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	58,80	69	68,88	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	58,80	69	68,88	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		14 010 359,69	25 309 252	25 309 252,47	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
23.	VALTIONEUVOSTON KANSLIA	-	376 293,92	396 565	341 995,28	54 570,16	396 565,44	0,00	513 237,85	813 758,24	665 933,90	147 824,34
23.01.01.	Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (netto)	Siirtomääräraha 3 v.	167 000,00	156 000	101 429,84	54 570,16	156 000,00	0,00	317 563,62	473 563,62	325 739,28	147 824,34
	23.01.01.2. Valtioneuvoston yhteinen toiminta ja hankkeet (EK) (varattu)	-	167 000,00	156 000	101 429,84	54 570,16	156 000,00	0,00	317 563,62	473 563,62	325 739,28	147 824,34
23.01.03.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	Siirtomääräraha 2 v.	140 384,96	144 520	144 520,39	-	144 520,39	0,00	-	144 520,39	144 520,39	-
	23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja muut menot	-	140 384,96	144 520	144 520,39	-	144 520,39	0,00	-	144 520,39	144 520,39	-
23.01.25.	Terveet tilat 2028	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	195 674,23	195 674,23	195 674,23	-
	23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	-	-	-	-	-	-	-	195 674,23	195 674,23	195 674,23	-
23.01.29.	Arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	68 908,96	96 045	96 045,05	-	96 045,05	0,00	-	-	-	-
24.	ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	-	14 688	14 688,00	-	14 688,00	0,00	58 000,00	58 000,00	57 600,00	-
24.01.29.	Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	-	14 688	14 688,00	-	14 688,00	0,00	-	-	-	-
	24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	-	-	14 688	14 688,00	-	14 688,00	0,00	-	-	-	-
24.90.20.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	58 000,00	58 000,00	57 600,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
28.	VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	11 729,03	0	0,00	-	0,00	0,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 030 048,05	-
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	11 729,03	0	0,00	-	0,00	0,00	-	-	-	-
28.70.20.	Tuottavuuden edistäminen	Siirtomääräraha 2 v.	-	-	-	-	-	-	1 200 000,00	1 200 000,00	1 030 048,05	0,00
29.	OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	150 000	-	150 000,00	150 000,00	0,00	-	150 000,00	-	150 000,00	
29.90.51.	Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen	Siirtomääräraha 2 v.	-	150 000	-	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	150 000,00	-	150 000,00
	29.90.51.5. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen (KPY)	-	-	150 000	-	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	150 000,00	-	150 000,00
	29.90.51.5.4. Suomi liikkeelle -ohjelma (EK) (enintään)	-	-	150 000	-	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	150 000,00	-	150 000,00
35.	YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	132 034 546,25	156 693 360	101 468 729,19	55 224 630,52	156 693 359,71	0,00	88 436 638,71	238 010 431,31	144 898 048,92	67 962 882,09

Päälukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.01.01.	Ympäristöministeriön toimintamenot (netto)	Siirtomääräraha 2 v.	35 596 500,00	40 702 093	23 959 031,01	16 743 061,99	40 702 093,00	0,00	12 974 704,93	53 676 797,93	36 857 743,24	16 743 061,99
	35.01.01.01. Yhteiset menot (KPY)	-	26 240 500,00	27 713 026	19 597 874,13	8 115 151,87	27 713 026,00	0,00	6 274 145,52	33 987 171,52	25 872 019,65	8 115 151,87
	35.01.01.02. A-Kruunu Oy:stä luopumisen selvitystyö (EK) (varattu)	-	200 000,00	-	-	-	-	-	130 647,45	130 647,45	54 654,75	0,00
	35.01.01.03. REPowerEU YM (EK) (varattu)	-	2 583 000,00	2 319 067	507 377,70	1 811 689,30	2 319 067,00	0,00	1 848 252,36	4 167 319,36	2 355 630,06	1 811 689,30
	35.01.01.03.2. REPowerEU YM YTY-digi (RRF P5C1R1)	-	1 800 000,00	2 000 000	476 780,81	1 523 219,19	2 000 000,00	0,00	1 451 233,48	3 451 233,48	1 928 014,29	1 523 219,19
	35.01.01.03.3. REPowerEU YM YLP (RRF P5C1R1)	-	783 000,00	319 067	30 596,89	288 470,11	319 067,00	0,00	397 018,88	716 085,88	427 615,77	288 470,11
	35.01.01.05. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (KPY)	-	-	3 996 000	2 905 842,57	1 090 157,43	3 996 000,00	0,00	-	3 996 000,00	2 905 842,57	1 090 157,43
	35.01.01.06. KV-menot	-	1 400 000,00	1 400 000	874 747,79	525 252,21	1 400 000,00	0,00	294 585,04	1 694 585,04	1 169 332,83	525 252,21
	35.01.01.07. Kehittäminen ja suunnittelu (KPY)	-	4 319 000,00	5 020 000	63 457,59	4 956 542,41	5 020 000,00	0,00	4 316 805,79	9 336 805,79	4 380 263,38	4 956 542,41
	35.01.01.08. Eräät korvaukset (KPY)	-	854 000,00	254 000	9 731,23	244 268,77	254 000,00	0,00	110 268,77	364 268,77	120 000,00	244 268,77
35.01.29.	Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Arviomääräraha	1 678 002,15	1 289 567	1 289 567,11	-	1 289 567,11	0,00	-	-	-	-

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.01.65.	Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon	Siirtomääräraha 3 v.	2 165 000,00	1 704 000	1 692 685,00	11 315,00	1 704 000,00	0,00	236 000,00	1 940 000,00	1 876 788,94	63 211,06
	35.01.65.1. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (KPY)	-	1 780 000,00	1 319 000	1 307 685,00	11 315,00	1 319 000,00	0,00	1 000,00	1 320 000,00	1 307 303,93	12 696,07
	35.01.65.2. Pidä Saaristo Siistinä ry. (KPY)	-	235 000,00	235 000	235 000,00	-	235 000,00	0,00	235 000,00	470 000,00	419 485,01	50 514,99
	35.01.65.3. Yleisavustus Suomen Metsästäjäliitto ry:lle	-	150 000,00	150 000	150 000,00	-	150 000,00	0,00	-	150 000,00	150 000,00	0,00
35.10.20.	Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito	Siirtomääräraha 3 v.	2 260 000,00	1 140 000	47 800,60	1 092 199,40	1 140 000,00	0,00	1 890 317,64	3 030 317,64	492 826,32	1 237 491,32
35.10.21.	Eräät luonnonsuojelun menot	Siirtomääräraha 3 v.	7 234 500,00	7 150 700	1 791 138,22	5 359 561,78	7 150 700,00	0,00	2 569 649,23	9 720 349,23	4 260 538,84	5 459 810,39
	35.10.21.01. Eräät luonnonsuojelun menot (KPY)	-	-	7 120 700	1 761 138,22	5 359 561,78	7 120 700,00	0,00	-	7 120 700,00	1 761 138,22	5 359 561,78
	35.10.21.02. Heinolan lintuhoitola	-	-	30 000	30 000,00	-	30 000,00	0,00	-	30 000,00	30 000,00	0,00
35.10.22.	Eräät ympäristömenot	Siirtomääräraha 3 v.	3 805 000,00	2 742 000	269 533,65	2 472 466,35	2 742 000,00	0,00	4 147 924,63	6 889 924,63	2 502 168,75	4 022 315,64
	35.10.22.1. Eräät ympäristömenot	-	2 905 000,00	1 842 000	158 137,89	1 683 862,11	1 842 000,00	0,00	2 618 938,50	4 460 938,50	1 719 568,40	2 741 370,10
	35.10.22.2. ELY-keskusten lupavoimavarat (RRF, P1C112) (EK) (varattu)	-	-	-	-	-	-	-	365 440,24	365 440,24	0,00	0,00
	35.10.22.3. Saamelainen ilmastoneuvosto (EK) (enintään)	-	150 000,00	150 000	896,80	149 103,20	150 000,00	0,00	273 637,76	423 637,76	153 580,45	270 057,31
	35.10.22.4. Ilmastopaneeli (EK) (enintään)	-	750 000,00	750 000	110 498,96	639 501,04	750 000,00	0,00	889 908,13	1 639 908,13	629 019,90	1 010 888,23

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.10.23.	Itämeren ja vesien suojelun edistäminen	Siirtomääräraha 3 v.	6 073 000,00	6 303 057	928 826,62	5 374 230,38	6 303 057,00	0,00	5 775 229,13	12 078 286,13	4 770 331,92	7 307 954,21
35.10.31.	Avustukset kuntien ilmastosuunnitelmiin	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	1 836 428,43	1 836 428,43	1 372 233,93	0,00
35.10.52.	Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	Siirtomääräraha 3 v.	49 640 000,00	52 325 000	52 325 000,00	-	52 325 000,00	0,00	-	52 325 000,00	52 325 000,00	0,00
35.10.61.	Vesien- ja ympäristönhoidon tukeminen	Siirtomääräraha 3 v.	13 190 000,00	12 043 188	-	12 043 188,00	12 043 188,00	0,00	36 701 430,34	48 744 618,34	17 443 775,00	19 750 843,34
	35.10.61.01. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen	-	10 690 000,00	-	-	-	-	-	8 650 000,00	8 650 000,00	942 344,66	7 707 655,34
	35.10.61.02. Peltojen kipsikäsittely ja ravinnekierrätys (RRF P1CS11) (EK) (varattu)	-	2 500 000,00	-	-	-	-	-	1 720 000,00	1 720 000,00	1 720 000,00	0,00
	35.10.61.1. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen	-	-	-	-	-	-	-	25 840 563,64	25 840 563,64	14 290 563,64	0,00
	35.10.61.3. Ravinnekierrätys (RRF P1CS11) (EK) (varattu)	-	-	-	-	-	-	-	490 866,70	490 866,70	490 866,70	0,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen			Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot						
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.10.63.	Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot	Siirtomääräraha 3 v.	807 744,10	836 755	211 343,97	625 410,63	836 754,60	0,00	173 522,11	1 010 276,71	212 603,19	725 410,63
	35.10.63.1. Luonnonsuojelualueiden hankinnasta ja korvauksesta aiheutuvat menot	-	707 744,10	836 755	211 343,97	625 410,63	836 754,60	0,00	1 259,22	838 013,82	212 603,19	625 410,63
	35.10.63.2. Yhteistoimintasopimusten perusteella maksettavat palkkiot (EK) (enintään)	-	100 000,00	0	-	-	-	0,00	172 262,89	172 262,89	0,00	100 000,00
35.10.66.	Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	Siirtomääräraha 2 v.	2 162 000,00	2 062 000	1 886 830,42	175 169,58	2 062 000,00	0,00	281 795,80	2 343 795,80	2 168 626,22	175 169,58
35.10.67.	Siirto Ympäristövahinkorahastolle	Siirtomääräraha 3 v.	-	3 000 000	3 000 000,00	-	3 000 000,00	0,00	-	3 000 000,00	3 000 000,00	0,00
35.20.01.	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (nettob)	Siirtomääräraha 2 v.	-	-	-	-	-	-	1 130 939,72	1 130 939,72	0,00	0,00
35.20.04.	Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen	Siirtomääräraha 3 v.	1 297 800,00	-	-	-	-	-	747 743,36	747 743,36	592 927,84	154 815,52
35.20.06.	Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma (RRF P1C3I2)	Siirtomääräraha 3 v.	600 000,00	-	-	-	-	-	2 119 270,07	2 119 270,07	1 300 424,05	600 000,00
35.20.31.	Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen	Siirtomääräraha 3 v.	-	5 000	-	5 000,00	5 000,00	0,00	9 597,29	14 597,29	-1 575 494,71	399 352,00
35.20.33.	Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen	Siirtomääräraha 3 v.	1 825 000,00	3 650 000	3 505 532,00	144 468,00	3 650 000,00	0,00	1 825 000,00	5 475 000,00	5 330 532,00	144 468,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahalaaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.20.34.	Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen	Siirtomääräraha 3 v.	-	4 600 000	137 200,00	4 462 800,00	4 600 000,00	0,00	9 218 590,00	13 818 590,00	3 682 588,00	4 462 800,00
35.20.35.	Avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon	Siirtomääräraha 3 v.	3 700 000,00	3 700 000	1 430 170,59	2 269 829,41	3 700 000,00	0,00	4 638 490,64	8 338 490,64	6 068 661,23	2 269 829,41
35.20.37.	Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamistoteuttamiseen	Siirtomääräraha 3 v.	-	60 000	-	60 000,00	60 000,00	0,00	418 858,01	478 858,01	26 293,16	60 000,00
	35.20.37.1. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (RRF, P1C112) (EK) (varattu)	-	-	-	-	-	-	-	148 084,68	148 084,68	10 000,00	0,00
	35.20.37.2. Kansallinen vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamisen tukeminen	-	-	-	-	-	-	-	270 773,33	270 773,33	16 293,16	0,00
35.20.52.	Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	590 604,82	590 604,82	-1 291 769,00	0,00
35.20.53.	Avustukset työpaikkakiinteistöjen sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	13 040,56	13 040,56	-206 250,00	0,00
35.20.54.	Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	530 622,00	530 622,00	0,00	0,00
35.20.55.	Avustukset korjaustoimintaan	Siirtomääräraha 3 v.	0,00	7 550 000	3 164 070,00	4 385 930,00	7 550 000,00	0,00	606 480,00	8 156 480,00	3 687 500,00	4 386 349,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Määrärahajaji	Tilinpäätös 2024	Talousarvion 2025 määrärahojen				Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot					
			Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
35.20.56. Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi	Siirtomääräraha 3 v.	-	-	-	-	-	-	400,00	400,00	0,00	0,00	
35.20.56.1. Asuinrakennusten öljylämmityksestä luopuminen	-	-	-	-	-	-	-	400,00	400,00	0,00	0,00	
35.20.95. InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus	Arviomääräraha	-	5 830 000	5 830 000,00	-	5 830 000,00	0,00	-	-	-	-	
Määrärahatilit yhteensä	-	132 422 569,20	157 254 613	101 825 412,47	55 429 200,68	157 254 613,15	0,00	90 207 876,56	240 232 189,55	146 651 630,87	68 260 706,43	

Talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾	Vuoden 2025 valtuudet						Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2026 TA:ssa	Talousarvio-menot 2025	Määräraha-tarve 2026	Määräraha-tarve 2027	Määräraha-tarve 2028	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
35.10.63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot	0	0	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0	0
Aiempien vuosien valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2025 käytettävissä olevat valtuudet	0	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0	0
35.20.95. InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus	45 650	45 650	0	45 650	0	0	0	5 830	19 910	19 910	0	0	39 820
Aiempien vuosien valtuudet	45 650	45 650	0	45 650	0	0	0	5 830	19 910	19 910	0	0	39 820
Vuonna 2025 käytettävissä olevat valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	45 650	45 650	0	55 650	0	10 000	0	5 830	19 910	19 910	0	0	39 820
Aikaisempien vuosien valtuudet	45 650	45 650	0	45 650	0	0	0	5 830	19 910	19 910	0	0	39 820
Vuonna 2025 käytettävissä olleet valtuudet	0	10 000	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3 Ympäristöministeriön tuotto- ja kululaskelma

Ympäristöministeriön tuotto- ja kululaskelma	1.1.2025- 31.12.2025	1.1.2024- 31.12.2024	Muutos-%
TOIMINNAN TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	610 156,77	3 980,00	15230,6 %
Muut toiminnan tuotot	<u>1 986 731,46</u>	<u>2 327 408,70</u>	-14,6 %
TOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	2 596 888,23	2 331 388,70	11,4 %
TOIMINNAN KULUT			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	59 477,62	66 216,24	-10,2 %
Henkilöstökulut	25 674 810,29	22 462 648,44	14,3 %
Vuokrat	8 399,01	10 495,05	-20,0 %
Palvelujen ostot	25 178 516,38	27 718 779,16	-9,2 %
Muut kulut	1 071 098,61	1 076 797,69	-0,5 %
Poistot	<u>829 711,86</u>	<u>968 291,77</u>	-14,3 %
TOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ	-52 822 013,77	-52 303 228,35	1,0 %
JÄÄMÄ I	-50 225 125,54	-49 971 839,65	0,5 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			
Rahoitustuotot	1 720,44	-24 299,91	-107,1 %
Rahoituskulut	<u>-184,04</u>	<u>-544,43</u>	-66,2 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	1 536,40	-24 844,34	-106,2 %
JÄÄMÄ II	-50 223 589,14	-49 996 683,99	0,5 %
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT			
Kulut			
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	15 305 821,79	12 560 204,51	21,9 %
Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle	2 680 615,00	0,00	-
Siirtotalouden kulut yrityksille	70 250 454,24	57 512 415,76	22,1 %
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	2 307 838,37	3 081 875,99	-25,1 %

Ympäristöministeriön tuotto- ja kululaskelma	1.1.2025- 31.12.2025	1.1.2024- 31.12.2024	Muutos-%
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	811 291,00	0,00	-
Siirtotalouden kulut EU:n toimielimille ja muille elimille	5 830 000,00	0,00	-
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	1 612 660,82	2 081 865,31	-22,5 %
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	4 003 041,72	1 618 494,53	147,3 %
Kulut yhteensä	-102 801 722,94	-76 854 856,10	33,8 %
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	-102 801 722,94	-76 854 856,10	33,8 %
JÄÄMÄ III	-153 025 312,08	-126 851 540,09	20,6 %
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA			
Perityt arvonlisäverot	1 758,42	0,00	-
Suoritetut arvonlisäverot	-1 388 067,68	-1 812 402,35	-23,4 %
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA YHTEENSÄ	-1 386 309,26	-1 812 402,35	-23,5 %
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	<u>-154 411 621,34</u>	<u>-128 663 942,44</u>	<u>20,0 %</u>

4 Tase

Ympäristöministeriön tase	31.12.2025	31.12.2024	Muutos-%
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Aineettomat oikeudet	1 854 476,81	4 940 071,57	-62,5 %
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>268 828,72</u>	<u>0,00</u>	-
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	2 123 305,53	4 940 071,57	-57,0 %
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET			
Käyttöomaisuusarvopaperit	30 953 630,00	30 953 630,00	0,0 %
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>50 000 000,00</u>	<u>50 000 000,00</u>	<u>0,0 %</u>
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ	80 953 630,00	80 953 630,00	0,0 %
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ	83 076 935,53	85 893 701,57	-3,3 %
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
LYHYTAIKAISET SAAMISET			
Myyntisaamiset	113 319,92	3 815,14	2870,3 %
Siirtosaamiset	39 092,69	344 815,74	-88,7 %
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>1 012 359,72</u>	<u>26 396,90</u>	<u>3735,1 %</u>
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	1 164 772,33	375 027,78	210,6 %
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT			
Maksuliiketilit	<u>-233,77</u>	<u>-226,95</u>	<u>3,0 %</u>
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT YHTEENSÄ	-233,77	-226,95	3,0 %
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	1 164 538,56	374 800,83	210,7 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>84 241 474,09</u>	<u>86 268 502,40</u>	<u>-2,3 %</u>

Ympäristöministeriön tase	31.12.2025	31.12.2024	Muutos-%
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	230 518 206,34	230 590 552,26	-0,0 %
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-193 048 948,30	-177 636 112,83	8,7 %
Pääoman siirrot	148 279 180,89	127 143 267,40	16,6 %
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>-154 411 621,34</u>	<u>-128 663 942,44</u>	<u>20,0 %</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	31 336 817,59	51 433 764,39	-39,1 %
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN			
Yhdystilivelka	7 986 095,74	4 000 904,04	99,6 %
Saadut ennakot	444 180,93	721 354,37	-38,4 %
Ostovelat	12 776 667,66	13 140 986,80	-2,8 %
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	561 299,12	457 630,91	22,7 %
Edelleen tilitettävät erät	494 545,67	414 669,69	19,3 %
Siirtovelat	5 590 353,74	4 659 572,35	20,0 %
Muut lyhytaikaiset velat	<u>25 051 513,64</u>	<u>11 439 619,85</u>	<u>119,0 %</u>
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	52 904 656,50	34 834 738,01	51,9 %
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	52 904 656,50	34 834 738,01	51,9 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>84 241 474,09</u>	<u>86 268 502,40</u>	<u>-2,3 %</u>

5 Liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) toiminnot siirrettiin ympäristöministeriöön perustettuun Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen 1.3.2025 alkaen. Ympäristöministeriön toimintamenomomentille 35.01.01 siirrettiin Aran toimintamenomomentin 35.20.01 jäljellä oleva rahoitus.

Momentin 35.01.01 päätösosasta poistettiin maininnat mahdollisuudesta käyttää määrärahaa

- Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman kulutusmenoihin
- muiden siirtomenojen maksamiseen Metsähallituksen luontopalveluille yhteishankkeisiin
- Suomi Liikkeelle -ohjelmasta aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- A-Kruunu Oy:stä luopumisen selvityksestä sekä mahdollisesta luopumisjärjestelystä syntyviin menoihin.

Momentin 35.10.20 perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös alueellisen ympäristövahinkopäivityksen järjestämisestä aiheutuviin menoihin.

Vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa momentin 35.10.63 päätösosasta poistettiin enintään 100 000 euron varaus rajatun käyttötarkoituksen palkkioihin.

Vuoden 2025 talousarvioon lisättiin uusi momentti 35.10.67 Siirto ympäristövahinkorahastolle. Momentin määrärahaa saa käyttää ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) 20 §:ssä tarkoitettuihin torjuntakaluston hankintakustannusten maksamiseen. Ympäristövahinkorahasto aloitti toimintansa vuoden 2025 alusta.

Vuoden 2025 talousarviosta poistettiin momentti 35.20.04 Rakennetun ympäristön digitaalisen rekisterin ja alustan luominen (smr 3 v).

Vuoden 2025 talousarviosta poistettiin momentti 35.20.06 Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma (smr 3 v).

Vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa talousarvioon palautettiin vuoden 2024 talousarvosta poistettu momentti 35.20.34 Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (smr 3 v). Määräraha on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla jatketaan avustuksen myöntämistä kuntien öljylämmityksestä luopumiseksi.

Vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa talousarvioon palautettiin momentti 35.20.37 Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (smr 3 v). Määräraha on peruutetun kansallisen määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan tarvittavat resurssit EU:n Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanokauden loppuun.

Vuoden 2025 toisessa lisätalousarviossa talousarvioon palautettiin momentti 35.20.56 Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi (smr 3 v). Määräraha on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan jäljellä olevan avustusmäärärahan myöntämisen avustusehdot täyttäviin hankkeisiin ja avustusohjelmaan tarvittavat henkilöresurssit.

uoden 2025 talousarvioon lisättiin momentti 35.20.95 InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus vuoden 2022 talousarviossa olleen valtuuden käytön mukaisesti.

2. Valuuttamääräiset erät

Ympäristöministeriöllä ei ollut valuuttamääräisiä eriä 31.12.2025.

3. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet

Tilinpäätös on laadittu vakiintuneiden arvostus- ja jaksotuseriaatteiden mukaisesti.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden

oikaisut, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Aralta siirtyneessä taseessa oli viisi Valtion asuntorahaston myönnetyn avustuksen takaisinperintää (4 756 915,26 euroa) kirjattuna myyntisaamisiin. Saamisten tila arvioitiin ja ne poistettiin saamista. Tieto poistosta välitettiin huomioitavaksi VARin kirjanpitoon.

5. Tilinpäätösvuoden vertailtavuus edelliseen vuoteen

Tilinpäätösvuosi 2025 on rajoitetusti vertailtavissa edelliseen tilinpäätökseen, sillä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) toiminnot, rahoitus ja tase siirrettiin ympäristöministeriöön perustettuun Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen 1.3.2025 alkaen. Vertailtavuutta on arvioitu toimintakertomuksen analyseissa ja tilinpäätöksen taulukoissa.

Liikekirjanpidon tilikartan mukaisille sisäisille tileille ja kumppanikoodeille kirjataan vuodesta 2025 alkaen myös ne erät, joissa vastapuolena on valtion liikelaitos, esim. Metsähallitus. Muutos johdetaan valtiontalouden yhdisteltyjen laskelmien laatimisesta vuodesta 2025 alkaen. Yhdistellyt laskelmat laaditaan talousarvionalouden, talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ja valtion liikelaitosten muodostamasta kokonaisuudesta ja laskelmilta eliminoidaan sisäiset erät sisäisten tilien ja kumppanikoodien avulla. Muutoksella ei ole vaikutusta kirjanpitoiedoista muodostettavien tilinpäätöslaskelmien vertailtavuuteen edelliseen vuoteen nähden, koska sisäiset tilit sisältyvät samoille riveille kuin ulkoiset tilit, joilla vastaavat kirjaukset olivat edellisenä vuonna.

Tilikartasta poistettiin tililuokka 6 Satunnaiset tuotot ja kulut. Ympäristöministeriöllä ei ollut lainkaan em. tililuokkaan kuuluvia kirjauksia vuonna 2024, joten muutoksella ei ole vaikutusta tilinpäätöksen vertailtavuuteen edelliseen vuoteen nähden.

Taseen Vastaavaa-luokassa kohdassa Rahat, pankkisaamiset ja muut rahat vuoden 2024 tilinpäätöksessä eriteltiin kirjanpitoyksikön tulot- ja menotilien saldot, vuoden 2025 tilinpäätöksessä tiedot on yhdistetty otsikon Maksuliiketilit alle.

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Ei raportoitavaa.

Liite 2: Nettoutetut menot

Momentin numero ja nimi	Brutto/Netto	Talousarvion 2025 määrärahojen					Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
		Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025 (TA + LTA:t)	käyttö vuonna 2025	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2025	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2025	Käyttö vuonna 2025 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (Siirtomääräraha 3 v) (nettob)	Bruttomenot	167 000,00	-	101 429,84	-	156 000,00	-	-	-	325 739,28	0,00
	Bruttotulot	0,00	-	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Nettomenot	167 000,00	156 000	101 429,84	54 570,16	156 000,00	0,00	317 563,62	473 563,62	325 739,28	147 824,34
35.01.01. Ympäristöministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) (nettob)	Bruttomenot	37 643 254,97	-	26 515 457,07	-	43 258 519,06	-	-	-	39 427 790,84	-
	Bruttotulot	2 046 754,97	-	2 556 426,06	-	2 556 426,06	-	-	-	2 570 047,60	-
	Nettomenot	35 596 500,00	40 702 093	23 959 031,01	16 743 061,99	40 702 093,00	0,00	12 974 704,93	53 676 797,93	36 857 743,24	16 743 061,99
35.20.01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v) (nettob)	Bruttomenot	0,00	-	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Bruttotulot	0,00	-	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Nettomenot	0,00	0	0,00	-	0,00	0,00	1 130 939,72	1 130 939,72	0,00	0,00

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi		Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
35.	YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	10 500 000	1 319,00	
35.01.29.	Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	10 500 000	1 319,00	0%
Pääluokat yhteensä		10 500 000	1 319,00	0%

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Päälukon ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	400,00
Vuosi 2023	-	400,00
24.90.20. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö S3v	400,00	-
28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	169 951,95
Vuosi 2024	-	169 951,95
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen S2v	169 951,95	-
35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	-	25 149 500,30
Vuosi 2023	-	23 942 567,88
35.10.20. Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito S3v	1 300 000,00	-
35.10.22.2. ELY-keskusten lupavoimavarat (RRF, P1C1I2) (EK) (varattu) S3v	365440,24	-
35.10.31. Avustukset kuntien ilmastosuunnitelmiin (S3v)	464 194,50	-
35.10.61.1. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (S3v)	11 550 000,00	-
35.10.63.2. Yhteistoimintasopimusten perusteella maksettavat palkkiot (EK) (enintään) (S3v)	72 262,89	-
35.20.06. Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma (S3)	218 846,02	-
35.20.31. Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen (S3v)	1 190 740,00	-
35.20.34. Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (S3v)	5 673 202,00	-
35.20.37.1. Avustukset vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamiseen (RRF, P1C1I2) (EK) (varattu) (S3v)	138 084,68	-
35.20.37.2. Kansallinen vihreää siirtymää tukevan rakentamisen toteuttamisen tukeminen (S3v)	254 480,17	-
35..20.52. Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (S3v)	1 882 373,82	-
35.20.53. Avustukset työpaikkakiinteistöjen sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (S3v)	219 290,56	-
35.20.54. Avustukset asuntoyhteisöille takautuvasta hyvityksestä sähkökeskuslämmitykseen (S3v)	530 622,00	-
35.20.55. Avustukset korjaustoimintaan (S3v)	82 631,00	-
35.20.56.1. Asuinrakennusten öljylämmityksestä luopuminen (S3v)	400,00	-

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämivuositain.

	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
Vuosi 2024	-	1 206 932,42
35.01.01.02. A-Kruunu Oy:stä luopumisen selvitystyö (EK) (varattu) (S2v)	75 992,70	-
35.20.01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (nettob) (S2v)	1 130 939,72	-
Pääloukat yhteensä	-	25 319 852,25
Vuosi 2023	-	23 942 967,88
Vuosi 2024	-	1 376 884,37

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulujen erittely	2025	2024	Muutos-%
Henkilöstökulut	21 509 182,88	18 997 738,70	13,22%
Palkat ja palkkiot	21 581 603,83	18 866 564,18	14,39%
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00	0,00%
Lomapalkkavelan muutos	-72 420,95	131 174,52	-155,21%
Henkilösivukulut	4 165 627,41	3 464 909,74	20,22%
Eläkekulut	3 718 851,15	3 218 036,88	15,56%
Muut henkilösivukulut	446 776,26	246 872,86	80,97%
Yhteensä	25 674 810,29	22 462 648,44	14,30%
Johdon palkat ja palkkiot	877 379,20	772 796,34	13,53%
joista tulosperusteiset erät	0,00	0,00	0,00%
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	660,00	680,00	-2,94%
Johto	660,00	680,00	-2,94%
Muu henkilöstö	0,00	0,00	0,00%

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %1)	Jäännösarvo € tai %
Aineettomat hyödykkeet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmistot 5v	tasapoisto	5	20	0
1123010 Liittymismaksut	tasapoisto	5	20	0
1191010 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoa	-	-	-
Aineelliset hyödykkeet				
1250010 Autot ja muut maakuljetusvälineet 5v	tasapoisto	5	20	0
1255010 ICT-laitteet, mikrot ja kirjoittimet 3v	tasapoisto	3	33,3	0
1255010 ICT-laitteet, palvelimet ja verkkolaitteet 5v	tasapoisto	5	20	0
1256010 Toimistokoneet ja laitteet 5v	tasapoisto	5	20	0
1269010 Muut koneet ja laitteet 5v	tasapoisto	5	20	0
1270010 Toimistokalusteet 5v	tasapoisto	5	20	0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkävaikutteiset sijoitukset				
1301010 Muut osakkeet	ei poistoa	-	-	-
1362000 Muut osuudet	ei poistoa	-	-	-

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Aineettomat hyödykkeet	110-113 Aineettomat oikeudet	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	6 882 247,24	0,00	6 882 247,24
Lisäykset	2 225 372,19	268 828,72	2 494 200,91
Vähennykset	-6 830 246,84	0,00	-6 830 246,84
Hankintameno 31.12.2025	2 277 372,59	268 828,72	2 546 201,31
Kertyneet poistot 1.1.2025	-1 942 175,67	0,00	-1 942 175,67
Vähennysten kertyneet poistot	2 348 991,75	0,00	2 348 991,75
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-829 711,86	0,00	-829 711,86
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2025	-422 895,78	0,00	-422 895,78
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	1 854 476,81	268 828,72	2 123 305,53

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	130 Käyttöomaisuusarvo- paperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2025	30 953 630,00	30 953 630,00
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2025	30 953 630,00	30 953 630,00
Kertyneet poistot 1.1.2025	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	130 Käyttöomaisuusarvo- paperit	Yhteensä
Kertyneet poistot 31.12.2025	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	30 953 630,00	30 953 630,00

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut	2025	2024	Muutos 2025- 2024
Rahoitustuotot			
Korot euromääräisistä saamisista	1 651,56	-24 358,71	26 010,27
Osingot ja muu voitonjako	68,88	58,80	10,08
Rahoitustuotot yhteensä	1 720,44	-24 299,91	26 020,35
Rahoituskulut			
Korot euromääräisistä veloista	184,04	544,43	-360,39
Rahoituskulut yhteensä	184,04	544,43	-360,39
Netto	1 536,40	-24 844,34	26 380,74

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 9.

Liite 10: Arvopaperit ja muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	12/31/2025					12/31/2024			Saadut osingot vuonna 2024
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot vuonna 2025	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	-	1 041,60	630,00	-	-	68,88	773,64	630,00	58,80
Aktia Bank PLC	84	1 041,60	630,00	0,0	0,0	68,88	773,64	630,00	58,80
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	-	-	30 953 000,00	-	-	0,00	-	30 953 000,00	0,00
A-Kruunu Oy	50640	-	30 953 000,00	100,0	0,0	0,00	-	30 953 000,00	0,00
Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit yhteensä	-	-	30 953 630,00	-	-	68,88	-	30 953 630,00	58,80

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Kirjanpitoarvo 31.12.2025	Kirjanpitoarvo 31.12.2024
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	50 000 000,00	50 000 000,00
A-Kruunu Oy	50 000 000,00	50 000 000,00
Yhteensä	50 000 000,00	50 000 000,00

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Taseen ulkopuoliset sopimukset ja sitoumukset, joiden arvo tilinpäätöshetkestä eteenpäin laskettuna on vähintään 500 000 euroa.

Euroa	Talousarvio- menot 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve 2027	Määräraha- tarve 2028	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset	138 522,44	5 839 135,92	5 755 830,21	0,00	0,00	11 594 966,13
VN/19249/2024 Bio-VV Oy	87 129,91	1 914 896,60	4 468 092,06	0,00	0,00	6 382 988,66
VN/19569/2024 Jeppo Biogas Ab	24 404,02	1 508 857,83	125 738,15	0,00	0,00	1 634 595,98
va-ym-2024-14-19 Jokilaaksojen Ravinnekierto Oy	0,00	620 000,00	0,00	0,00	0,00	620 000,00
va-ym-2024-14-16 Doranova Oy	26 988,51	779 881,49	0,00	0,00	0,00	779 881,49
va-ym-2024-14-29 Pekka Vehviläinen	0,00	1 015 500,00	0,00	0,00	0,00	1 015 500,00
ARA-04.14.2025-12 Espoon kaupunki	0,00	0,00	1 162 000,00	0,00	0,00	1 162 000,00
<i>joista vastuita valtion liikelaitoksille tai talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sopimukset ja sitoumukset yhteensä	138 522,44	5 839 135,92	5 755 830,21	0,00	0,00	11 594 966,13

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 13.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä		Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
	12/31/2025	12/31/2024	
Rahastot			
Öljysuojarahasto	0,00	4 000 904,04	Öljysuojarahasto on Ympäristöministeriön hoidossa oleva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Öljysuojarahastosta korvataan öljyvahinkoja ja niiden torjunnan kustannuksia sekä hankinta- ja ylläpitokustannuksia. Öljysuojarahaston varoista voidaan myös harkinnanvaraisesti korvata öljyn pilaamien maa-alueiden puhdistamiskustannuksia. Rahaston toiminta on lakannut 31.12.2024
Ympäristövahinkorahasto	7 986 095,74	0,00	Ympäristövahinkorahasto on Ympäristöministeriön hoidossa oleva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Rahastosta maksetaan korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta, kun korvausta ei saada perittyä varsinaiselta vastuutaholta. Lisäksi rahastosta myönnetään harkinnanvaraisia avustuksia pelastustoimen järjestämisestä vastaaville tahoille ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

Liite 15: Velan muutokset

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Selvitys saatavista

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on tehnyt päätöksen 5.11.2020 arava- ja käyttörajoituksesta vapauttamisesta, jonka myötä käynnistysavustusta peritään takaisin 74 684 euroa. Saaminen on siirretty ministeriölle 1.3.2025 ja on avoinna reskontrassa. Asiakkaalle on myönnetty eräpäivän lykkäystä 31.12.2026 asti, koska toimijan kohteesta irtautuminen odottaa kaupungin kaavoituksen valmistusta ja sen oletetaan ratkeavan vuonna 2026.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle on määrätty suorittamaan 121 175,83 euroa laillisine viivästyskorkeineen 20.4.2012 lukien (KKO 15.3.2018, Länsi-Uudenmaan KO 30.11.2018) rikosperäisiä saatavia. Saaminen on siirretty ministeriölle 1.3.2025 ja on avoinna reskontrassa. Ulosottolaitoksen tilittämät erät kohdistetaan jäljellä olevalle avoimelle saatavalle (58 507,59 euroa) reskontrassa.

Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Ympäristöministeriöllä ei ole esitettävää lititeelle 18.

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty

Helsingissä 26.2.2026

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Sari Multala

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

ISBN: 978-952-361-450-5 PDF
ISSN: 2490-1024 PDF

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi